

Compromís Metropolità 2030

Una estratègia per a la ciutat dels 5 milions

Compromís Metropolità 2030

Una estratègia per a
la ciutat dels 5 milions

La ciutat dels 5 milions

Aquest Compromís Metropolità 2030 ve de lluny. És el fruit de somnis, anhels i, sobretot, de molta feina de moltes persones.

El 1986, l'alcalde Maragall posava en marxa un procés de trobades i consultes amb agents econòmics i socials barcelonins per implicar-los en una reflexió compartida sobre el futur de la ciutat en l'horitzó de l'any 2000.

L'aprovació, el 1990, del I Pla Estratègic Econòmic i Social de Barcelona va marcar una fita no només local, sinó internacional, amb reconeixements de la Comissió Europea inclosos com a experiència innovadora en la governança urbana.

Amb el canvi de segle, l'alcalde Clos va tenir clar que la projecció de Barcelona havia de ser explícitament metropolitana, com ho havia de ser també l'abast de les estratègies per fer front als nous reptes que havia d'afrontar la ciutat després dels èxits assolits en matèria de desenvolupament econòmic i transformació urbana. Naixia així el Pla Estratègic Metropolità de Barcelona (PEMB), que s'avançava una dècada a la constitució per llei de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB).

Més de vint anys després, l'aposta metropolitana no només continua essent vàlida, sinó que resulta indispensable. Però ara cal un salt d'escala. El món ha canviat, com també ho ha fet el nostre territori. Si volem que Barcelona sigui rellevant en el context global, és necessari contemplar-la com la regió metropolitana de més de cinc milions d'habitants que ja som.

En aquestes dues dècades també han canviat els reptes i les prioritats. La lluita contra el canvi climàtic i els seus efectes, l'accés a l'habitatge, la competitivitat de les empreses, la mobilitat i el compromís que la transició digital no deixi ningú enrere reclamen una acció coordinada en l'escala de la ciutat real. És a dir, de la ciutat metropolitana.

Transformar el model de progrés per reduir les desigualtats socials i territorials en el context de l'emergència climàtica en la nostra regió metropolitana ha estat precisament el focus central del procés Barcelona Demà. Durant dos anys, ha aplegat, sota la coordinació del PEMB, una gran quantitat i diversitat d'actors per acabar definint el Compromís Metropolità 2030, el nou pla estratègic per a la ciutat dels 5 milions, que teniu a les mans.

Vull agrair l'impuls donat a aquest procés a l'anterior presidenta del Consell general, Ada Colau, així com als alcaldes i les alcaldesses dels municipis metropolitans de fora de l'AMB que van incorporar-se a l'associació durant aquest procés. També als centenars de representants d'institucions, organitzacions, empreses i ens diversos que hi van aportar coneixement i propostes.

Aquesta és precisament la nostra principal força: la nostra diversitat, la nostra identitat i la nostra capacitat de diàleg i entesa.

Amb eines com aquesta estarem en disposició, en aquest nou període, de prendre decisions que marcaran el futur de la gran Barcelona, abordant uns reptes que no estaven previstos ni en la llei del 2010 ni en la idea fundacional metropolitana maragalliana, però mantenint-ne l'esperit.

O serem metropolitans o no serem el que volem ser.

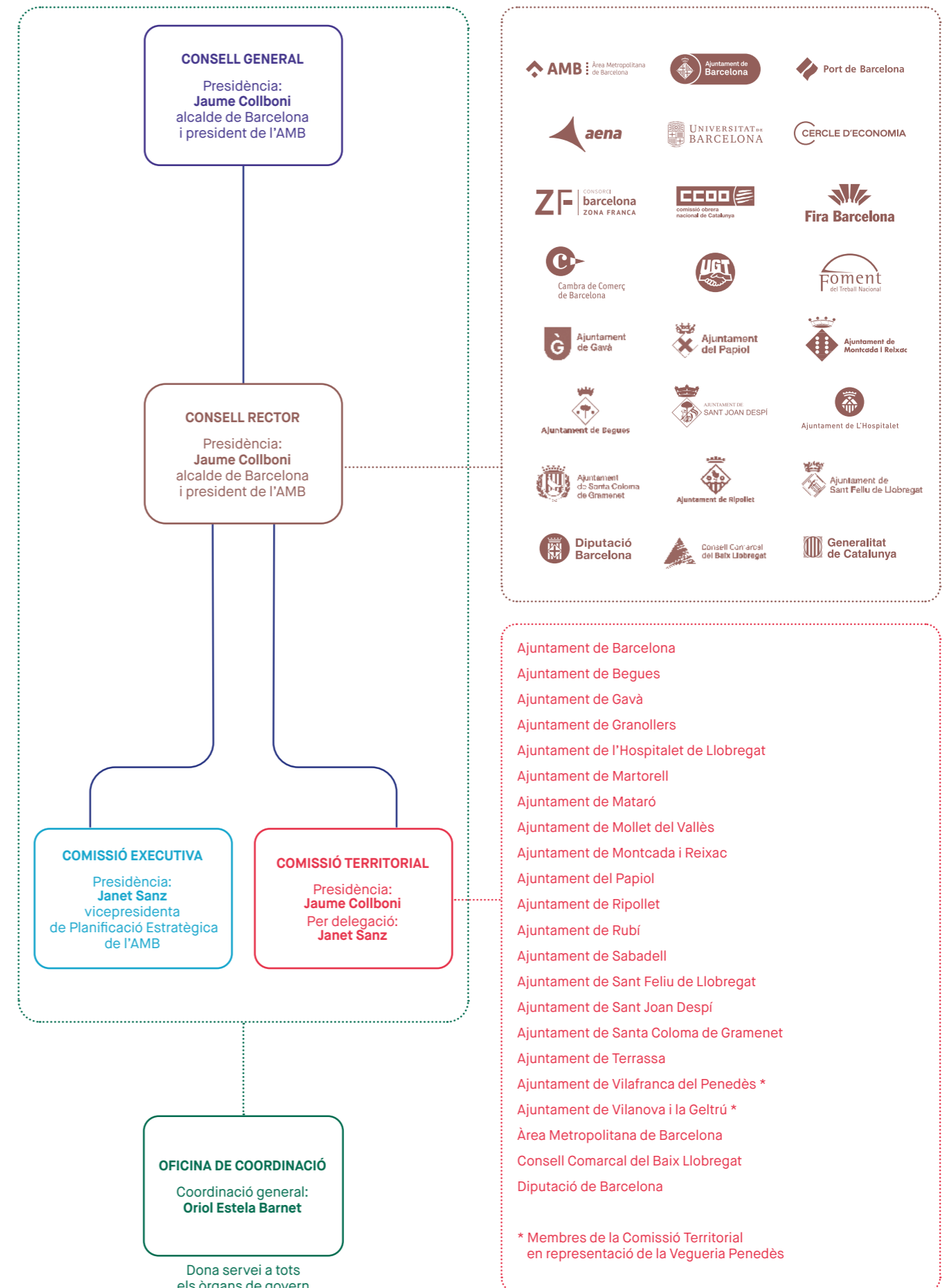

Jaume Collboni i Cuadrado

Alcalde de Barcelona i president de l'Àrea Metropolitana de Barcelona i del Consell General de l'Associació Pla Estratègic Metropolità de Barcelona

EI PEMB

Òrgans de govern

Índex

La ciutat dels 5 milions	3
Antecedents	8
Cronologia	10
La regió metropolitana de Barcelona	12
El fet metropolità i "Barcelona Demà. Compromís Metropolità 2030"	14
El procés Barcelona Demà	16
Cap a la regió metropolitana de Barcelona: una nova oportunitat per desenvolupar la transició ecològica.....	19
Què és Barcelona Demà?	20
Els grans reptes urbans.....	21
Principis del procés Barcelona Demà	22
Les fases del procés.....	24
Les sis mirades a la metròpoli del procés Barcelona Demà	25
Els reptes de la regió metropolitana	26
El Compromís Metropolità 2030.....	28
Una nova planificació estratègica.....	31
Què és el Compromís Metropolità 2030?	32
Referents clau.....	33
La visió del Compromís Metropolità 2030.....	34
Una estratègia basada en missions	36
Les vuit missions del Compromís Metropolità 2030	37
— Missió: Economia innovadora i inclusiva	38
— Missió: Nivells de renda suficients.....	44
— Missió: Emergència ambiental i climàtica.....	50
— Missió: Mobilitat sostenible i segura.....	56
— Missió: Alimentació saludable	62
— Missió: Cohesió territorial	68
— Missió: Habitatge adequat	74
— Missió: Vitalitat cultural.....	80
Relacions entre missions.....	86
La consolidació de la realitat metropolitana, una necessitat.....	88
Una metròpoli oberta al món	90
40 mesures estratègiques per al 2030	94
El desplegament de les missions	96
Com formar part del Compromís Metropolità 2030.....	97

Antecedents

1988

El 1988 es va constituir una oficina a l'Ajuntament de Barcelona amb el mandat d'elaborar un pla estratègic per a la ciutat en l'horitzó de l'any 2000, com ja havien començat a fer ciutats als Estats Units i a Europa, però utilitzant un espai de concertació amb els actors.

Des d'aleshores, s'han elaborat cinc plans estratègics, cadascun amb un abast, un objectiu i un focus diferents.

1990

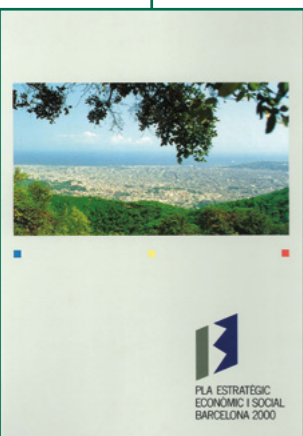
Pla Estratègic Econòmic i Social Barcelona 2000 (1990-1994)

Va sorgir com una fórmula per acompanyar el procés de transformació de la ciutat vinculat als Jocs Olímpics i per definir una visió de futur compartida amb un ampli ventall d'actors econòmics i socials.

Objectiu: arribar a un gran acord de concertació i consolidar Barcelona com una metròpoli emprenedora europea, amb incidència en un ampli entorn territorial a la Mediterrània (macroregió), per millorar la qualitat de vida i mantenir l'equilibri social.

Focus: situar Barcelona en el mapa internacional.

Pasqual Maragall, alcalde de Barcelona (1982-1997) i president del Consell General del Pla Estratègic Metropolità de Barcelona (1988-1997): "[...] Aquesta resposta [institucional i de la ciutadania] ha sigut de tal intensitat que ha permès assolir, sense fissures, no un pla municipalista, sinó un pla de tota la ciutat, de tots; una ciutat que es vol consolidar com una metròpoli europea i mediterrània que juga un paper positiu de cooperació amb les altres ciutats de la macroregió on geogràficament se situa [...]."

1994

II Pla Estratègic Econòmic i Social Barcelona 2000 (1994-1999)

Atès l'impacte dels Jocs Olímpics en la imatge i el prestigi exterior de Barcelona, es va revisar el pla original per tal de treure profit de les oportunitats econòmiques resultants, així com crear l'Associació Pla Estratègic Barcelona 2000 per enfortir i consolidar la col·laboració entre els actors de la ciutat.

Objectiu: consolidar la projecció internacional de Barcelona per aprofitar els fluxos econòmics entre les ciutats globals com a motor del seu desenvolupament econòmic.

Focus: consolidació de la presència internacional.

Pasqual Maragall, alcalde de Barcelona (1982-1997) i president del Consell General del Pla Estratègic Metropolità de Barcelona (1988-1997): "Ara que ja coneixem el camí, s'ha d'aconseguir el màxim aprofitament de tot el que ja s'ha fet per tal d'avançar cap a una Barcelona més ben posicionada internacionalment, més oberta i més emprenedora. Una ciutat de qualitat."

1999

III Pla Estratègic Econòmic i Social de Barcelona (1999-2005)

Suposa la introducció d'un nou enfocament per a l'economia de la ciutat un cop superada la crisi postolímpica i prenent en consideració l'emergència de les aglomeracions urbanes com a nodes fonamentals de l'economia global.

Objectiu: assolir un posicionament internacional en un context incipient de connexió en xarxa entre ciutats. Barcelona com una ciutat oberta i del coneixement, i respectuosa amb el territori.

Focus: ciutat i economia del coneixement.

Joan Clos, alcalde de Barcelona i president del Consell General del Pla Estratègic Metropolità de Barcelona (1997-2006): "[Estem molt ben posicionats per afrontar] un futur que, en el context de la Unió Europea i de la globalització, ens ha de permetre consolidar-nos com una de les regions metropolitanes més importants de la xarxa europea de ciutats, per la via d'impulsar la nova transformació econòmica, social i urbana que demana la societat de la informació i del coneixement del segle XXI."

2003

I Pla Estratègic Metropolità de Barcelona (2003-2010)

Sorgeix de la renovada associació que l'any 2000 va passar a denominar-se Pla Estratègic Metropolità de Barcelona (PEMB) per adequar el seu àmbit de referència a la realitat de les dinàmiques urbanes.

Objectiu: començar a treballar per teixir una cooperació més estreta entre municipis i entre actors socioeconòmics diversos i fer el salt com a metròpoli a un estadi superior de desenvolupament econòmic i social.

Focus: metropolització.

Joan Clos, alcalde de Barcelona i president del Pla Estratègic Metropolità de Barcelona (1997-2006): "Som trenta-sis municipis que compartim un present i un futur comuns, que ens hem de conèixer i coordinar cada vegada més i millor per tal d'impulsar iniciatives i projectes que ens permetin arribar a desenvolupar les nostres màximes potencialitats econòmiques i socials."

2010

Barcelona Visió 2020 (2010-2020)

Davant els primers signes de crisi global, es planteja una revisió del Pla vigent per renovar l'estratègia i prevenir possibles impactes en la metròpoli, la qual, a partir del 2010, ja compta amb l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB) com a ens de govern.

Objectiu: consolidar l'AMB com una metròpoli *world class*: una de les regions europees més atractives i influents per al talent global innovador, amb un model d'integració i cohesió social de qualitat.

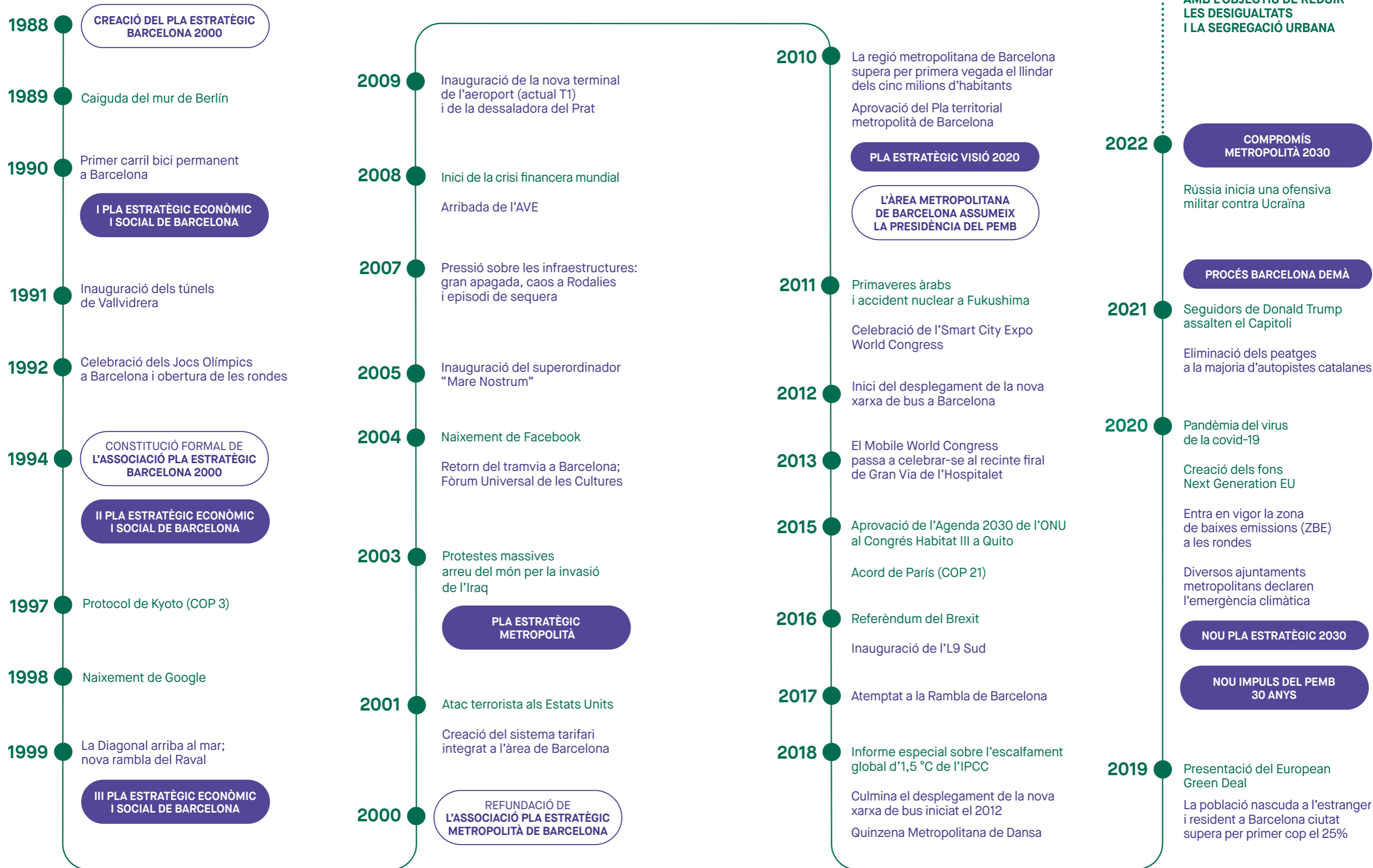
Focus: atractivitat.

Jordi Hereu, alcalde de Barcelona i president del Consell General del PEMB (2006-2011): "L'aprovació del nou Pla Estratègic Metropolità de Barcelona – Visió 2020 [...] marca el camí a seguir amb la convicció que el treball conjunt, l'esperit emprenedor i uns objectius clars i assolibles ens permetran esdevenir allò que volem ser: una de les ciutats més atractives i influents per al talent innovador global, amb un model d'integració i cohesió social de qualitat."

Xavier Trias, alcalde de Barcelona, president de l'Àrea Metropolitana de Barcelona i president del Consell General del Pla Estratègic Metropolità de Barcelona (2011-2015): "La Barcelona metropolitana té el potencial per convertir-se en la capital econòmica del sud d'Europa i de la Mediterrània, i en tot un referent en l'àmbit internacional per la seva qualitat de vida. Compto amb la implicació i la col·laboració de tots els integrants del Pla Estratègic Metropolità de Barcelona per aconseguir-ho."

Cronologia

La regió metropolitana de Barcelona

El fet metropolità i "Barcelona Demà. Compromís Metropolità 2030"

Una de les principals novetats d'aquest pla estratègic és que el seu territori de referència sigui la regió metropolitana de Barcelona. El reconeixement de què aquesta és l'escala natural del fet metropolità ve de lluny; de fet, des de la formulació dels primers documents de planejament territorial de la metròpoli, com ara el Pla Comarcal de 1953.

El fet metropolità barceloní és la clau de volta de l'articulació del territori català, així com un element essencial del sistema urbà ibèric i europeu. No hi ha dubte que avui dia Catalunya és una metròpoli formada per diverses escales territorials i demogràfiques (seguint la progressió d'1, 3, 5 i 7 milions d'habitants, i fins i tot de 14, si prenem el conjunt de l'eix mediterrani). Precisament, un dels potencials singulars del país ha estat i és la seva xarxa de ciutats, però encara demana la vertebració de la seva ordenació territorial.

Una segona constatació és que, precisament per la tendència de les dinàmiques metropolitanes d'abastar cada vegada més territori, **avui, tant la ciutat de Barcelona com l'àrea metropolitana (àmbit AMB) tendeixen a perdre pes relatiu en termes demogràfics sobre la regió metropolitana i la resta de Catalunya**, tot i que les tendències econòmiques mostren comportaments diversos en funció de l'activitat. Així, les activitats de serveis de més valor afegit i les relacionades amb el coneixement, així com l'univers de les *start-ups* (empreses emergents), tendeixen cada vegada més a concentrar-se en la capital.⁽¹⁾

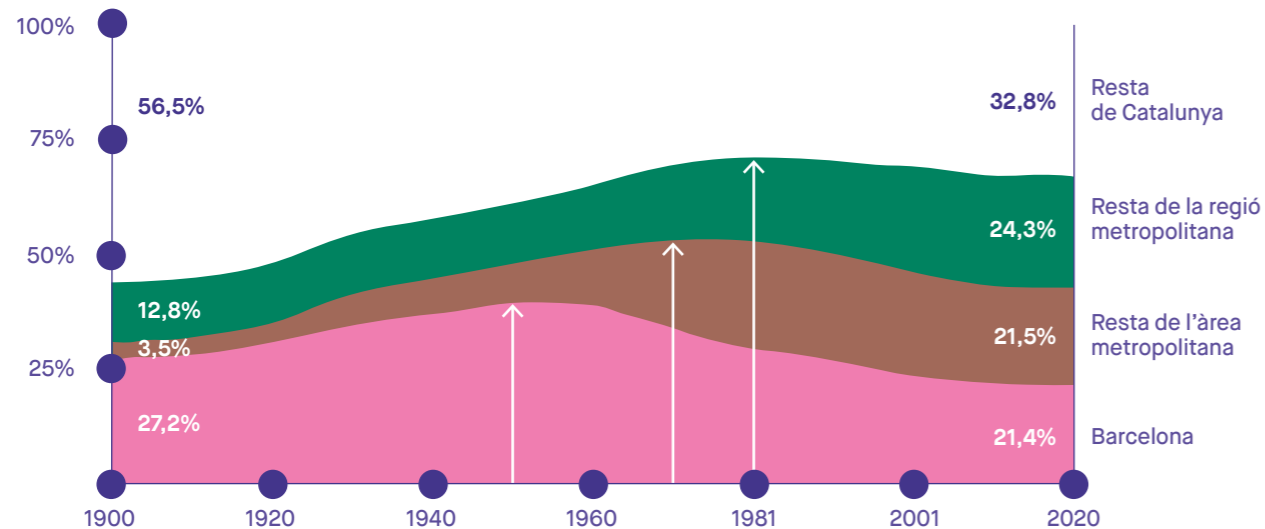
La tercera constatació és que, malgrat l'afermament econòmic, social i territorial de les dinàmiques metropolitanes, **continuem sense disposar d'uns instruments de govern adequats** per poder fer front als reptes que se'n deriven. Així, com és sabut, l'any 2010 es va aconseguir institucionalitzar l'Àrea Metropolitana de Barcelona mitjançant la Llei 31/2010 amb competències de gestió sobre l'àmbit central que comprèn 36 municipis. En canvi, la dotació d'estructures de govern per al conjunt de la regió metropolitana es troba en un atzucac a dia d'avui.

Tot plegat té repercussions rellevants en la prestació dels serveis, la dotació i gestió de les infraestructures i el finançament local, les quals es tradueixen en desigualtats territorials significatives, així com en l'enquistament de conflictes que tenen a veure amb els desequilibris en les càrregues i els beneficis de determinats projectes estratègics. A més a més, la projecció de la realitat metropolitana barcelonina a escala espanyola i internacional també se'n ressent.

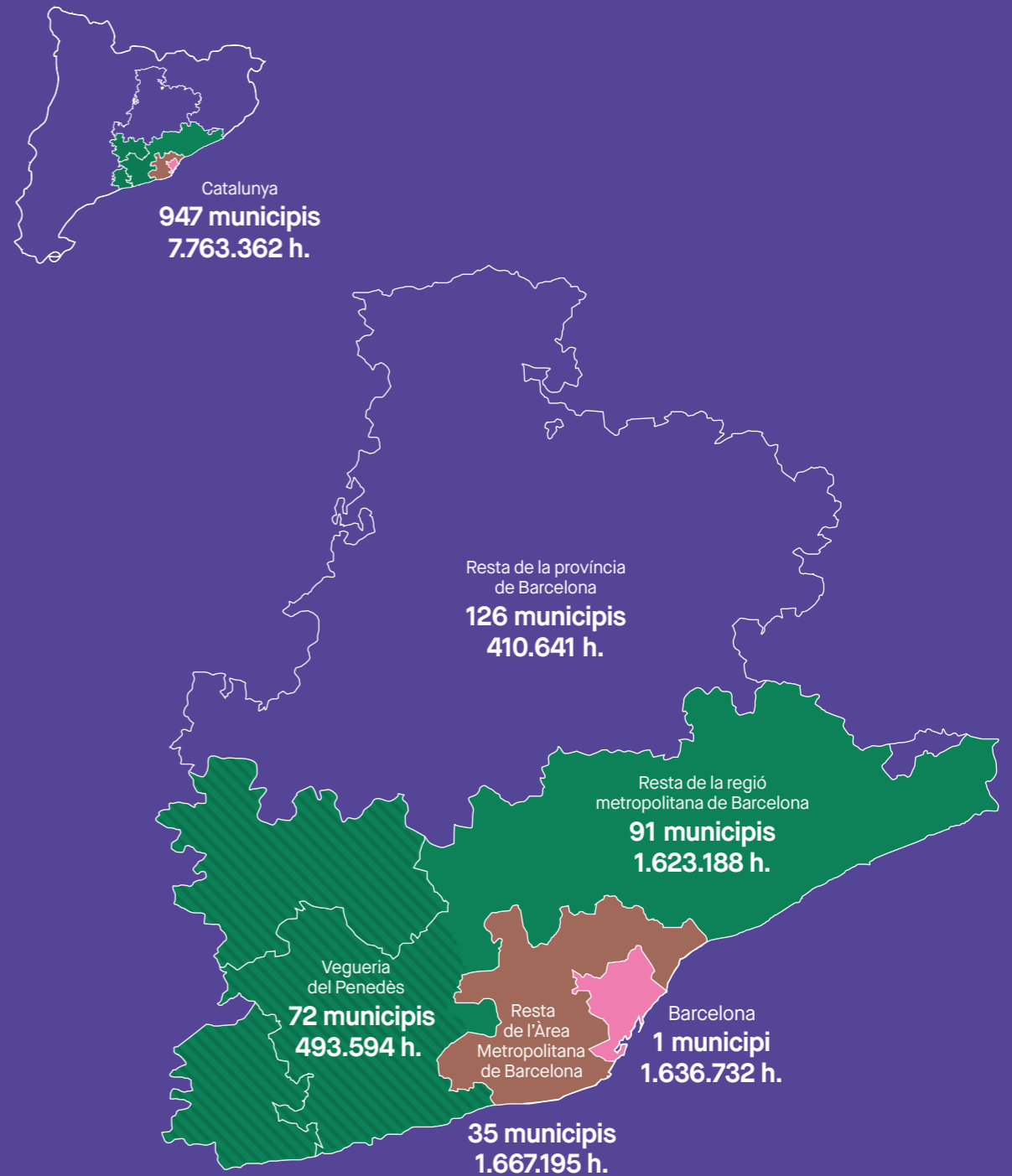
Davant d'aquesta situació, **un dels objectius del Compromís Metropolità 2030 és contribuir a estructurar una governança metropolitana de caire col·laboratiu que vingui a superar les dificultats derivades de les delimitacions administratives i sàpiga adaptar-se a la geometria variable dels reptes.**

1. Pes relatiu de la població dels àmbits metropolitans respecte del conjunt de Catalunya (1900-2020)

Font: O. Nel·lo a partir de dades d'IDESCAT.

Els territoris de Barcelona Demà

Àrea Metropolitana de Barcelona

36 municipis
3.303.927 h.

Regió Metropolitana de Barcelona

160 municipis
5.191.551 h.

*Segons el Pla territorial metropolità de Barcelona

Territori Barcelona Demà

199 municipis
5.420.709 h.

Dades de població: Idescat 2021

El procés Barcelona Demà

Cap a la regió metropolitana de Barcelona: una nova oportunitat per desenvolupar la transició ecològica.

Després d'un període intens de deliberacions i diàleg, la regió metropolitana de Barcelona aconsegueix un avanç significatiu amb l'aprovació del Compromís Metropolità 2030, ampliant l'àrea metropolitana a la regió. Aquest pla no sols reflecteix un triomf de la governança col·laborativa, sinó que també és un compromís amb un futur més verd i sostenible. D'aquesta manera, es reconeix novament l'especificat de Barcelona i el seu entorn: ja érem l'únic govern metropolità de l'Estat i avui fem un nou pas endavant reconeixent que Barcelona forma part d'una xarxa urbana molt rica de la qual la ciutat comtal és sols l'encapçalament.

És aquesta estructura de regió, de la Barcelona real dels 5 milions d'habitants, la que ha de permetre afrontar els reptes d'aquest segle XXI marcat per emergències tan inajornables com l'emergència climàtica, que desafia les divisions administratives i, per tant, exigeix una resposta coordinada de les ciutats, responsables de la majoria del consum energètic i les emissions globals.

El model urbà que desenvolupem en aquesta dècada influirà decisivament en el futur, per això és crucial abandonar pràctiques del segle passat que van privilegiar un capitalisme depredador amb el territori que gairebé va destruir el cinturó agrícola de Barcelona i que promovia un model immobiliari insostenible, connectat per autopistes que facilitaven la urbanització descontrolada. En conseqüència, es va generar una Barcelona que exportava residus i contaminació, mentre importava energia i aliments sense correspondre amb la resta del territori.

Aquest model s'ha demostrat ecològicament insostenible i econòmicament ineficient. Contra aquest urbanisme d'ocupació progressiva de la perifèria, del *totxo* i del *pelotazo* necessitem una Barcelona que lideri però que també es corresponsabilitzi. També hem de plantejar una nova economia fonamentada en la reindustrialització verda, i hem de fer-ho amb el màxim respecte al territori. Aquest enfocament que estem construint posa l'accent en l'impuls de les energies renovables, com la fotovoltaica, i en la conservació del territori, amb alguns exemples com els projectes emblemàtics d'AgroVallbona, a Barcelona. A més, hem de continuar enfortint la xarxa de transport públic intermodal, fent-la més àgil i extensa, en lloc de propiciar la construcció d'infraestructures que no responen a aquesta visió de futur.

Per assegurar una transició ecològica efectiva és fonamental que les estratègies de mobilitat i urbanisme estiguin estretament lligades al reforçament del poder local. Necessitem una sobirania metropolitana que transfereixi als municipis el poder i la capacitat per desenvolupar aquesta transició. Municipis que reclamen de manera constant poder de decisió en la governança en l'àmbit català, estatal, europeu i mundial. Aquesta injustícia s'ha d'acabar. Cal una segona descentralització cap als municipis que els doti de més recursos per afrontar tots els reptes que tenim per davant.

La regió metropolitana de Barcelona ha de tenir aquesta textura federal, ha de ser policèntrica com ho és la seva realitat urbana. Aquesta és la clau per desenvolupar la transició ecològica a casa nostra, i això també es pot aplicar a la construcció d'habitatge públic o a les prestacions socials. En resum, per fer front a les desigualtats necessitem sobirania metropolitana, només així podrem refer el nostre estat del benestar en aquesta fase de la globalització, amb una veu coordinada de 5 milions d'habitants i 160 municipis que ens projecti a Europa i al món.

Amb la presidència d'Ada Colau a l'AMB s'han fet avenços en aquest sentit, com ara la posada en marxa d'una elèctrica pública, d'un pla de barris metropolità, la constitució d'un operador metropolità d'habitatge o la integració i reducció tarifària del transport públic. El pla aprovat és un pas més en aquesta direcció que reflecteix el treball del procés Barcelona Demà realitzat en l'anterior mandat.

Ara ens resta seguir teixint complicitats per fer realitat el que demanen les vuit missions del Compromís Metropolità 2030: assolir una transició justa i fer realitat allò que ja va dir Pasqual Maragall, "que l'interès i la qualitat d'una ciutat depenguin bàsicament de la qualitat de vida de les persones que hi viuen i hi treballen".

Janet Sanz Cid

Vicepresidenta de l'Àrea d'Acció Climàtica i Agenda Estratègica Metropolitana de l'Àrea Metropolitana de Barcelona i presidenta de la Comissió Executiva de l'Associació Pla Estratègic Metropolità de Barcelona

Què és Barcelona Demà?

És un procés col·lectiu de debat i proposta, obert a les organitzacions de tot el territori metropolità i a les contribucions de persones expertes d'àmbits diversos, focalitzat en els reptes de la regió metropolitana de Barcelona i que, durant el període 2020-2022, ha conduït a la definició del Compromís Metropolità 2030.

Barcelona Demà tindrà continuïtat com a marc d'enriquiment, seguiment i revisió del Compromís Metropolità 2030 fins a la finalització de la seva vigència.

Els grans reptes urbans globals

En un món en què les ciutats adquireixen pes demogràfic i protagonisme geopolític, molts dels reptes als quals s'han d'enfrontar són comuns i van més enllà dels seus límits. Per això és essencial la col·laboració entre ciutats i el treball de les xarxes multilaterals que lideren alcaldes i alcaldesses de tot el món i en què Barcelona, una regió metropolitana petita en comparació amb les grans aglomeracions urbanes que es configuren des de finals del segle xx, exerceix un lideratge àmpliament reconegut en molts sectors.

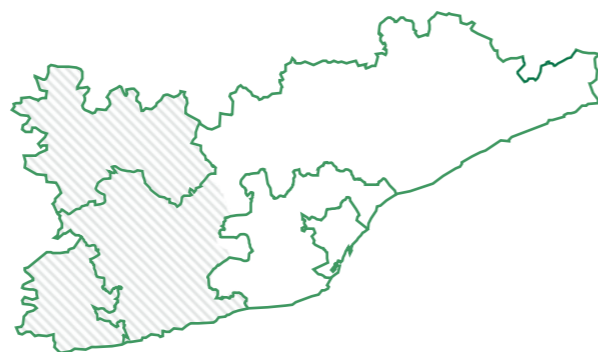
Principis del procés Barcelona Demà

Una transició cap a la metròpoli del futur, que sigui capaç de fer front als grans reptes globals, només es pot fer amb el compromís ferm del conjunt dels actors econòmics i socials de la regió metropolitana de Barcelona i amb la seva col·laboració per impulsar els projectes pertinents.

És per això que el procés Barcelona Demà pivota al voltant de cinc principis fonamentals:

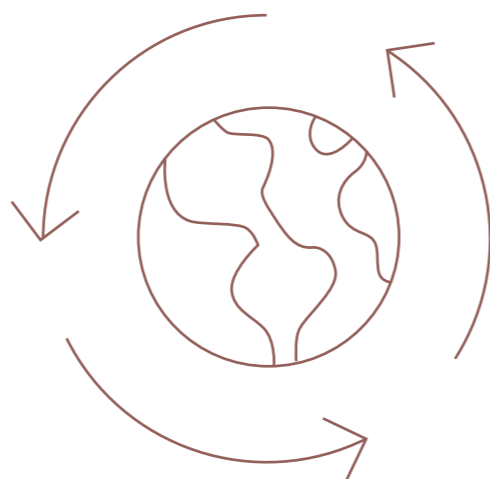
1. La regió metropolitana: la ciutat dels 5 milions

De la mateixa manera que l'any 2000 el Pla Estratègic Metropolità de Barcelona (PEMB) va fer el salt de la ciutat de Barcelona al conjunt de municipis que avui formen l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB), la nova estratègia interpel·la el conjunt del territori metropolità, la ciutat real: la regió metropolitana de Barcelona, la ciutat dels cinc milions.

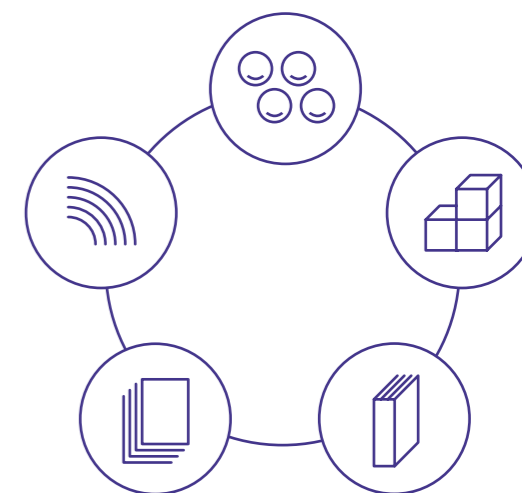
2. Reducció de les desigualtats

L'estratègia metropolitana posa el focus en la reducció de les desigualtats i de la segregació urbana, en un context d'emergència climàtica. En aquest sentit, el marc que proporciona l'Agenda 2030 de les Nacions Unides és una referència clau per al procés Barcelona Demà.

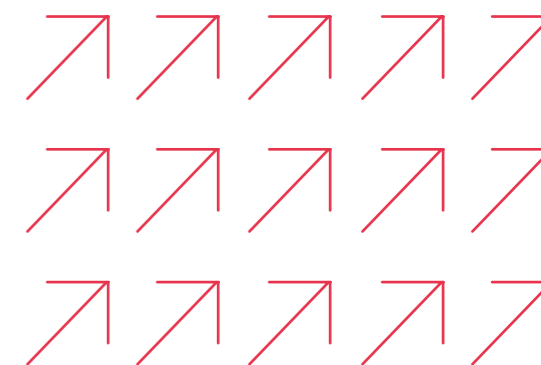
3. Quíntuple hèlix

El procés condensa una àmplia diversitat de visions, coneixements i interessos de la "quàdruple hèlix": **administració pública, acadèmia/recerca, sector privat i ciutadania**, ampliada amb els **mitjans de comunicació**, aliats imprescindibles per fer pedagogia sobre el fet metropolità.

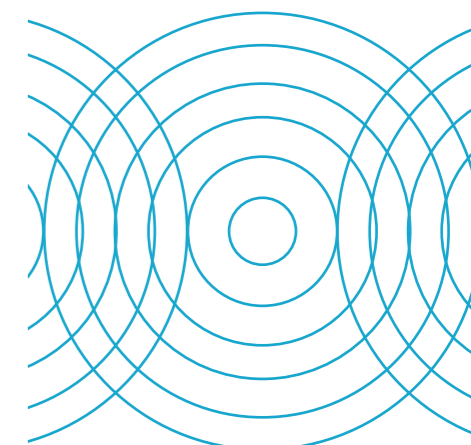
4. Proactivitat

Més enllà de la definició d'estratègies, el procés està orientat a l'acció mitjançant la **facilitació de processos de treball, de mediació i d'incubació de projectes**, amb el propòsit d'assolir, en l'horitzó del 2030, objectius ambiciosos i transformadors, però també clars i mesurables.

5. Treball col·laboratiu i inclusiu

Les organitzacions que donen suport al PEMB seran les protagonistes del desplegament de l'estratègia i de les missions, així com totes aquelles amb les quals s'estableixin aliances per tal d'aportar coneixement, energies i capacitat transformadora. A més a més, la ciutadania i alguns espais —com ara els laboratoris ciutadans, les plataformes de ciència ciutadana o els ateneus de fabricació— també seran clau a l'hora d'implicar la societat en el canvi.

Les fases del procés

2017-2019

Sensorització

L'Oficina de Coordinació del PEMB analitza documentació i duu a terme una escolta activa per captar informació, coneixement, necessitats, interessos, energies, recursos i projectes en tota la regió metropolitana.

Participació en una mitjana de més de **120 esdeveniments anuals**
Definició de **6 mirades a la metròpoli**

2020

Reptes

La incorporació del Comissariat* permet crear equips de treball per a cadascuna de les sis mirades a la metròpoli i definir els reptes que, des de cada mirada, té sentit abordar des de l'escala de la regió metropolitana, així com identificar actors rellevants.

67 reptes identificats en **19 àmbits**
Mapa d'actors amb **483 organitzacions** automapejades

2022

Missions

La tasca d'aprofundiment en els objectius estratègics, i de la seva prioritització i selecció, es fa en un seguit de tallers amb la participació d'actors diversos i la supervisió del Comissariat* i de les comissions Territorial i Executiva del PEMB.

24 tallers amb **97 representants** d'institucions, empreses i organitzacions
8 missions
46 àmbits d'intervenció

2021

Debat obert

Se celebren els cicles metropolitans (un per a cada mirada a la metròpoli), amb jornades temàtiques i territorials. També es genera nova documentació per a la reflexió, i es canalitza el debat a la plataforma **barcelonadema-participa.cat**.

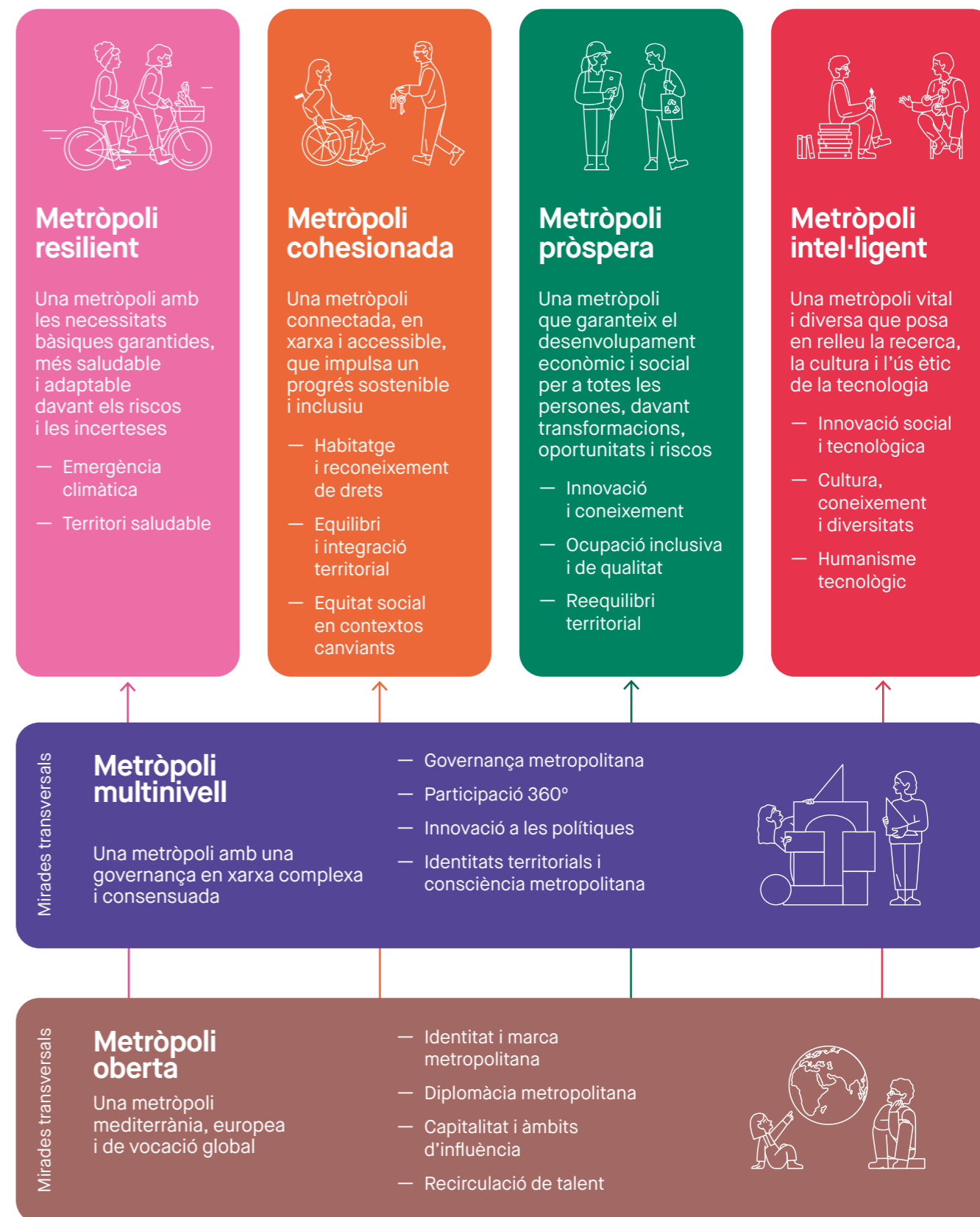
17 jornades de debat
50 informes
24 vídeos
396 persones expertes
- 51% dones
- 25% sector públic
- 28% sector privat
- 22% recerca/acadèmia
- 18% organitzacions ciutadanes
- 7% mitjans de comunicació

22.543 visites a la plataforma

*El Comissariat de Barcelona Demà està compost per 13 persones expertes, de trajectòria i perfil diferents, i neix amb l'objectiu d'afegir perspectives diverses al procés per tal d'aportar visió, valor i contingut.

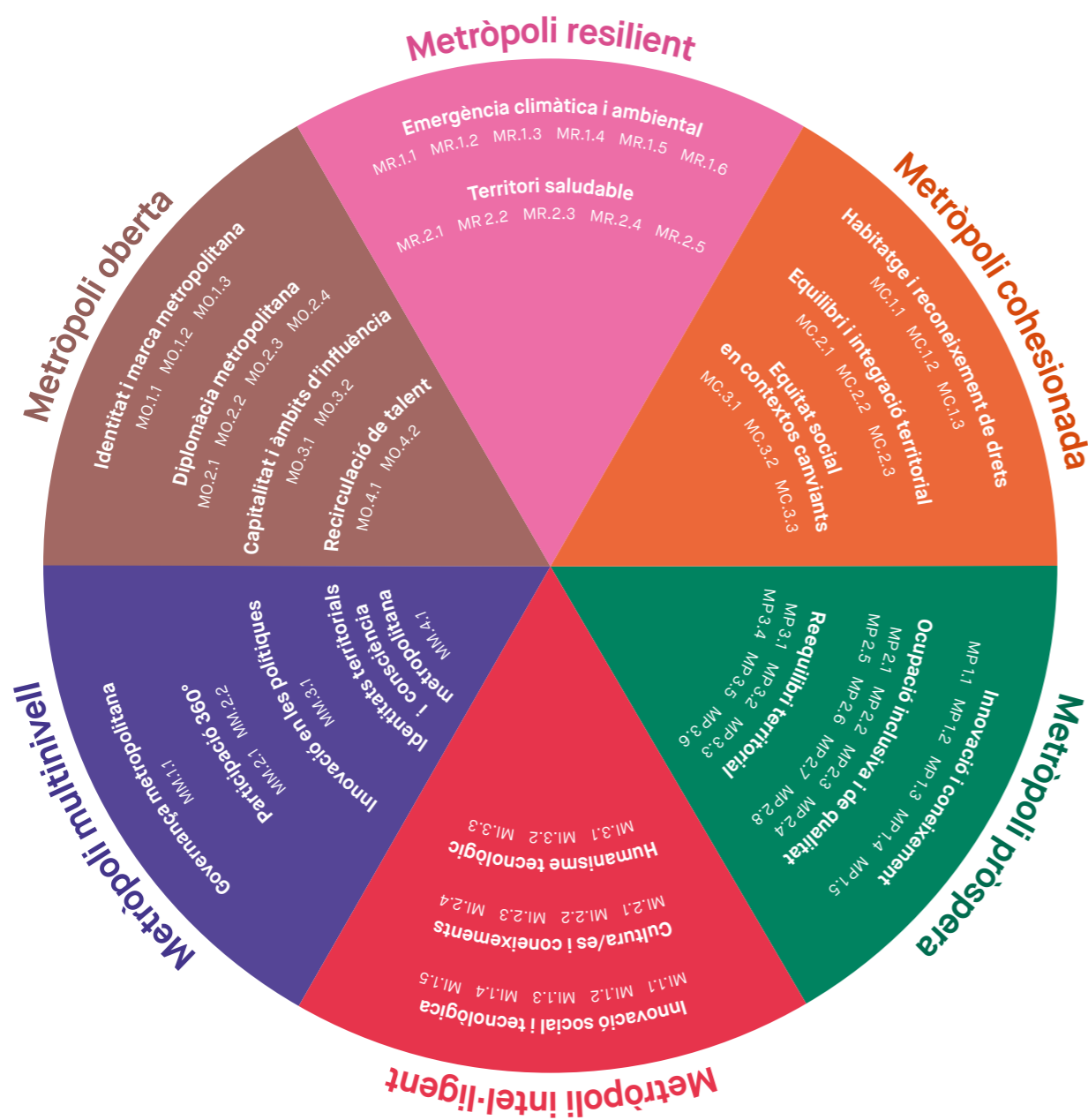
Les sis mirades a la metròpoli del procés Barcelona Demà

El procés Barcelona Demà parteix d'una anàlisi de la realitat de la regió metropolitana de Barcelona des de sis mirades diferents, i tracta d'abastar-ne tota la complexitat, així com les interrelacions entre les diferents mirades per després identificar els reptes i definir les propostes.

Els reptes de la regió metropolitana

Els 67 reptes resultants del treball realitzat per l'equip tècnic del PEMB i el Comissariat del procés Barcelona Demà reflecteixen les qüestions punyents a les quals calia donar resposta mitjançant el Compromís Metropolità 2030.

Metròpoli resilient

Emergència climàtica i ambiental

- MR.1.1. Coordinació per a l'adaptació al canvi climàtic
- MR.1.2. Transició en el model de mobilitat
- MR.1.3. Transició del sistema energètic metropolitana
- MR.1.4. Canvis en els estils de vida i de consum
- MR.1.5. Accés a l'aigua
- MR.1.6. Renaturalització i biodiversitat

Territori saludable

- MR.2.1. Ciutat dels 15 minuts
- MR.2.2. Infraestructures de nova mobilitat
- MR.2.3. Agricultura de proximitat
- MR.2.4. Entorn vital saludable
- MR.2.5. Capacitat de resposta urgent

Metròpoli pròspera

Innovació i coneixement

- MP.1.1. Digitalització del comerç
- MP.1.2. Laboratori de mobilitat urbana
- MP.1.3. Hubs d'innovació
- MP.1.4. Ecosistema bio
- MP.1.5. Centres de recerca d'excel·lència

Ocupació inclusiva i de qualitat

- MP.2.1. Transició de la indústria de l'automòbil
- MP.2.2. Construcció sostenible
- MP.2.3. Treball en l'economia verda
- MP.2.4. Reequilibri turístic
- MP.2.5. Qualitat de l'ocupació en el turisme
- MP.2.6. Finançament del sector creatiu
- MP.2.7. Nou talent creatiu
- MP.2.8. Fàbriques de creació

Reequilibri territorial

- MP.3.1. Polígons d'activitat econòmica
- MP.3.2. Distribució de seus corporatives
- MP.3.3. Pols territorials descentralitzats
- MP.3.4. Innovació i emprenedoria
- MP.3.5. Reconversió de centres comercials
- MP.3.6. Nous espais d'activitat econòmica

Metròpoli multnivell

Governança metropolitana

- MM.1.1. Debat polític efectiu

Participació 360°

- MM.2.1. Participació multnivell
- MM.2.2. Participació inclusiva

Innovació en les polítiques

- MM.3.1. Innovació i generació de dades

Identitats territorials i consciència metropolitana

- MM.4.1. Construcció de consciència metropolitana

Metròpoli cohesionada

Habitatge i reconeixement de drets

- MC.1.1. Habitatge assequible
- MC.1.2. Accés als subministraments bàsics
- MC.1.3. Garantia de rendes

Equilibri i integració territorial

- MC.2.1. Transport públic universal
- MC.2.2. Regeneració de barris
- MC.2.3. Sistema distribuït d'equipaments

Equitat social en contextos canviants

- MC.3.1. Activació de xarxes comunitàries
- MC.3.2. Inclusió digital
- MC.3.3. Valorització de les cures

Metròpoli intel·ligent

Innovació social i tecnològica

- MI.1.1. Laboratoris ciutadans
- MI.1.2. Pols d'innovació metropolitans
- MI.1.3. Sensorització
- MI.1.4. Innovació distribuïda
- MI.1.5. Innovació per a la sostenibilitat

Cultura/es i coneixements

- MI.2.1. Cultura i objectius de desenvolupament sostenible (ODS)
- MI.2.2. Projectes culturals metropolitans
- MI.2.3. Cultura i valors
- MI.2.4. Cultura accessible

Humanisme tecnològic

- MI.3.1. Capacitació tecnològica
- MI.3.2. Transparència digital
- MI.3.3. Democràcia digital

Metròpoli oberta

Identitat i marca metropolitana

- MO.1.1. Coordinació de la promoció internacional
- MO.1.2. Coneixement de la realitat metropolitana
- MO.1.3. Distribució territorial d'equipaments

Diplomàcia metropolitana

- MO.2.1. Diplomàcia científica i cultural
- MO.2.2. Col·laboració publicoprivada
- MO.2.3. Xarxes de ciutats
- MO.2.4. Formació en diplomàcia de ciutats

Capitalitat i àmbits d'influència

- MO.3.1. Corredor mediterrani
- MO.3.2. Aeroport

Recirculació de talent

- MO.4.1. Integració de persones nouvingudes
- MO.4.2. Talent d'alta qualificació

El Compromís Metropolità 2030

Una nova planificació estratègica

Fer front, l'any 2019, a l'elaboració d'un nou pla estratègic metropolità per a Barcelona plantejava força interrogants. En aquell moment, la celebració recent del 30è aniversari del Pla Estratègic Metropolità de Barcelona (PEMB) convidava a reflexionar sobre el sentit actual de la planificació estratègica i la necessitat de renovació de l'instrument que, de retruc, suposava repensar el rol del PEMB i de la seva Oficina de Coordinació.

Així, un cop establert que l'àmbit territorial seria la regió metropolitana de Barcelona i que adoptariem una aproximació sistèmica al conjunt del territori (les sis mirades o "metròpolis" del procés Barcelona Demà), calia destil·lar tot el coneixement compilat en una proposta concreta d'actuació. L'enfocament de la innovació orientada a missions ens proporcionava un marc idoni per aconseguir-ho, atès que combina la definició d'un objectiu veritablement estratègic, capaç d'actuar com a catalitzador del conjunt de canvis necessaris per assolir els objectius, amb la generació de capacitats d'intervenció en un territori que no disposa d'instruments de governança en ús.

Les missions, doncs, són el fil conductor que ha d'orientar les col·laboracions multiactor, imprescindibles per assolir transformacions que tinguin un impacte a escala metropolitana i que també possibilitin la implicació d'actors de la resta del territori català, amb els quals es reconeixen les interdependències que impulsen el progrés conjunt.

Un cop definides les missions, acompanyades de les propostes de caràcter més transversal relacionades amb la governança i amb la projecció i interconnexió globals, hem d'encarar el segon dels desafiaments: aconseguir que el PEMB deixi de ser un *think tank* i esdevingui un *think-and-do tank*; és a dir, que a més d'elaborar plans, tingui la capacitat d'esperonar, de facilitar, i fins i tot d'incubar, acords i projectes que donin forma a allò planificat. Una vegada més, l'esperit de concertació i col·laboració amb tota mena d'actors situen el PEMB en una posició immillorable per aconseguir que passi allò que moltes vegades costa d'impulsar des del paper.

El Compromís Metropolità 2030 té aquesta voluntat i ha estat possible gràcies al suport dels òrgans de govern i dels membres del Consell General del PEMB, com també a la implicació d'institucions, organitzacions, entitats i persones de tot el territori metropolità, i més enllà, que s'han interessat en tot el procés i hi han participat. Alhora, ha estat conseqüència, sobretot, del llegat d'etapes anteriors i és el fruit directe de la gran dedicació i professionalitat de l'equip de la nostra Oficina de Coordinació.

Esperem que aquest Compromís Metropolità 2030, les seves missions i les seves eines de desplegament representin un nou pas endavant en el progrés i la projecció de la Barcelona metropolitana a favor de les persones que hi viuen, de manera que, encara que potser no sigui la millor metròpoli "del món", esdevingui, sens dubte, la millor metròpoli "per al món".

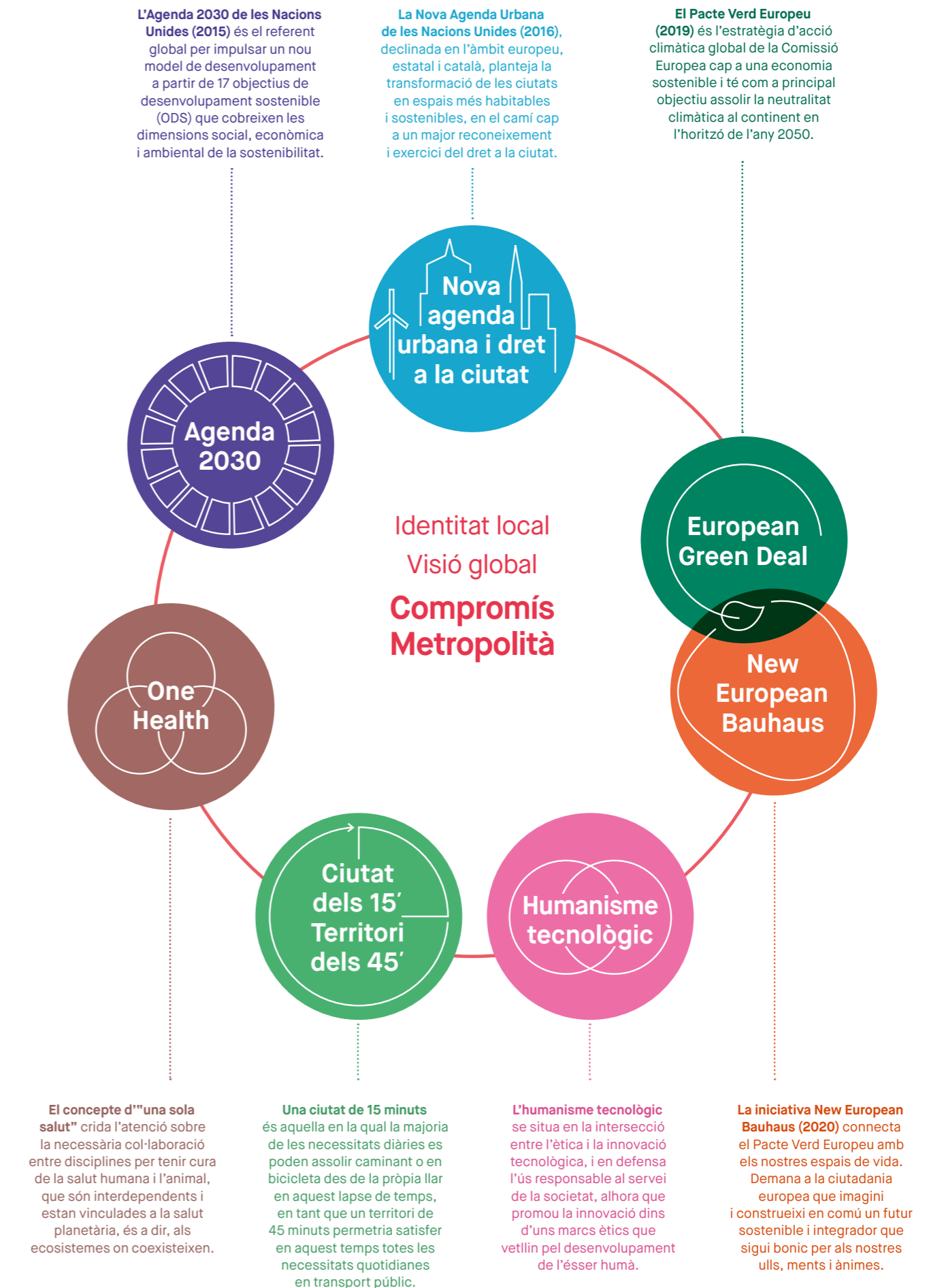
Oriol Estela Barnet
Coordinador general del PEMB

Què és el Compromís Metropolità 2030?

El Compromís Metropolità 2030, fruit del procés Barcelona Demà, és el nou pla estratègic per a la regió metropolitana de Barcelona. Està orientat a impulsar un nou model de prosperitat, basat en el coneixement i la innovació, que redueixi les desigualtats socials i territorials a la regió metropolitana i la situï com una de les metròpolis capdavanteres en la lluita contra l'emergència climàtica.

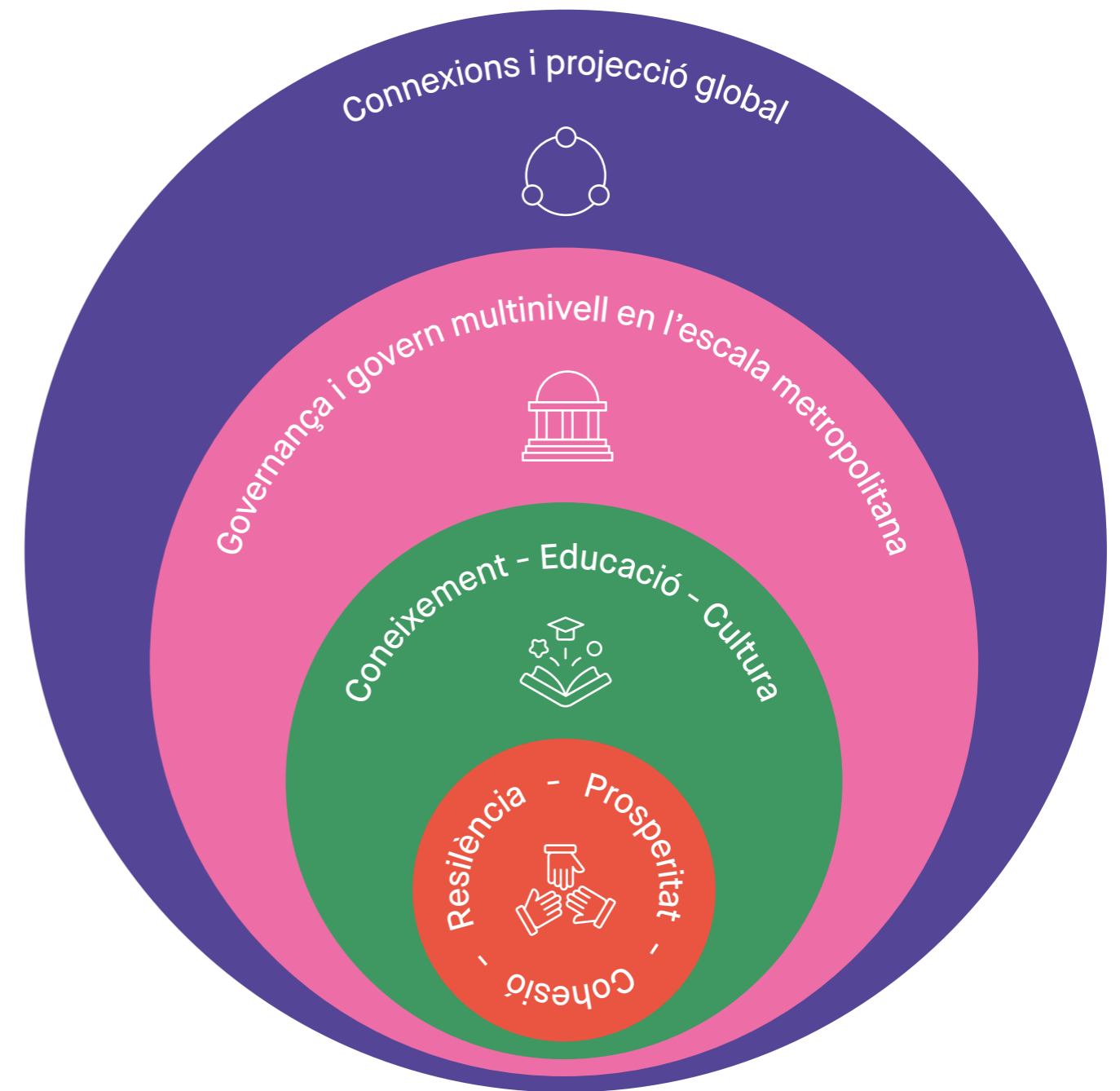
Aquest nou pla estratègic insta totes les institucions, empreses, organitzacions de la regió metropolitana i més enllà, com també la societat en general, a implicar-se d'una manera activa en el desenvolupament de les vuit missions que l'integren i a construir, de baix a dalt, els instruments de governança necessaris per fer-ho possible.

Referents clau

La visió del Compromís Metropolità 2030

El 2030 la regió metropolitana de Barcelona serà capdavantera en el desenvolupament d'una nova generació de polítiques urbanes de transformació de l'economia, l'espai i el metabolisme de la metròpoli, amb la finalitat de generar prosperitat compartida en tots els barris, viles i ciutats de la regió, mitjançant la mobilització d'aliances entre actors i l'ús del coneixement i el treball en xarxa a escala local i global. Per aconseguir-ho, cal articular espais de governança que responguin a les necessitats de la metròpoli real, a més d'aprofitar les oportunitats que ofereix el bon posicionament de Barcelona entre les principals metròpolis del món com a referent en cultura, creativitat, innovació i qualitat de vida.

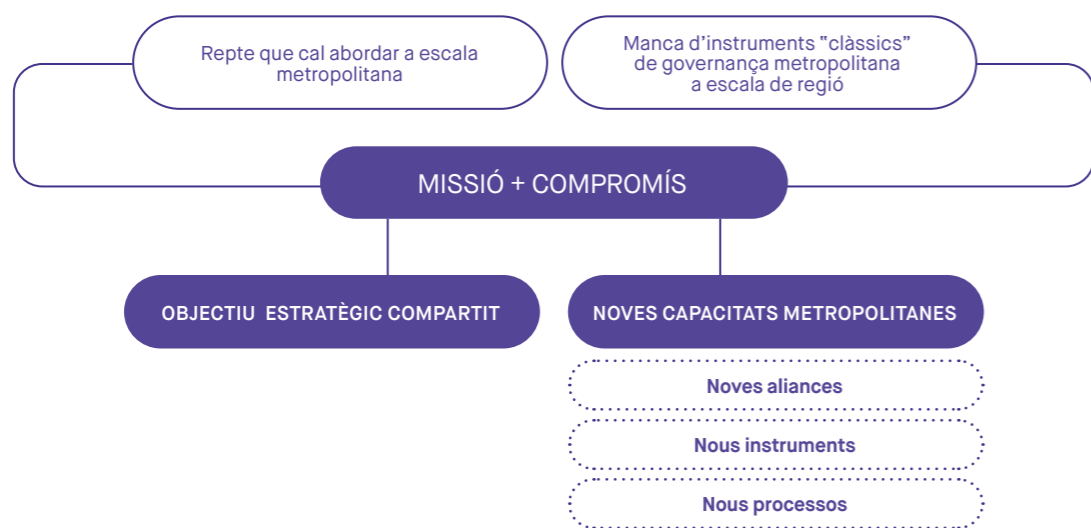
Una estratègia basada en missions

El nucli del Compromís Metropolità 2030 són vuit missions que constitueixen els objectius estratègics del nou Pla i de les quals es deriven les principals actuacions i projectes que caldrà desenvolupar.

La utilització de les missions és conseqüència de l'adaptació a la planificació estratègica de l'enfocament d'innovació orientada a missions (*Mission-Oriented Innovation*) proposat per l'economista Mariana Mazzucato, directora de l'Institute for Innovation and Public Purpose de l'University College de Londres, per abordar els grans reptes socials i econòmics actuals. Aquest enfocament ha estat adoptat per la Unió Europea i per desenes d'institucions públiques i privades de tot el món per orientar les seves polítiques de futur.

La definició de missions permet centrar-se en aspectes estratègics i comptar amb la implicació d'un ampli ventall d'actors (inclosa la ciutadania), a més de promoure noves maneres de fer. En el cas de la regió metropolitana de Barcelona, són una guia per impulsar i coordinar respostes innovadores a aquesta escala, en què no hi ha cap institució de govern que tingui aquest abast territorial.

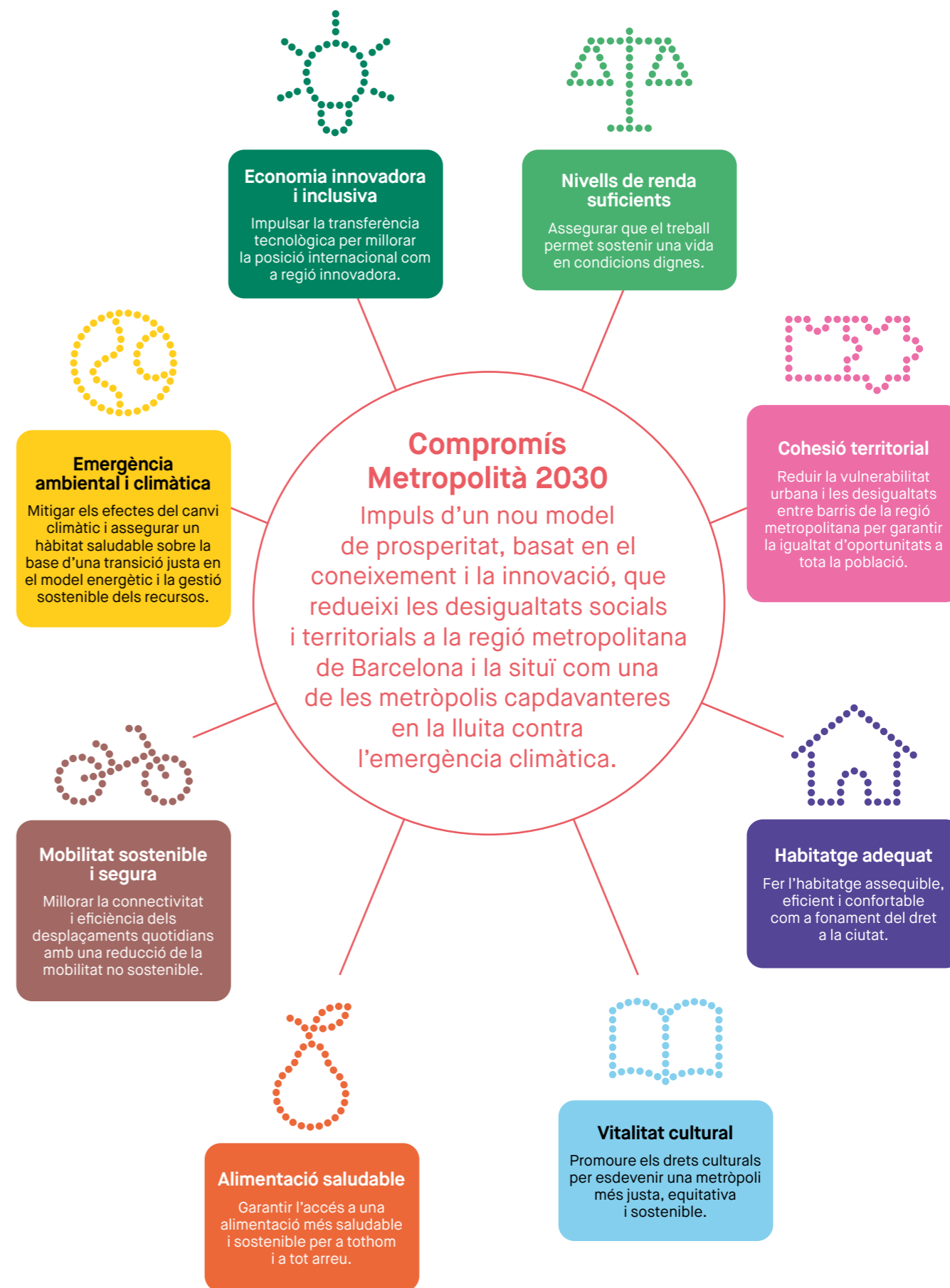
Així, les vuit missions defineixen uns objectius estratègics, en gran part interrelacionats i que per aconseguir cal disposar de capacitat d'actuació a escala de la regió metropolitana. Mentre no es disposi d'instruments equivalents als d'altres nivells de govern, aquesta capacitat d'actuació es pot anar construint de baix a dalt, principalment, d'acord amb l'agenda compartida que constitueix el Compromís Metropolità 2030 i forjant noves aliances entre actors, creant nous instruments i articulant nous processos de treball. Per aquest motiu, totes les missions tenen una proposta d'instruments específics de governança.

Les missions

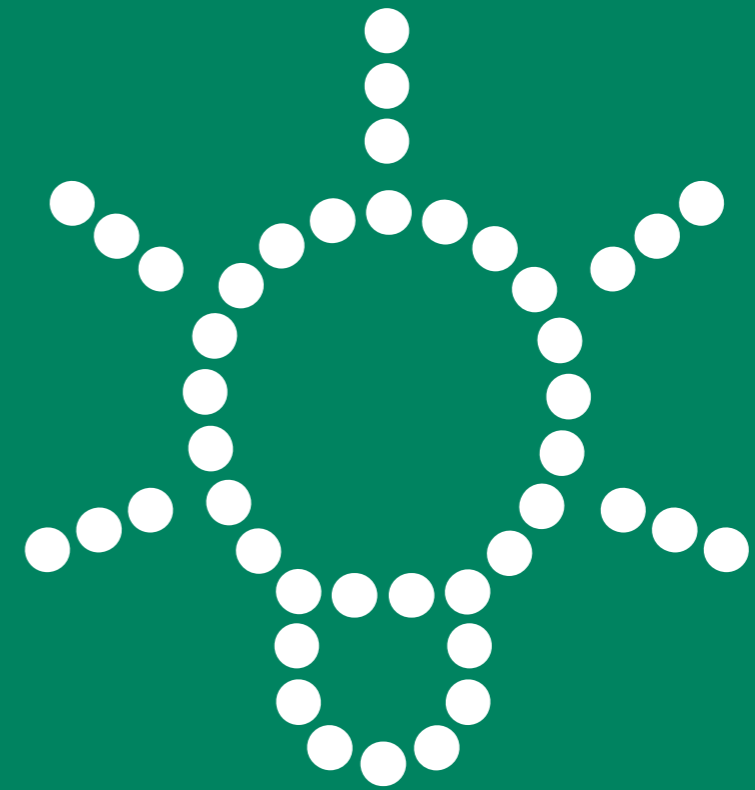
- S'orienten als resultats, a la col·laboració multiactor i a l'acció intersectorial.
- Donen prioritat a l'experimentació, a la generació de canvis en el funcionament de les organitzacions i a la reestructuració de les relacions que mantenen entre si.
- Proporcionen més flexibilitat per adaptar-se als canvis de l'entorn.

Les vuit missions del Compromís Metropolità 2030

Missió Economia innovadora i inclusiva

Missió Economia innovadora i inclusiva

Una economia que proporcioni prosperitat per a tothom ha de disposar d'una estructura diversificada i d'un pes creixent de la innovació en totes les activitats. La regió metropolitana de Barcelona està molt ben posicionada en matèria de recerca, però cal millorar-ne la transferència a l'esfera productiva. Millorar la despesa privada en R+D és clau per fer un salt qualitatiu i ressituar-nos entre les regions més innovadores d'Europa.

Missió Economia innovadora i inclusiva

Repte	Economia innovadora i inclusiva
Missió	Impulsar la transferència tecnològica per millorar la posició internacional com a regió innovadora.
Compromís	El 2030 el teixit econòmic de la regió metropolitana de Barcelona dedicarà com a mínim un 1,2 % del PIB a despesa privada en R+D.

Context i focus de la missió

Fins a finals del segle xx, Barcelona havia estat una metròpoli eminentment industrial. El procés de globalització, però, encarnat en la incorporació d'Espanya, el 1986, a la Comunitat Econòmica Europea (CEE), va comportar una forta reducció del pes de la indústria a favor d'altres territoris emergents.

Trenta anys després, les tendències han canviat i, avui, el procés de globalització presenta símptomes d'estancament per causes diverses. El desenvolupament tecnològic ha reduït dràsticament l'escala mínima eficient de moltes indústries i ha eliminat la necessitat de concentrar la producció en megafactories. A més a més, un marc geopolític substancialment diferent i convuls aconsella disposar d'un cert grau de sobirania en la producció, en especial en els àmbits més sensibles des d'un punt de vista estratègic.

La conseqüència de tot això ha estat un interès renovat en la indústria, que a Catalunya s'ha concretat en el Pacte Nacional per a la Indústria, en què s'estableix, entre altres objectius, que l'any 2030 el 25 % del PIB (avui és el 20 %) estigui generat per l'activitat industrial. D'altra banda, cal no oblidar que a la indústria, a diferència del que passa en la majoria dels serveis, és possible la millora contínua de la productivitat total dels factors, fet que permet la generació de llocs de treball ben retribuïts.

En aquest sentit, com també reconeix i desplega en les seves propostes la Taula de Reactivació Econòmica i Reindustrialització de l'AMB, la indústria ha de ser el vector sobre el qual pivota la recuperació econòmica, perquè Catalunya encara compta amb un pes del valor afegit brut (VAB) industrial en l'economia que és superior al d'Espanya (20,3 % enfront del 17 %) i molt similar al de l'Europa dels Vint-i-set (20,2 %). Un 40 % d'aquest VAB es genera al Vallès i al Baix Llobregat, el veritable cinturó industrial de Barcelona.

Gaudir d'una indústria i de serveis d'alt valor afegit implica disposar d'un ecosistema adequat, en què la formació, la recerca o les infraestructures siguin elements clau. La innovació, en totes les seves formes, ha de formar part de l'ADN de l'activitat productiva. Ara bé, la posició actual de Catalunya en el context europeu se situa a la banda mitjana, allunyada de regions que històricament havien estat comparables. **Els baixos nivells d'inversió en R+D —en especial de la privada—, o les dificultats per transferir coneixement i generar patents, són factors limitadors de la competitivitat de la nostra indústria.**

De fet, segons el Regional Innovation Scoreboard (RIS) 2021 de la Unió Europea, Catalunya se situa en una posició de *Moderate Innovator +* en l'escala del European Innovation Scoreboard (EIS). Una millor posició en aquest rànquing significaria un salt endavant del sistema d'innovació català, el qual tindria una repercussió positiva en la competitivitat i en la qualitat de l'ocupació.

Per aquest motiu, **el compromís estratègic necessari d'aquesta missió consisteix a millorar la despesa privada en R+D**, fet que ens ressituarà entre les regions més innovadores d'Europa. Una d'aquestes regions és el País Basc, que el 2019 tenia una despesa privada del 2,08 %, molt per sobre de la catalana (0,86 %). Tenint en compte que a escala europea la despesa és de l'1,53 %, establir un indicador de l'1,2 % de despesa privada en R+D hauria de ser assolible i ens permetria continuar creixent en la direcció de les principals regions europees.

Missió Economia innovadora i inclusiva

Coneixement i indústria al territori metropolità

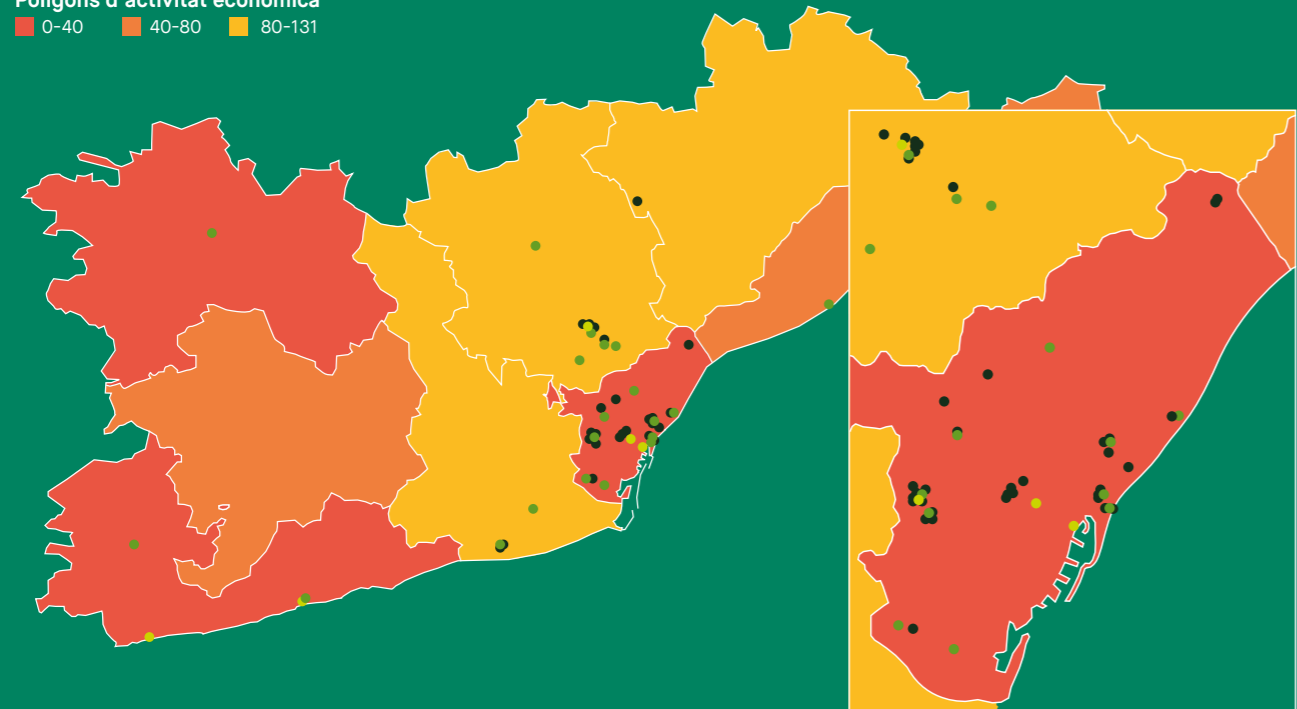
Una millor connexió entre sistema de coneixement i recerca i teixit econòmic exigeix reforçar els nuclis de coneixement actuals i apropar-los al món empresarial de tota la regió.

Tipus d'equipament

● Centre de coneixement ● Centre tecnològic ● Universitat pública

Polígons d'activitat econòmica

■ 0-40 ■ 40-80 ■ 80-131

Font: elaboració pròpia a partir del Directori d'Unitats d'R+D+I a Catalunya (Generalitat de Catalunya, 2022); Sistema d'Informació PAE (Departament d'Empresa i Treball de la Generalitat de Catalunya, 2022), i mapes d'equipaments de la Metròpoli Intel·ligent (Procés Barcelona Demà, 2021).

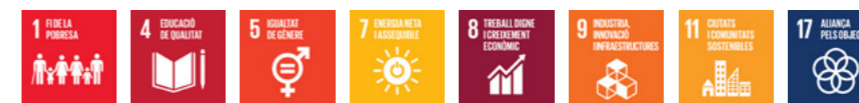
Relació amb les altres missions

Missió Economia innovadora i inclusiva

Relació amb les agendes globals

Les actuacions vinculades a aquesta missió s'alineen amb fites dels següents objectius de desenvolupament sostenible de l'Agenda 2030:

Palanques: sobre quins àmbits cal actuar?

Educació i formació

Cal actualitzar la formació i posar-la al dia perquè estigui també enfocada al mercat de treball. Per això, cal ampliar la formació professional i la formació continuada, a més de promoure un increment de la demanda dels ensenyaments STEM (*science, technology, engineering & mathematics*), en especial entre les dones.

Transferència tecnològica

Cal perseguir la millora de la transferència del coneixement generat pel sistema d'universitats i recerca a les empreses potenciant tant el sistema de centres tecnològics com l'intercanvi de coneixement entre tots els actors de l'ecosistema de la innovació.

Polítiques públiques d'R+D

El sector públic pot estimular la despesa privada en R+D, bé utilitzant la despesa pública com a factor d'arrossegament, bé facilitant un marc fiscal i regulador favorable a la inversió empresarial, i posant l'accent en la reducció de les barreres d'entrada a la innovació.

Espais d'activitat econòmica

És fonamental disposar d'espais que s'adeqüin a les diferents activitats econòmiques i que facilitin la reconversió, en un context de descarbonització i digitalització, a més de promoure espais nous que se sumin als que ja hi ha, per garantir una millor distribució territorial i l'equilibri amb altres usos.

Clústers, xarxes i territori

Cal potenciar instruments de col·laboració, de caràcter formal o informal, que permetin que tota mena d'empreses puguin superar les barreres d'entrada que dificulten la innovació i la internacionalització, o bé proporcionar una formació adequada a les persones que hi treballen.

Model d'empresa

L'impuls de la innovació demana emprendre determinats canvis en els models d'empresa i de negoci, de manera que també serveixin per aconseguir una resiliència més forta davant els canvis en l'entorn i en l'activitat econòmica, i per contribuir a una societat més pròspera i inclusiva.

Mesures principals

1. Reforç dels actuals nuclis de coneixement consolidats a la regió metropolitana i dotació de les eines urbanístiques i de gestió necessàries.
2. Ampliació de l'accés d'empreses als programes de doctorats industrials.
3. Impuls del *venture building* entre universitats, centres de recerca i tecnològics i les empreses.
4. Desenvolupament d'una estratègia metropolitana d'atracció i captació d'inversions empresarials d'alt valor afegit per a sectors tractors d'activitat econòmica, amb el suport d'un centre propi d'inversors privats de caràcter internacional.
5. Coordinació dels operadors públics de sòl per a activitat econòmica.
6. Impuls d'una política activa d'atracció de centres d'R+D, disseny i comercialització d'empreses internacionals per al sud d'Europa.
7. Lideratge de l'EIT - Urban Mobility i reforç de la participació d'institucions metropolitanes en la resta de les Knowledge and Innovation Communities de la UE.
8. Creació d'un dispositiu d'impuls internacional dels sectors relacionats amb la salut, inspirat en el Health Capital Helsinki.
9. Consolidació dels vols de llarg radi de l'aeroport Josep Tarradellas Barcelona - El Prat per connectar amb destinacions internacionals estratègiques per a l'ecosistema de recerca metropolitana.
10. Increment i coordinació de processos de compra pública innovadora de les administracions locals de la regió.
11. Integració de serveis de promoció econòmica en agències de caràcter supramunicipal/regional.
12. Articulació d'una xarxa metropolitana d'ateneus de fabricació.
13. Creació de la Taula del Comerç Metropolità per abordar la transformació digital del sector.
14. Posicionament de Barcelona com un dels centres de la Nova Bauhaus Europea.

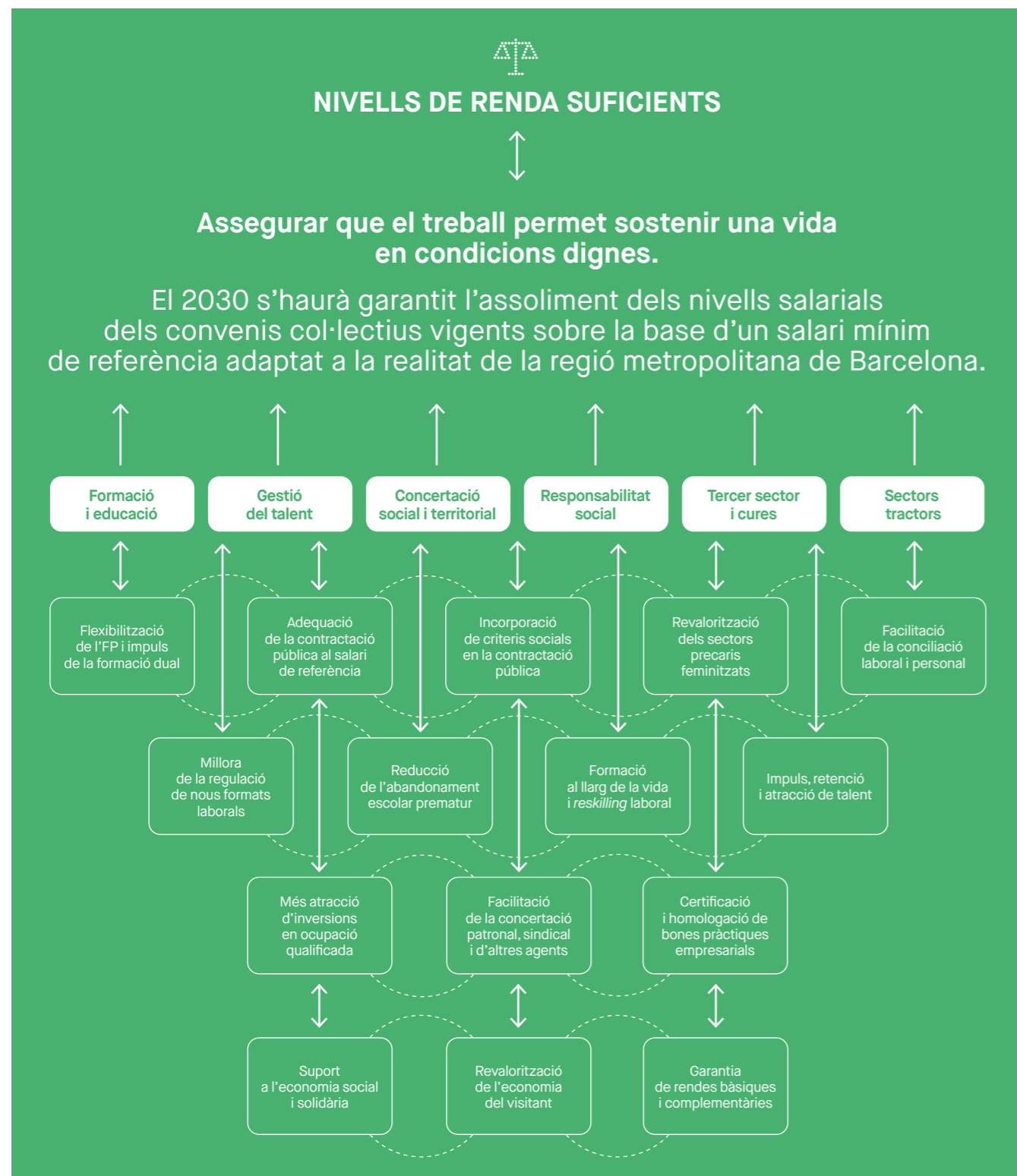
Missió

Nivells de renda suficients

Missió Nivells de renda suficients

Les rendes del treball, principal font d'ingressos a la majoria de les llars i pedra angular de l'actual sistema de protecció social, s'han de mantenir en uns nivells que garanteixin obtenir els ingressos necessaris per sostenir una vida digna. Així mateix, l'estructura productiva ha d'impulsar la generació d'un nombre creixent d'ocupacions, amb salaris i condicions prou atractius per retenir el talent i estimular la participació del jovent en el mercat laboral.

Missió Nivells de renda suficients

Repte

Nivells de renda suficients

Missió

Assegurar que el treball permet sostenir una vida en condicions dignes.

Compromís

El 2030 s'haurà garantit l'assoliment dels nivells salarials dels convenis col·lectius vigents sobre la base d'un salari mínim de referència adaptat a la realitat de la regió metropolitana de Barcelona.

Context i focus de la missió

Difícilment es pot parlar de prosperitat en una societat si els ingressos són insuficients o totalment inexistents per a una part important de la població.

Les rendes del treball encara són la principal font d'ingressos de la majoria de les llars. Per això, garantir uns ingressos mínims significa, en primer lloc, procurar ocupació per a les persones en edat de treballar i evitar situacions d'atur involuntari, històricament el principal factor de pobresa i de desigualtat econòmica a casa nostra.

Ara bé, tots els llocs de treball haurien de proporcionar unes rendes salarials suficients per poder viure dignament; si no, es corre el risc de generar àmplies capes de *working poor* (treballadors i treballadores que pateixen la pobresa), que, en absència de mecanismes de rendes complementàries, podrien condemnar una part de la població a una vida en precari. Cal remarcar, però, que aquest problema no prové exclusivament de la banda dels ingressos, sinó que, sovint, especialment en els darrers anys, prové de la banda de la despesa, en especial la derivada de l'habitatge i els subministraments associats. L'enfortiment de la formació i dels nivells competencials de tota la població també són factors decisius en els nivells salarials.

Tanmateix, els salaris que es poden oferir no depenen solament del tipus d'ocupació, sinó també del marge de maniobra que tenen les empreses, el qual, en el cas de les activitats subjectes a una competència internacional, o d'aquelles amb una productivitat baixa, com ara algunes relacionades amb el turisme o amb les cures, pot ser reduït. En aquest cas, la concertació social i la negociació col·lectiva poden tenir un paper important a l'hora de mantenir un equilibri que sigui positiu per a les empreses i el personal. Pel que fa als sous, més enllà de l'establiment d'uns salaris mínims, **també cal tenir en compte la realitat de viure a la regió metropolitana de Barcelona i la seva translació en despesa domèstica.**

Quan parlem, doncs, de garantir uns nivells de renda suficients, fem servir el salari de referència metropolitana (SRM), que és de **1.345,48 euros** per al conjunt de l'Àrea Metropolitana de Barcelona. De fet, segons les dades de l'*Enquesta anual d'estructura salarial*, a Catalunya, l'any 2019 el guany brut anual mitjà per persona treballadora assalariada va ser de 25.968,20 euros. Pel que fa al **salari mitjà dels residents a Barcelona**, l'any 2019 va ser de 31.076 euros bruts anuals, un 6,4 % més elevat que el dels residents a l'Àrea Metropolitana de Barcelona i superior també al del conjunt de Catalunya (15 %) i d'Espanya (23,4 %). El salari mitjà de les dones (27.869 euros) va ser un 18,7 % inferior al dels homes (34.261 euros).

Per aquest motiu, **el compromís estratègic necessari d'aquesta missió consisteix a apostar per la negociació col·lectiva i comptar amb un salari (o esquema de salaris) de referència**, adaptat a les diferents realitats de la regió metropolitana de Barcelona, el qual, encara que no sigui de caràcter obligatori, pot servir de guia i d'incentiu per a l'acompliment de les retribucions dels nivells salarials previstos en els convenis col·lectius d'aplicació en els diferents sectors d'activitat.

Missió Nivells de renda suficients

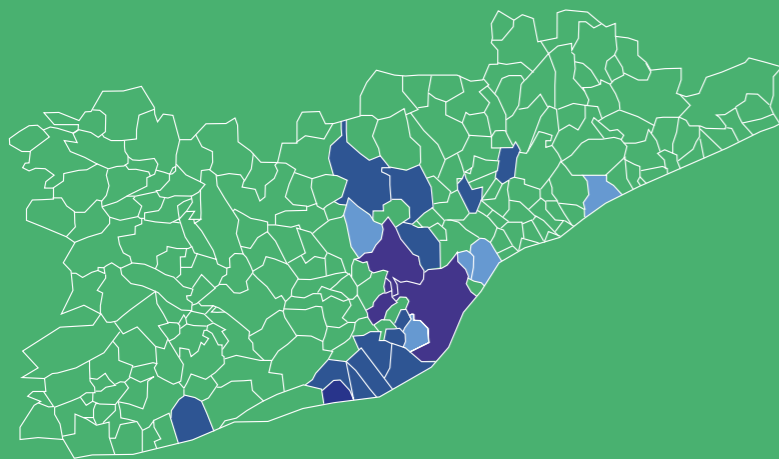
Nivells de renda al territori metropolità

El cost de l'habitatge és el condicionant principal de les necessitats d'ingressos de la població. Evitar fenòmens de segregació i d'expulsió en els barris exigeix uns nivells salarials adequats.

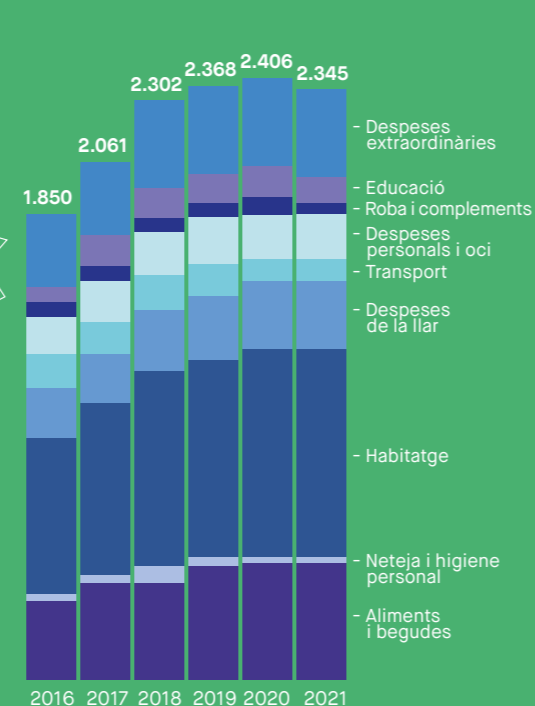
Salari brut mitjà anual del 2019

**Per disponibilitat de dades, es presenten únicament les dels municipis de més de 40.000 habitants.

- Menys de 25.000 euros
- 25.000 a 29.999 euros
- Més de 30.000 euros
- Sense dades

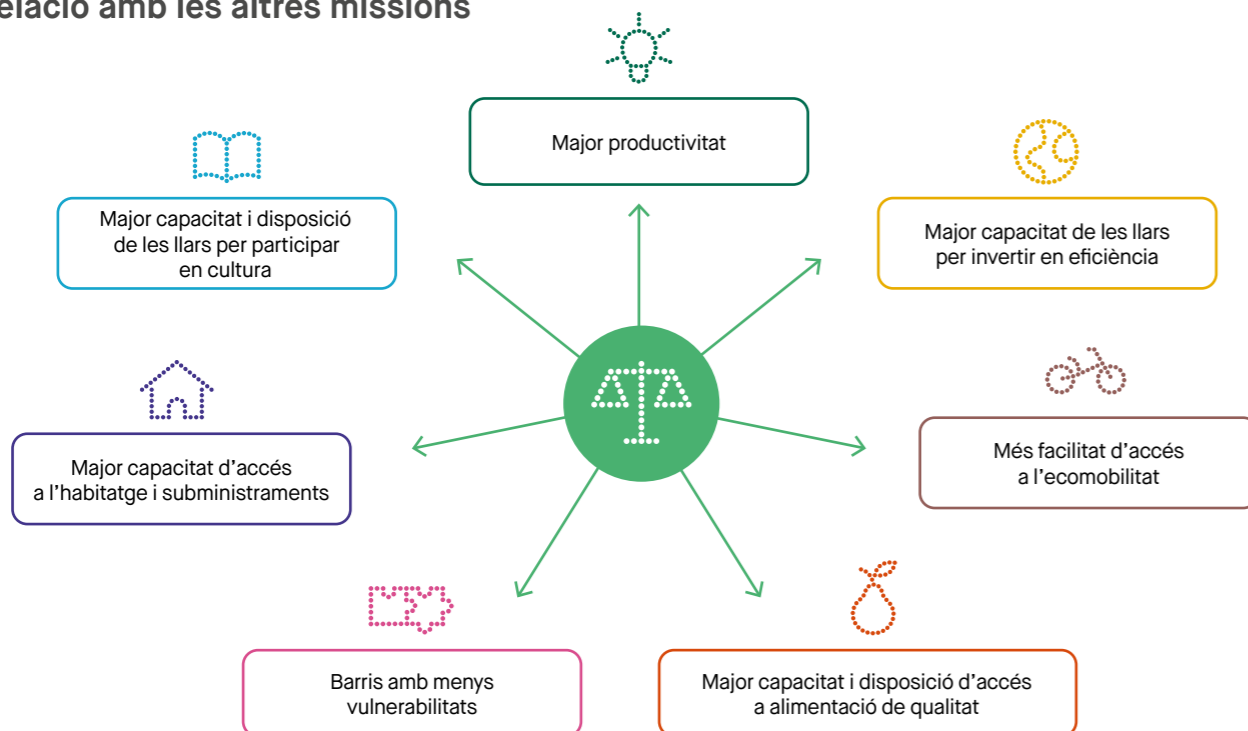
Evolució del pressupost de necessitats bàsiques Per llar i euros al mes

Font: Base Municipal de Dades, Ajuntament de Barcelona i Mostra Contínua de Vides Laborals. 2019

Font: Estudi de salari de referència metropolità. AMB 2022

Relació amb les altres missions

Missió Nivells de renda suficients

Relació amb les agendes globals

Les actuacions vinculades a aquesta missió s'alineen amb fites dels següents objectius de desenvolupament sostenible de l'Agenda 2030:

Palanques: sobre quins àmbits cal actuar?

Formació i educació

El nivell formatiu i les competències adquirides han de permetre superar les barreres per accedir al mercat laboral o progressar-hi. En aquest sentit, cal incidir en especial en la reducció de l'abandonament escolar prematur o en l'aprenentatge al llarg de la vida.

Gestió del talent

La centralitat del talent en l'impuls d'un teixit productiu innovador de nivells salarials mitjans i alts fa que calgui posar molt d'èmfasi en la seva potenciació i retenció. L'atracció de talent és el complement que ha de contribuir a cobrir necessitats no satisfetes amb el talent local.

Concertació social i territorial

La millora de les condicions de treball, incloent-hi les salarials, exigeix la concertació social i la negociació col·lectiva. Per tant, cal abordar des d'aquí la incidència en els salaris de l'estructura del mercat laboral, de les noves realitats laborals i dels condicionants de cada territori.

Responsabilitat social

L'assumpció per part del teixit empresarial de la importància d'unes bones condicions laborals i d'unes bones relacions amb l'entorn per assolir una major productivitat dona lloc a l'adopció de pràctiques socialment responsables que han de ser degudament reconegudes i incentivades.

Tercer sector i cures

El sector de les cures és cada cop més central en la nostra societat. Cal millorar les condicions de la seva prestació, el finançament i reduir-hi els baixos salarials i de gènere, i, alhora, refermar el rol del tercer sector com a factor cohesionador i generador de capital social.

Sectors tractor

Els sectors més intensius en treball i, per tant, amb una capacitat elevada per generar ocupació, reclamen una atenció específica de cara a assegurar unes condicions laborals adequades que facilitin guanys en productivitat. A la vegada, cal identificar nous sectors generadors d'ocupació.

Mesures principals

- Articulació d'un espai de concertació econòmica i social de dimensió metropolità per, entre d'altres objectius, definir un esquema salarial metropolità de referència.
- Reforçament de la xarxa de serveis locals d'ocupació en el territori metropolità i de la col·laboració entre dispositius de promoció econòmica i ocupació.
- Xarxa metropolità de centres de formació i capacitació laboral/professional
- Consolidació i aprofundiment dels programes sobre capacitació laboral/professional que ja hi ha, entre els centres d'FP i universitats i les empreses.
- Ampliació de les mesures en l'àmbit reconegut dels drets en matèria de cura i conciliació de la vida quotidiana mitjançant un pacte metropolità per a la cura i l'enfortiment dels serveis públics que faciliten la corresponsabilitat.
- Pacte Metropolità per al Turisme per a la qualitat i la redefinició de l'imaginari turístic de Barcelona com a destinació urbana amb la incorporació de la dimensió metropolità.
- Ampliació i reforçament de la Xarxa d'Ateneus Cooperatius.
- Coordinació dels serveis d'atracció de talent.

Missió

Emergència ambiental i climàtica

Missió Emergència ambiental i climàtica

Les ciutats generen el 70 % de les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle (GEH). Per això, cal actuar-hi amb urgència per reduir-ne els impactes. L'emergència ambiental i climàtica afecta la salut i el benestar de les persones, el territori i la biodiversitat. És imprescindible abordar des de l'escala metropolitana la mitigació i l'adaptació al canvi climàtic, fent una transició en el model energètic i repensant la gestió dels recursos.

Missió Emergència ambiental i climàtica

Repte	Emergència ambiental i climàtica
Missió	Mitigar els efectes del canvi climàtic i assegurar un hàbitat saludable sobre la base d'una transició justa en el model energètic i la gestió sostenible dels recursos.
Compromís	El 2030 a la regió metropolitana de Barcelona s'haurà assolit una reducció del 45 % de les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle (GEH).

Context i focus de la missió

Ja fa temps que el canvi climàtic està provocant, d'una manera cada vegada més evident, impactes negatius en el planeta i, per tant, en la societat i les seves activitats. Per això, quan el 2018 el Grup Intergovernamental d'Experts sobre el Canvi Climàtic (IPCC, segons les sigles en anglès) va publicar l'Informe especial sobre escalfament global d'1,5°C, en el qual s'alertava que, si es continuava amb el ritme d'emissions actual, entre el 2030 i el 2052 l'escalfament del planeta superaria els 1,5 °C, va substituir el terme *canvi* pel d'*emergència* a l'hora de referir-se a aquesta situació global. Les seves conseqüències són ben conegudes: increment —en freqüència i gravetat— d'onades de calor, d'incendis forestals i d'episodis de sequera i de pluges torrencials; pujada del nivell del mar; pèrdua de biodiversitat i de cultius; migracions climàtiques; deteriorament de la qualitat de vida i afectacions a la salut, etc.

Des de l'Acord de París, signat el 2015, s'han marcat diverses fites en tots els àmbits territorials, però de moment no s'han acomplert. Així, es continua treballant amb els escenaris d'adaptació i en el plantejament i l'adopció de les mesures de resiliència que seran necessàries per fer front a les conseqüències de l'augment de temperatura estimat per als pròxims anys si no s'aconsegueix revertir l'escalfament global amb prou celeritat.

Els GEH són un dels principals factors que contribueixen a aquest escalfament i, atès el model econòmic i l'estil de vida imperant, en la seva emissió hi participa tota la societat. Així doncs, afrontar aquesta situació exigeix la cooperació i la col·laboració entre agents i territoris de la metròpoli, perquè es tracta d'una missió global, i també moltes palanques, ja que presenta nombrosos reptes que caldrà afrontar d'una manera coordinada per tal d'apuntar solucions més efectives i justes. A més a més, des del territori mateix és més factible plantejar una transició democràtica i justa, que no generi més desigualtats, i prestar atenció a les vulnerabilitats existents i a les que es puguin derivar d'aquest context.

L'Oficina Catalana del Canvi Climàtic estipula que a Catalunya li correspon un esforç de reducció de les seves emissions difuses del 44% respecte del 2005, i un objectiu global de reducció d'emissions de GEH per al 2030 del 51% respecte del 2005 (estimació de la contribució mínima de Catalunya a l'objectiu de reducció d'emissions de GEH de la UE per al 2030).

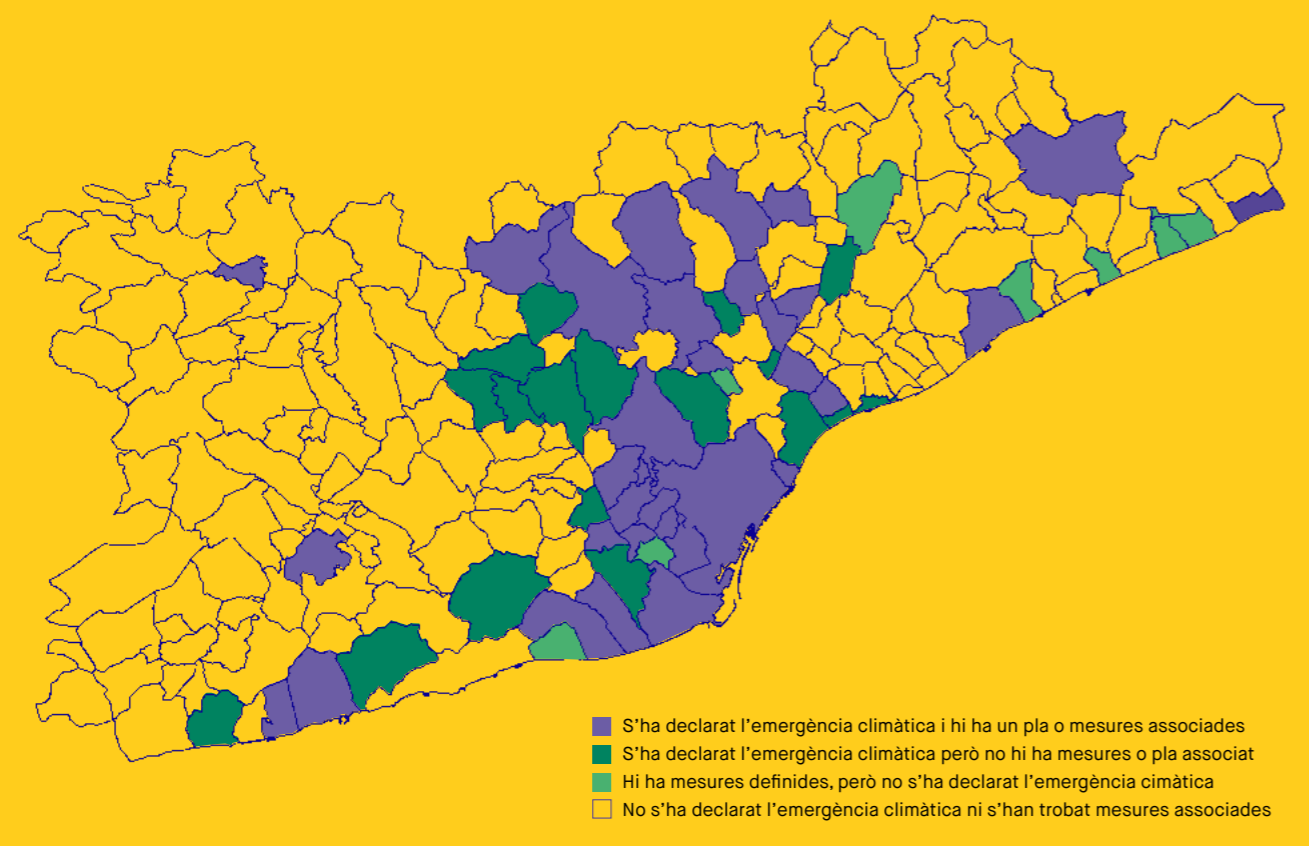
Per aquest motiu, el compromís estratègic necessari d'aquesta missió consisteix a establir una fita de reducció del 45 % en les emissions de GEH respecte de l'any base del 2005. Aquest valor es reforça amb els següents compromisos:

- L'Ajuntament de Barcelona es planteja assolir una reducció del 45 % en les emissions de GEH, respecte del 2005 (Pla Clima 2018-2030).
- L'Àrea Metropolitana de Barcelona es planteja reduir el 43 % les emissions de GEH en relació amb l'any 2005 (Pla Clima i Energia 2030).
- La Llei 16/2017, d'1 d'agost, del canvi climàtic, es planteja reduir un 40 % les emissions per a l'any 2030 respecte del nivell del 1990 per a Catalunya.

Missió Emergència ambiental i climàtica

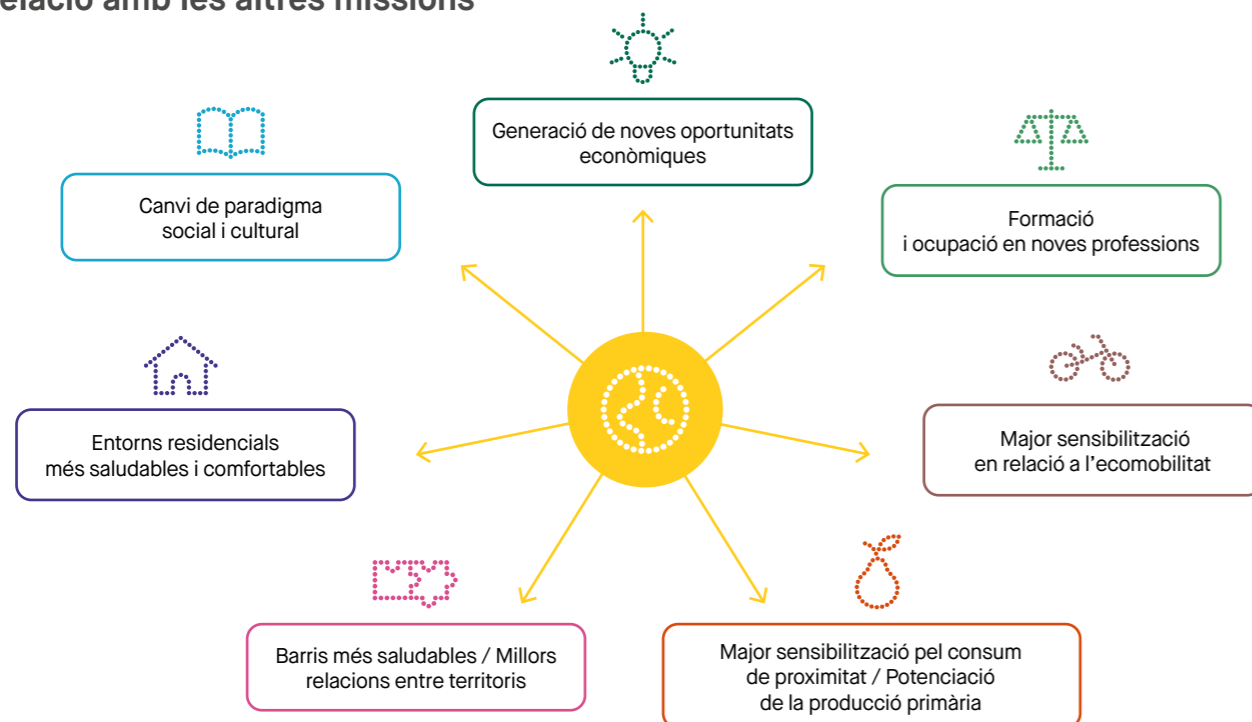
Posicionament i acció davant l'emergència climàtica al territori metropolità

Són molts els municipis que han declarat l'emergència climàtica, però no sempre han dissenyat un pla d'acció efectiu i sovint no hi ha prou mecanismes de coordinació entre ells.

Font: elaboració pròpia. 2022

Relació amb les altres missions

Missió Emergència ambiental i climàtica

Relació amb les agendes globals

Les actuacions vinculades a aquesta missió s'alineen amb fites dels següents objectius de desenvolupament sostenible de l'Agenda 2030:

Palanques: sobre quins àmbits cal actuar?

Recursos hídrics

Cal impulsar un canvi en la gestió integral de l'aigua per fer front a la manca de recursos hídrics locals i als episodis de sequera. En concret, cal augmentar l'ús d'aigua regenerada i de fonts alternatives, així com assolir una major eficiència en el consum industrial i agrícola.

Recursos energètics

La transició energètica és un procés clau que s'ha de dur a terme d'una manera progressiva i democràtica. En aquest sentit, cal avançar cap a la substitució de l'energia d'origen fòssil per la local i renovable, com també per la disminució del consum, l'augment de l'eficiència i l'autoproducció.

Mobilitat sostenible

El transport de persones i mercaderies és una de les principals fonts d'emissions de gasos amb efecte d'hivernacle i altres contaminants de les ciutats. Per això, és imprescindible connectar aquesta missió amb la missió d'una mobilitat sostenible i saludable, i fer un canvi en l'actual model de mobilitat.

Economia circular i model de consum

És primordial impulsar un nou model de desenvolupament econòmic que respecti el territori i fomenti l'ocupació de qualitat, mitjançant l'impuls de l'economia circular, la simbiosi industrial i un consum basat en productes sostenibles i de proximitat.

Usos del sòl i model urbà

En un context d'emergència climàtica, les ciutats han d'adoptar un model resilient que prioritzi el benestar ciutadà i la biodiversitat. L'atenció s'ha de centrar en l'ocupació del sòl, en l'habilitació de barris equilibrats que possibilitin desplaçaments curts, i en espais públics verds i de qualitat.

Sistema litoral

El sistema litoral és complex i sensible al canvi climàtic. Els episodis meteorològics extrems i l'augment del nivell del mar generen anualment grans pèrdues econòmiques. Cal plantejar mesures d'adaptació mitjançant solucions basades en la natura, i garantir-ne les funcionalitats.

Infraestructura verda i biodiversitat

Cal millorar la infraestructura verda a tota la regió metropolitana. Això significa incrementar-ne la superfície, però també que sigui multifuncional i diversa i estigui connectada, i que proveeixi els serveis ecosistèmics essencials per garantir la protecció de la biodiversitat.

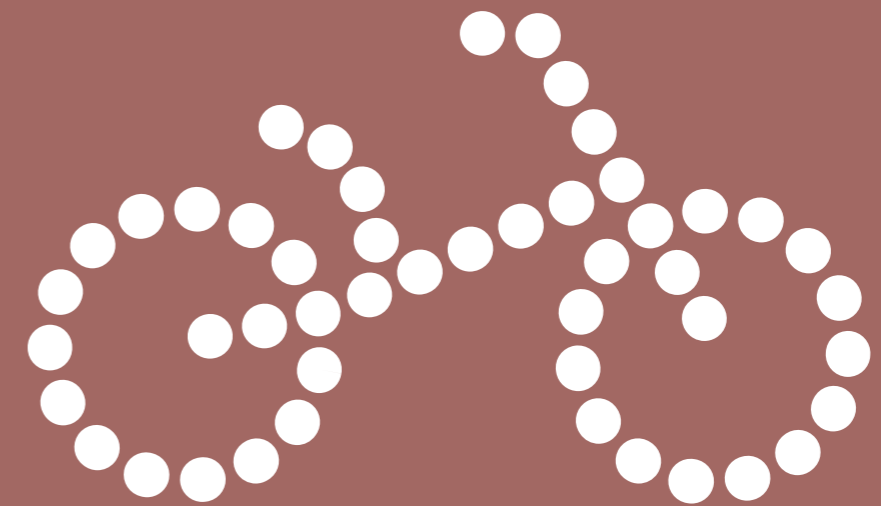
Mesures principals

- Extensió a l'àmbit metropolità dels compromisos de la missió europea "100 Climate-Neutral and Smart Cities by 2030" per esdevenir una de les cent ciutats neutres en carboni el 2030 i coordinar l'acció dels diversos actors.
- Consolidació de l'operador energètic metropolità i extensió del seu radi i capacitat d'acció.
- Desenvolupament del model de producció descentralitzada d'energia renovable per mitjà de comunitats energètiques locals.
- Impuls a escala metropolitana del programa català de simbiosi industrial.
- Incorporació del concepte d'*infraestructura verda* i naturalització de les ciutats i àmbits urbans del Pla director urbanístic (PDU) metropolità en la revisió del Pla territorial metropolità.
- Adaptació de les grans infraestructures als requeriments de l'emergència climàtica.
- Coordinació per a la preservació de la gestió de l'aigua com a bé comú.
- Impuls de l'ús generalitzat d'aigües regenerades, grises i l'aprofitament d'aigües pluvials amb xarxes separatives.
- Recuperació i actualització del Pla estratègic del litoral de la regió metropolitana de Barcelona.
- Creació d'una xarxa de sensors ambientals basada en programes de ciència ciutadana.
- Creació d'observatoris metropolitans de recursos i càlcul i monitoratge dels principals indicadors ambientals a escala de la regió metropolitana.

Missió

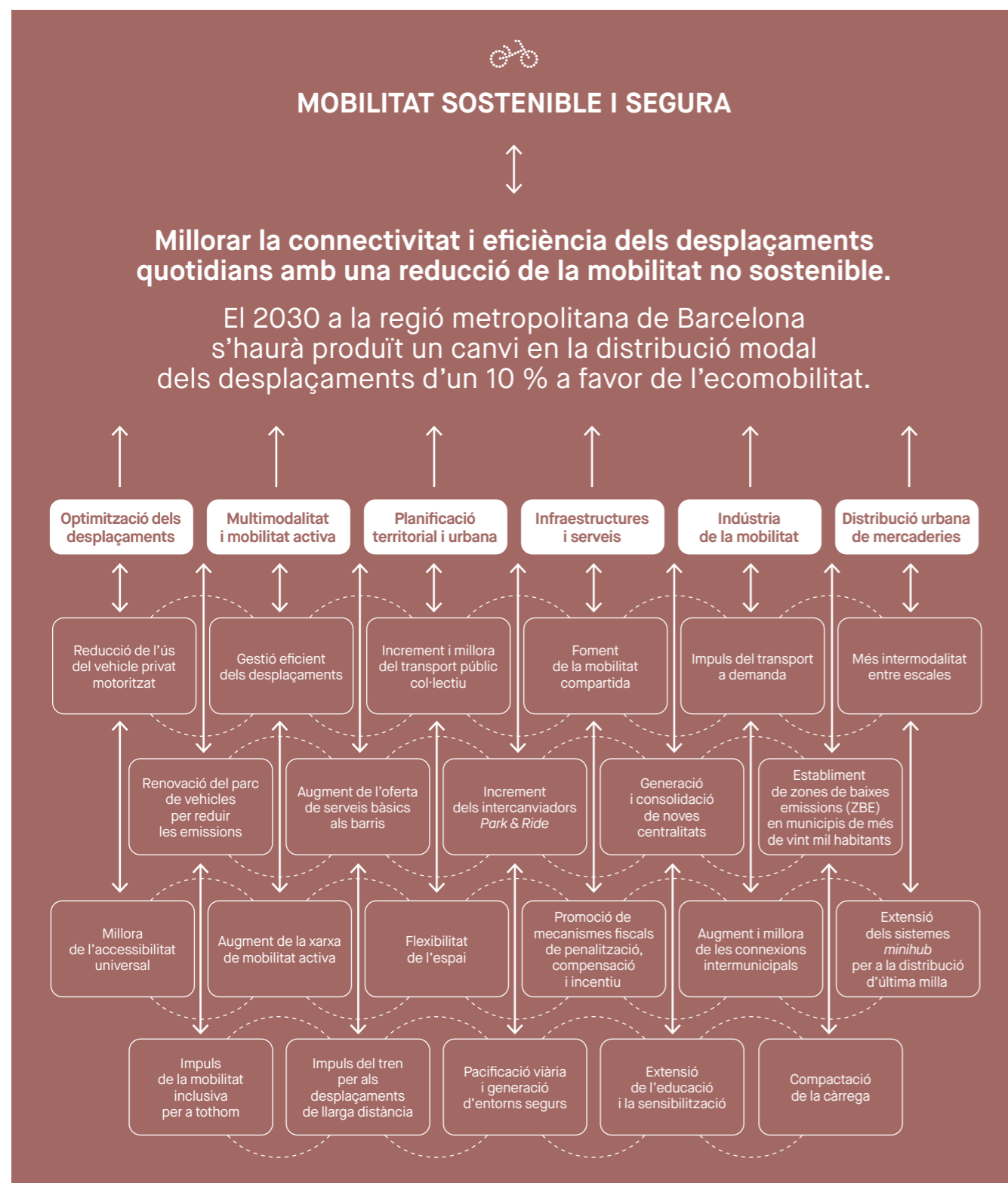
Mobilitat sostenible i segura

Missió

Mobilitat sostenible i segura

El transport urbà és la principal font de contaminació ambiental i incideix d'una manera directa en la salut de les persones, en especial en la dels grups socials més vulnerables. Això obliga a impulsar canvis en la distribució modal dels desplaçaments quotidians de persones i mercaderies cap a modes de transport més sostenibles i eficients, per tal de millorar la qualitat de l'aire i assolir una millor vertebració del territori metropolitana.

Missió

Mobilitat sostenible i segura

Repte Mobilitat sostenible i segura

Missió Millorar la connectivitat i eficiència dels desplaçaments quotidians amb una reducció de la mobilitat no sostenible.

Compromís El 2030 a la regió metropolitana de Barcelona s'haurà produït un canvi en la distribució modal dels desplaçaments d'un 10 % a favor de l'ecomobilitat.

Context i focus de la missió

La contaminació atmosfèrica i el canvi climàtic provoquen que les metròpolis del món hagin de fer un canvi de paradigma respecte del model de mobilitat, que és la principal font de contaminació de les àrees urbanes. La regió metropolitana de Barcelona no n'és cap excepció. A tall d'exemple, el 2020, el transport terrestre va ser responsable de prop del 30 % de les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle (GEH) a Catalunya, i de l'emissió del 80 % del diòxid de nitrogen i del 70 % de les partícules en suspensió a l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB).

Després d'un segle en què el cotxe ha estat el protagonista de les ciutats, cada vegada s'adopten mesures d'una manera més generalitzada per restringir-lo i fer un canvi cap a una mobilitat més sostenible: activa, justa i saludable. Malgrat això, encara queda un llarg camí per recórrer, ja que el territori metropolità continua dependent considerablement del vehicle privat.

D'acord amb l'*Enquesta de mobilitat en dies feiners (EMEF)*, a càrrec de l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (IERMB), el 2019, a la regió metropolitana de Barcelona, el 34 % dels desplaçaments quotidians es van fer en vehicle privat motoritzat (cotxe, moto i altres). A més a més, es va constatar un augment de la mobilitat d'aquest mode de transport a mesura que l'àmbit de residència s'allunyava de Barcelona, en detriment de la mobilitat activa (a peu, en bicicleta, en cadira de rodes i en vehicles de mobilitat personal) i del transport públic (autobús, metro, línies ferroviàries i altres). Aquesta forta dependència de l'automòbil s'agreuja en els desplaçaments intercomarcals fora de Barcelona i el seu entorn immediat, cosa que demostra que **el sistema d'infraestructures de la metròpoli no ha estat pensat per a la multimodalitat ni per vertebrar el territori metropolità.**

És imprescindible, doncs, millorar l'eficiència dels desplaçaments quotidians mitjançant una reducció de la mobilitat no sostenible amb dos objectius principals: millorar la qualitat de l'aire i impulsar una millor vertebració del territori metropolità.

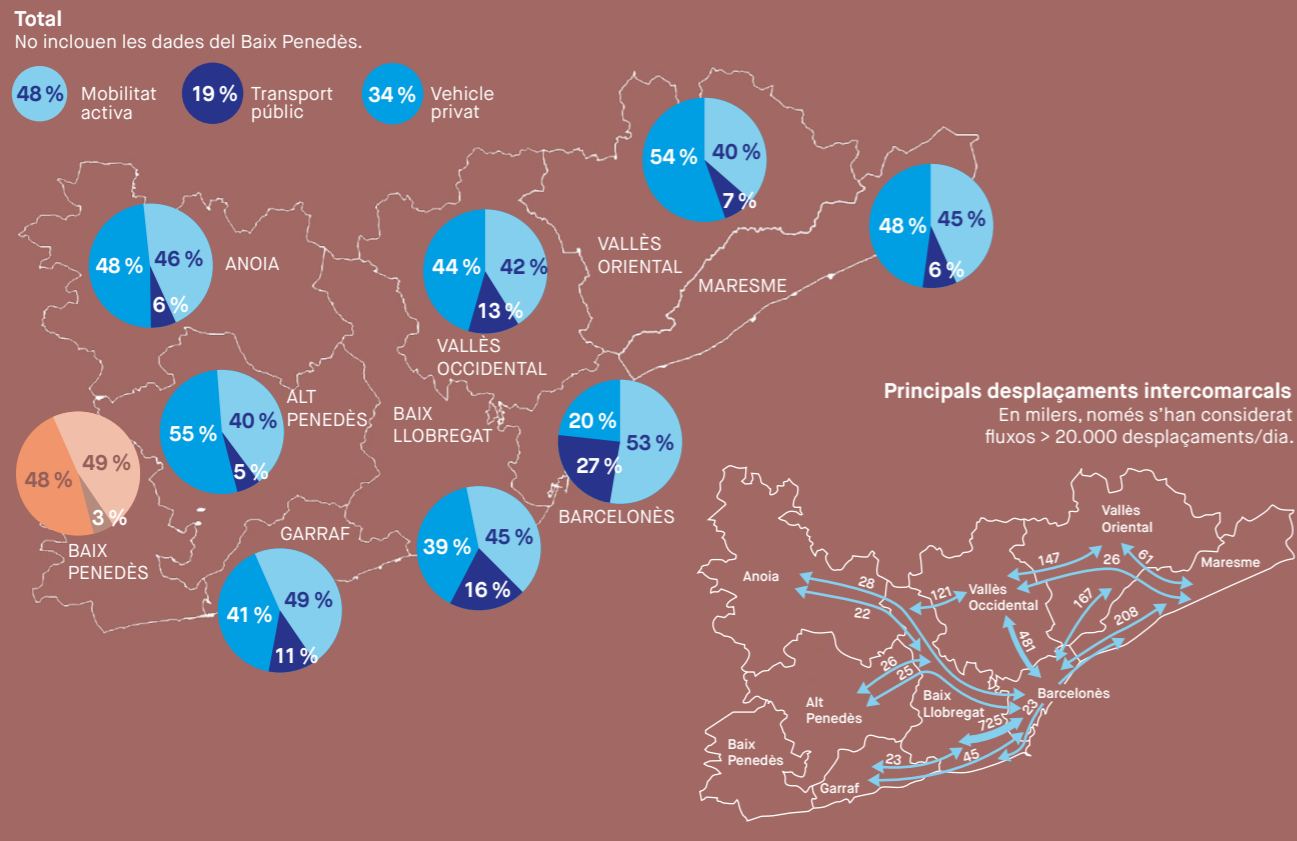
Per aquest motiu, el **compromís estratègic necessari d'aquesta missió consisteix a impulsar un canvi en el model de mobilitat mitjançant una variació del 10 %, en relació amb l'any 2019, en la distribució modal dels desplaçaments quotidians —de persones i mercaderies— a favor de l'ecomobilitat**, és a dir, amb modes de transport més sostenibles i eficients, a costa d'una reducció del vehicle privat motoritzat. Segons el *Pla director de mobilitat (PDM) 2020-2025 de l'Autoritat del Transport Metropolità (ATM)*, aquest percentatge serà només d'un 3 % el 2025 (respecte a xifres del 2017). Per tant, parlar d'un 10 % el 2030, és un objectiu prou ambiciós.

És així com es pretén assolir una reducció de la mobilitat més contaminant, una millora de l'eficiència dels desplaçaments, una millor connectivitat entre els territoris, una minimització dels efectes negatius de la mobilitat en la salut, una reducció dels impactes ambientals i una major eficiència del sistema de transport. En suma, un model metropolità de mobilitat que sigui sostenible i just, garanteixi el dret de la mobilitat i fomenti la cohesió social arreu del territori.

Missió Mobilitat sostenible i segura

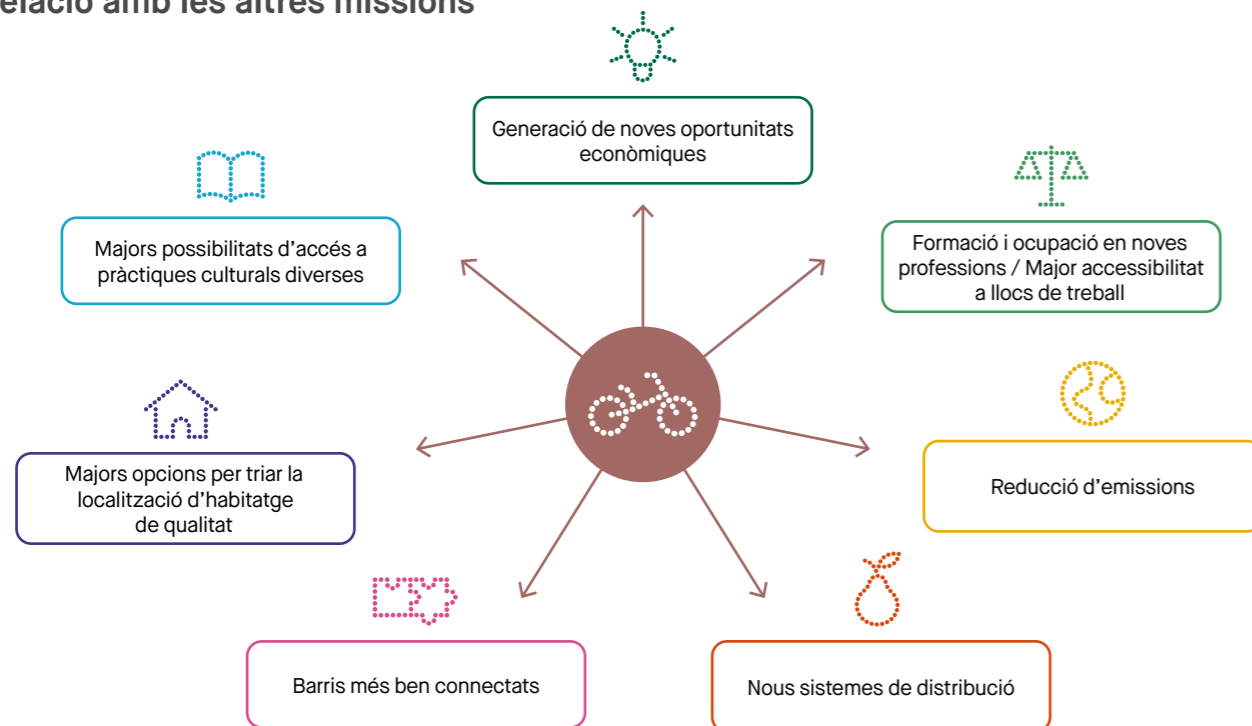
Distribució modal de la mobilitat en dia feiner al territori metropolità

La distribució modal a les comarques de la regió metropolitana de Barcelona i el Penedès, així com els principals fluxos intercomarcals, mostren l'elevat pes del vehicle privat i els dèficits en el transport públic.

Font: Enquesta de mobilitat en dia feiner, EMEF 2019 (IERMB), dades pre-pandèmia. Per a la comarca del Baix Penedès, Enquesta de la Mobilitat Quotidiana del Camp de Tarragona 2020 (juny 2021, ATM Camp de Tarragona), dades durant la pandèmia.

Relació amb les altres missions

Missió Mobilitat sostenible i segura

Relació amb les agendes globals

Les actuacions vinculades a aquesta missió s'alineen amb fites dels següents objectius de desenvolupament sostenible de l'Agenda 2030:

Palanques: sobre quins àmbits cal actuar?

Optimització dels desplaçaments

Un model de mobilitat sostenible ha de reduir els desplaçaments que no comportin avantatges i que suposin un cost ambiental, econòmic o social. A més a més, ha de contribuir a la fluïdesa del trànsit i a la millora de l'eficiència i del confort personal en els desplaçaments quotidians.

Multimodalitat i mobilitat activa

Una mobilitat més eficaç i saludable reclama una metròpoli vertebrada a través de xarxes de mobilitat activa —de vianants i de bicicletes—, d'intercanviadors i noves centralitats, juntament amb una oferta àmplia i coordinada de modes de transport sostenibles.

Planificació territorial i urbana

La planificació és l'instrument idoni per assolir un model de ciutat coherent amb la manera com les persones habiten. El planejament ha d'integrar les necessitats de la ciutadania, repensar les infraestructures i afavorir l'impuls de modes de mobilitat i de vida sostenibles.

Infraestructures i serveis

La regió metropolitana de Barcelona concentra les infraestructures més complexes. Per això, cal vertebrar una xarxa d'infraestructures que articuli el territori i que s'acompanyi de serveis eficients que responguin a les necessitats ambientals, socials i econòmiques de la metròpoli.

Indústria de la mobilitat

El món està canviant cap a una realitat més digital i sostenible, i la mobilitat ha d'anar per aquest camí. Cal que la indústria de la mobilitat se sumi als canvis en els patrons de consum i es reconverteixi per tal d'assegurar desplaçaments més sostenibles, intel·ligents i eficients.

Distribució urbana de mercaderies

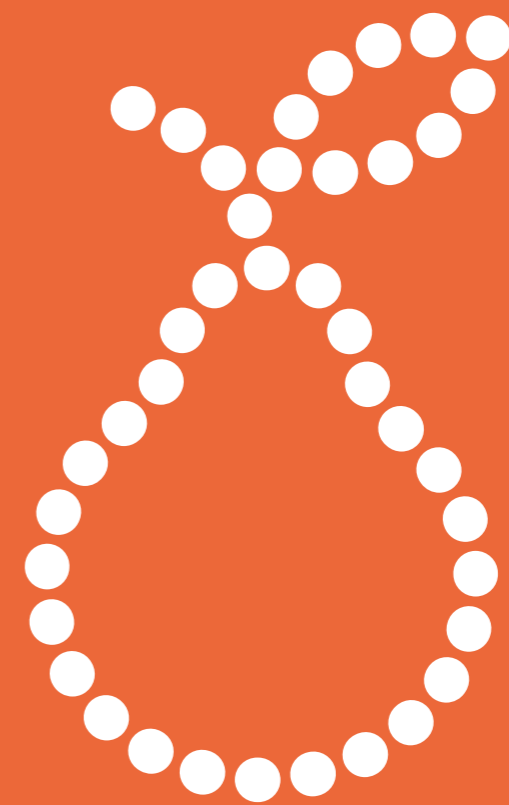
El fort increment que ha experimentat el comerç electrònic ha constatat la necessitat de coordinar la distribució urbana de mercaderies optimitzant els desplaçaments, compactant les càrregues, ordenant la logística i fomentant l'ús de modes menys contaminants.

Mesures principals

1. Finançament i desplegament del Pla director d'infraestructures de mobilitat 2021-2030.
2. Acompliment del Pla de Rodalies, amb les intervencions necessàries per ampliar la capacitat i millorar el servei.
3. Interconnexió (no radial) de les principals ciutats metropolitaness amb serveis de mobilitat sostenible, procurant un mínim d'intercanvis amb màxims de 30 minuts.
4. Dotació de competències executives en gestió del transport i la mobilitat a l'autoritat territorial de la mobilitat de la regió metropolitana.
5. Nou model de governança de la mobilitat adaptat a la MaaS.
6. Creació d'un fons públic de finançament del transport públic i la mobilitat sostenible.
7. Enfortiment de l'ecosistema industrial i tecnològic al voltant de la mobilitat sostenible.
8. Desplegament complet de la T-mobilitat.
9. Coordinació de les zones de baixes emissions (ZBE) en el conjunt de la regió metropolitana i assoliment de la seva extensió a tot el territori.
10. Extensió de la xarxa de carrils bus-VAO als principals accessos a Barcelona.
11. Desenvolupament del Quart Cinturó ferroviari habilitant intercanviadors en diferents punts del Vallès i el Baix Llobregat.
12. Pla estratègic metropolità sobre la distribució urbana de mercaderies i creació d'un observatori públicoprivat metropolità de la distribució urbana de mercaderies (DUM).

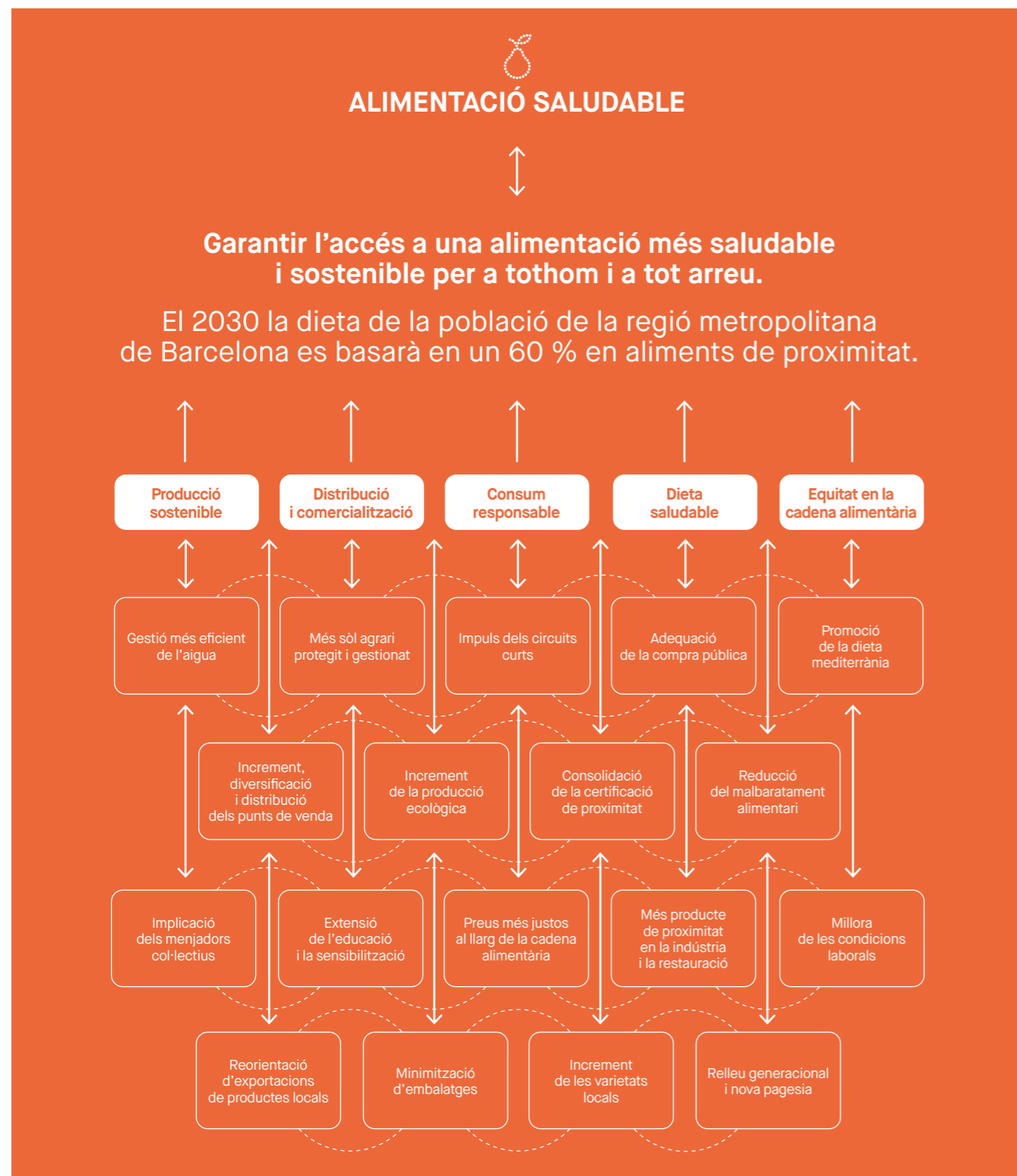

Missió Alimentació saludable

Missió Alimentació saludable

L'alimentació ocupa un lloc cada vegada més destacat en l'agenda estratègica de les ciutats. A partir de la Carta Alimentària de la Regió Metropolitana de Barcelona (CARM), la proximitat s'ha identificat com a l'element a partir del qual es pot aprofundir en la resta de transformacions del sistema alimentari perquè sigui més sostenible, saludable i just, i alhora esdevingui una activitat econòmica més rellevant i un factor de cohesió territorial.

Missió Alimentació saludable

Repte	Alimentació saludable
Missió	Garantir l'accés a una alimentació més saludable i sostenible per a tothom i a tot arreu.
Compromís	El 2030 la dieta de la població de la regió metropolitana de Barcelona es basarà en un 60% en aliments de proximitat.

Context i focus de la missió

Les ciutats de Granollers i Barcelona van ser de les primeres que l'any 2015 van signar el Pacte de Política Alimentària Urbana de Milà, document de referència per a les ciutats de tot el món per al desenvolupament de polítiques alimentàries locals. La planificació de diversos aspectes relacionats amb l'alimentació, juntament amb el desplegament de les polítiques corresponents, ha estat una constant en la història de les ciutats. Tanmateix, no ha estat fins als darrers anys que s'ha tingut en compte des d'una mirada més holística i s'hi han integrat tots els aspectes de producció, distribució, consum i tractament dels residus sota una estratègia comuna.

La Generalitat de Catalunya ha aprovat el Pla estratègic de l'alimentació a Catalunya 2021-2026, la Diputació de Barcelona i l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB) han elaborat plans d'acció i programes específics, i el PEMB ha impulsat la Carta Alimentària de la Regió Metropolitana de Barcelona (CARM). La designació de Barcelona, el 2021, com a capital mundial de l'alimentació sostenible també va representar una empenta important en aquest sentit, de manera que avui dia diverses ciutats de la regió metropolitana de Barcelona ja disposen d'una estratègia alimentària.

En tots els casos, l'objectiu fonamental és avançar cap a una alimentació més sostenible, saludable i justa. Això vol dir una alimentació bona per a les persones, bona per als territoris, bona per al planeta i bona per al conjunt de la cadena alimentària, de manera que els diferents agents —en especial els que formen part del sector primari— s'hi puguin guanyar la vida.

A l'hora de posar el focus en el compromís associat a aquesta missió, s'ha considerat que **la proximitat és la dimensió clau, ja que és des de la proximitat des d'on es pot incidir més directament en la dimensió de la sostenibilitat**, no solament pel que representa en termes de reducció de les necessitats de transport, sinó també perquè es pot col·laborar millor amb els agents implicats per aconseguir una producció, una distribució i un consum més sostenibles, a més de suposar un estímul per a les economies locals i un factor de resiliència en un món en què conflictes com el d'Ucraïna poden amenaçar la distribució global d'aliments.

Pel que fa a l'indicador del compromís, és important assenyalar que encara no disposem d'indicadors prou ajustats per al mesurament del consum o la distribució de proximitat. Per aquesta raó s'ha optat, assumint les limitacions que això comporta, per un indicador provinent d'una enquesta realitzada per PRODECA l'any 2022 a més de cinc-centes persones, d'entre 25 i 65 anys (un 70 % de la província de Barcelona) encarregades de comprar l'alimentació de la seva llar. Segons els resultats d'aquesta enquesta, el 45,8 % de la cistella de la compra (alimentació i begudes) és, de mitjana, de producte local (procedent de tot Catalunya).

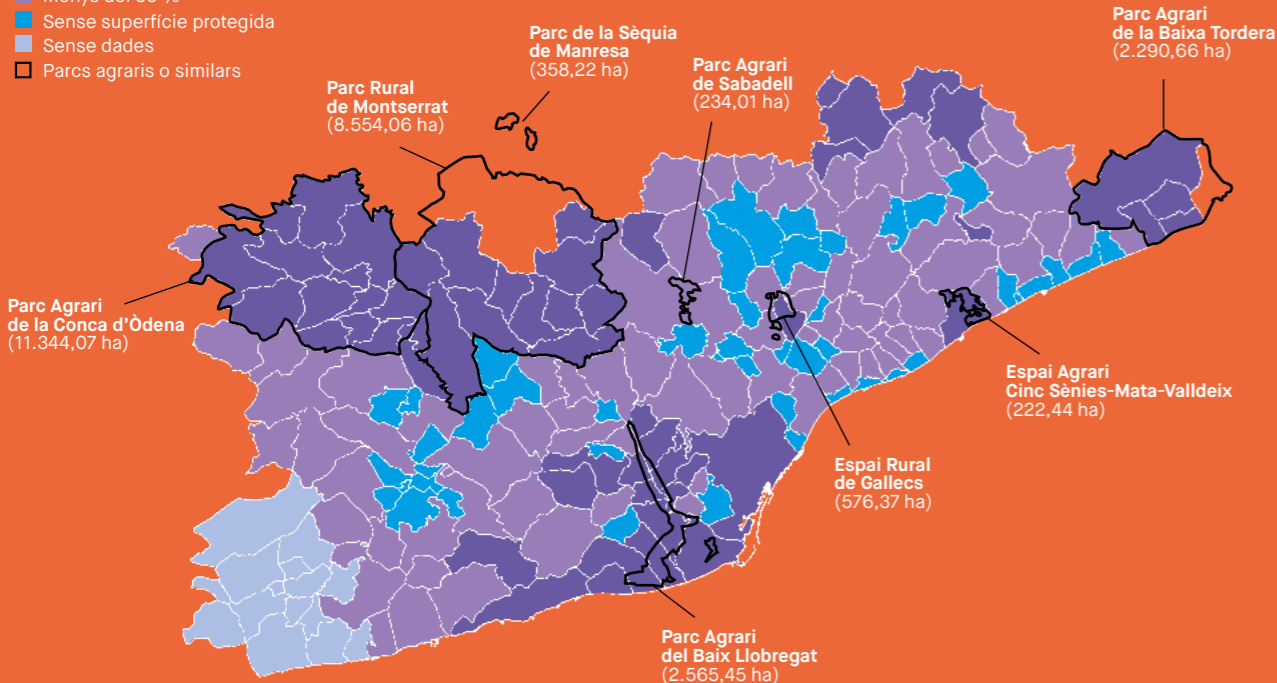
Missió Alimentació saludable

Superfície agrària protegida al territori Metropolità

Aconseguir una major i millor producció de proximitat exigeix preservar i gestionar el sòl agrícola existent i, sempre que es pugui, incrementar-lo, amb figures com ara els parcs agraris.

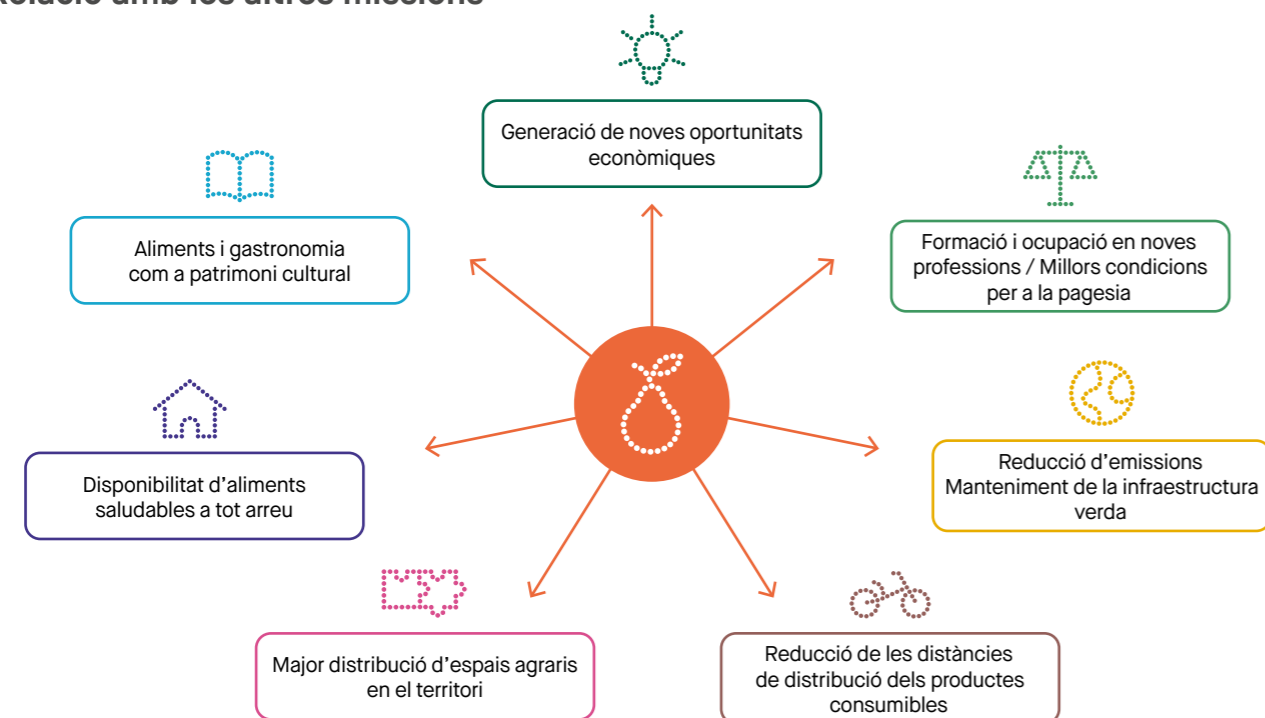
Superfície agrària protegida segons cada municipi

- Més del 50 %
- Menys del 50 %
- Sense superfície protegida
- Sense dades
- Parcs agraris o similars

Font: BCN Smart Rural, tastets de dades. Diputació de Barcelona. 2021

Relació amb les altres missions

Missió Alimentació saludable

Relació amb les agendes globals

Les actuacions vinculades a aquesta missió s'alineen amb fites dels següents objectius de desenvolupament sostenible de l'Agenda 2030:

Palanques: sobre quins àmbits cal actuar?

Producció sostenible

La producció d'aliments ha de tendir cap a un compliment cada vegada més estricte dels criteris de sostenibilitat. Cal reduir l'impacte ambiental del transport, millorar la gestió de l'aigua i el sòl, aplicar tècniques de producció més sostenibles i protegir i recuperar varietats locals.

Distribució i comercialització

Els productes de proximitat solen tenir dificultats per arribar al mercat, fora del seu entorn més immediat. Cal comptar amb canals de comercialització adequats i amb punts de venda que reconeixin i facin valer la producció local i apropin persones productores i consumidores.

Consum responsable

L'actitud —individual i col·lectiva— de les persones consumidores és clau per a la sostenibilitat del sistema alimentari, requisit bàsic per fer-lo també més saludable. Cal plantejar la nostra alimentació amb una mirada conscient i responsable, des de la compra fins a la gestió dels residus.

Dieta saludable

La dieta tradicional, basada en productes de proximitat, que normalment coneixem com "dieta mediterrània", és una garantia de sostenibilitat i d'aportació dels nutrients necessaris, com també una manera de lluitar contra l'obesitat i altres patologies resultants del canvi d'hàbits alimentaris.

Equitat en la cadena alimentària

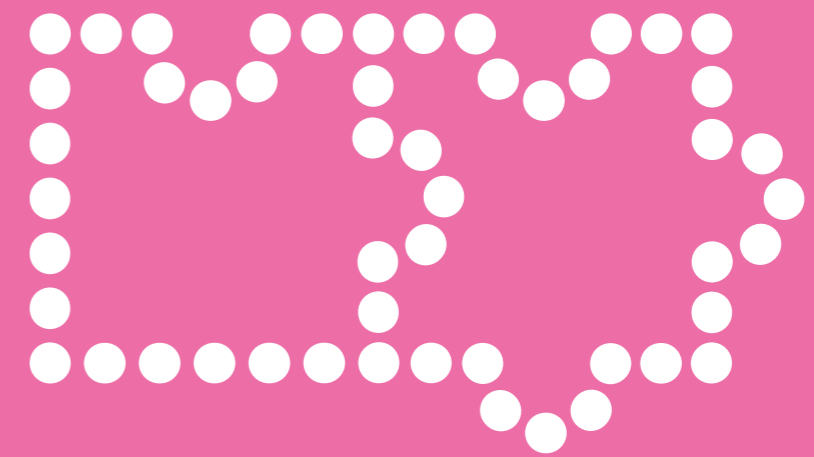
La garantia del dret a l'alimentació vol dir que qui produeix aliments, qui els distribueix i qui els comercialitza pugui convertir aquestes activitats en el seu mode de vida, d'una manera equitativa i, sobretot, garantint l'imprescindible relleu generacional en la pagesia i uns preus justos per a tothom.

Mesures principals

- Enfortiment dels espais de gestió de les explotacions agrícoles (parcs agraris i similars).
- Desplegament dels centres d'intercanvi d'alimentació de proximitat.
- Impuls dels projectes per incrementar la presència de productes de proximitat i ecològics a Mercabarna.
- Utilització de la compra pública i incentiu als menjadors col·lectius per a la introducció progressiva de productes de proximitat i ecològics.
- Promoció de canvis legislatius que afavoreixin el consum de productes de proximitat i ecològics, com ara exempcions/bonificacions de taxes municipals o metropolitanes a la producció i comercialització.
- Detecció i promoció d'estratègies de valorització de la producció de proximitat i ecològica, aprofitant sinergies amb altres activitats econòmiques de la metròpoli.
- Unificació i consolidació d'un distintiu per als aliments de proximitat i els comerços que els distribueixen.
- Creació de bancs de terres i vinculació amb figures com ara els contractes agraris i els espais Test.
- Incorporació de l'alimentació als cartipassos municipals i creació, on calgui, de consells alimentaris locals i d'un consell alimentari Metropolità.
- Promoció de la recerca a través de l'Observatori Alimentari Metropolità de dades relatives a la demanda i oferta de productes de proximitat i ecològics.
- Promoció de l'educació i el canvi cultural de la ciutadania cap a unes dietes més saludables i sostenibles, a través de l'educació formal, les campanyes de promoció i la regulació de la publicitat.
- Impuls d'iniciatives que assegurin el dret a una alimentació més saludable i sostenible per a tota la ciutadania, basades en la garantia de rendes i l'empoderament de les persones amb un enfocament comunitari.
- Suport a estratègies de prevenció de les pèrdues i el malbaratament alimentari en totes les baules de la cadena.

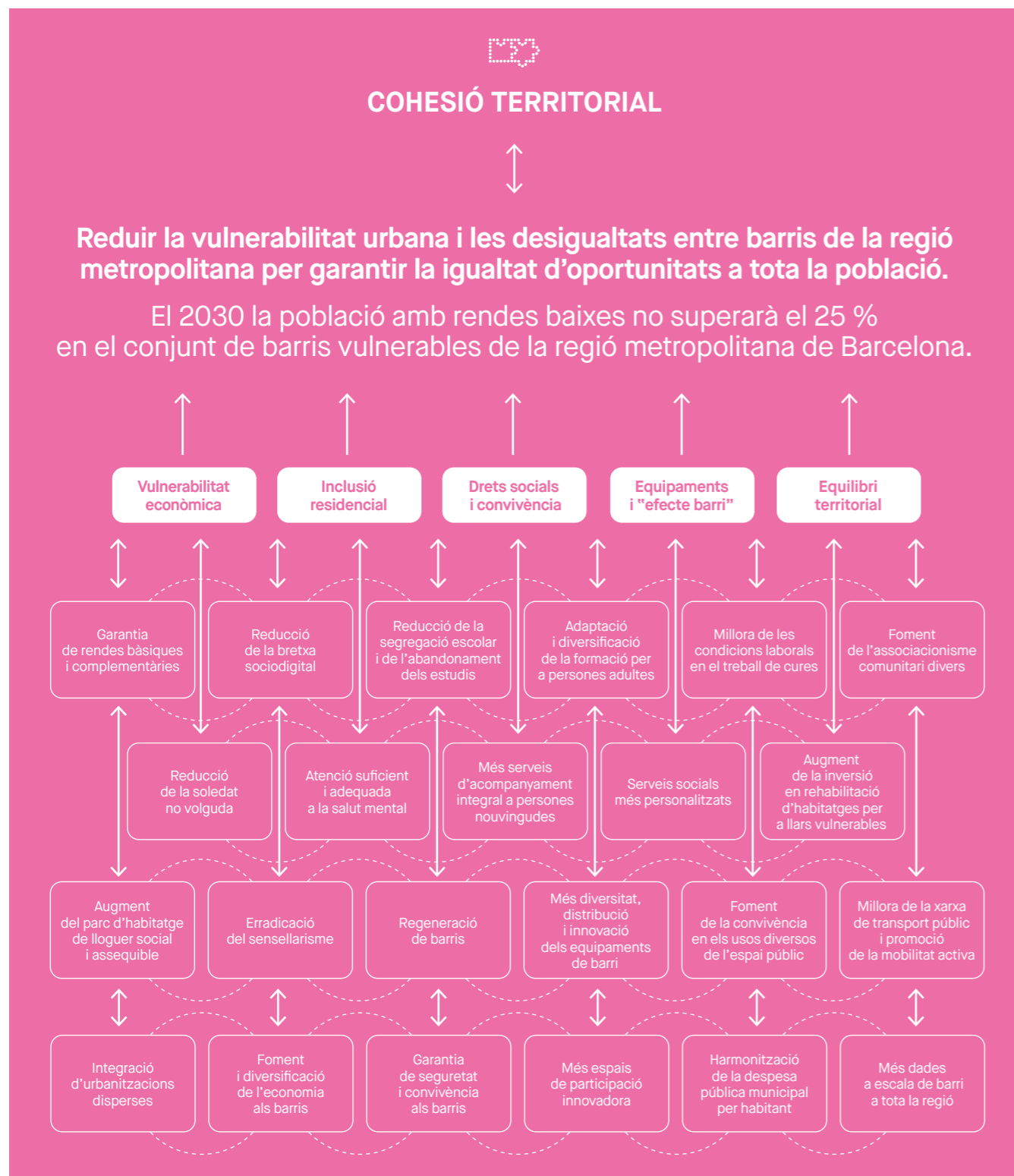
Missió

Cohesió territorial

Missió Cohesió territorial

Els barris amb més dèficits urbanístics i menys atractius per viure-hi acaben acollint la població de rendes més baixes, la qual cosa genera segregació residencial. Es tracta de barris amb una elevada densitat demogràfica, amb habitatges i espais públics d'escassa qualitat, i amb dèficits d'equipaments i de serveis o amb menys opcions de mobilitat. Cal actuar, doncs, per millorar tant les condicions urbanístiques i d'integració social dels barris més vulnerables com les condicions de vida de la seva població.

Missió Cohesió territorial

Repte	Cohesió territorial
Missió	Reduir la vulnerabilitat urbana i les desigualtats entre barris de la regió metropolitana per garantir la igualtat d'oportunitats a tota la població.
Compromís	El 2030 la població amb rendes baixes no superarà el 25 % en el conjunt de barris vulnerables de la regió metropolitana de Barcelona.

Context i focus de la missió

Reduir les desigualtats socials i econòmiques de la població és el focus principal d'actuació del Compromís Metropolità 2030 i està present en totes les seves missions. Aquestes desigualtats tenen també una manifestació molt clara en el territori: les diferències que s'estableixen en relació amb els nivells de renda, d'atur, d'estudis, etc. entre els barris són clares i tendeixen a generar barris on es concentra població més vulnerable i barris amb població més benestant. És l'anomenada *segregació urbana residencial*: la tendència dels grups socials, internament homogenis, a agrupar-se en el territori a efectes de residència. Així, segons dades de l'Índex de vulnerabilitat urbana de l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (IERMB), del 2017, els barris identificats com a més vulnerables tenien un percentatge de població amb rendes baixes del 30 %, mentre que la mitjana en el conjunt de l'Àrea Metropolitana era del 12,5 %.

En el cas de la població amb rendes baixes, l'agrupació es tendeix a produir en els territoris urbans que ofereixen menys avantatges i són menys atractius per viure-hi: alta densitat demogràfica, menys qualitat arquitectònica dels habitatges, menys equipaments i serveis, tant públics com privats, més distància i una mobilitat cap als pols urbans més deficient, menys espais públics de qualitat i infraestructura verda, etc. Aquestes zones urbanes són menys atractives i, per tant, el preu mitjà de l'habitatge és més baix i més accessible per a la població amb rendes baixes, principal mecanisme que facilita la segregació.

Alhora, la segregació urbana residencial amplia el seu abast quan es tracta de ciutats que formen part d'un sistema metropolità, com és la regió metropolitana de Barcelona, i acaba configurant eixos o zones especialitzades a escala supramunicipal. Per tant, qualsevol política o actuació que vulgui revertir aquesta segregació residencial o aquestes desigualtats territorials s'haurà d'escalar a l'àmbit metropolità. Així doncs, per revertir la segregació residencial i la vulnerabilitat urbana a la regió metropolitana de Barcelona, principalment, **cal millorar les condicions urbanes dels barris més desfavorits i les condicions socioeconòmiques de la població més vulnerable que hi viu per tal de millorar la igualtat d'oportunitats de tota la població.**

Per aquest motiu, **el compromís estratègic necessari d'aquesta missió consisteix a reduir del 30 % al 25 % el pes mitjà de la població amb rendes més baixes en el conjunt de barris de la regió metropolitana considerats vulnerables.** S'ha triat un indicador relatiu al percentatge de població amb rendes baixes com un dels indicadors més ajustats i significatius de la vulnerabilitat econòmica de la població i dels més relacionats amb la segregació residencial.

Es tracta de població amb ingressos per unitat de consum per sota del 60 % de la mitjana espanyola. Segons les anàlisis de l'IERMB, aquesta mitjana s'ajusta d'una manera significativa als ingressos mitjans de l'Àrea Metropolitana de Barcelona i el llindar de pobresa del 60 %.

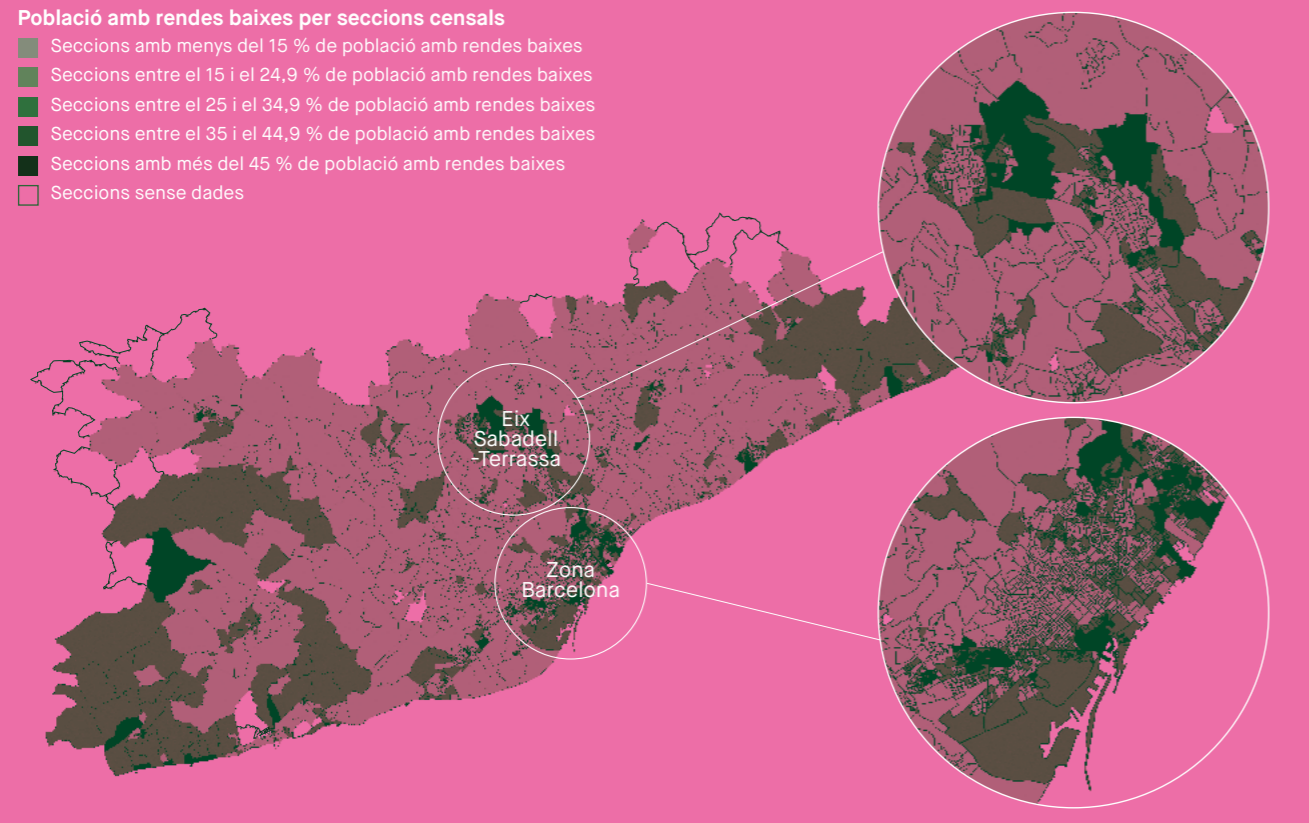
Missió Cohesió territorial

Població amb rendes baixes

La identificació de les seccions censals que tenen fins a un 15 %, 25 %, 35 %, 45 %, o més, de població amb rendes baixes ofereix una imatge clara de la seva concentració en el territori.

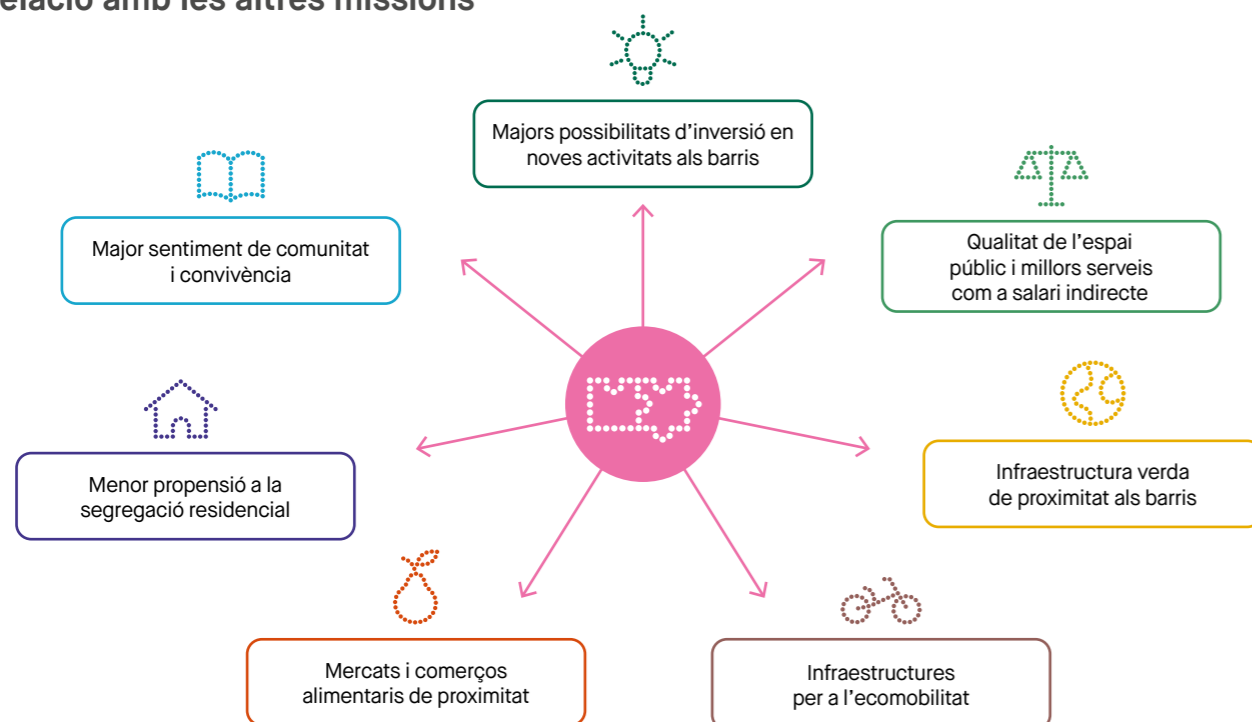
Població amb rendes baixes per seccions censals

- Seccions amb menys del 15 % de població amb rendes baixes
- Seccions entre el 15 i el 24,9 % de població amb rendes baixes
- Seccions entre el 25 i el 34,9 % de població amb rendes baixes
- Seccions entre el 35 i el 44,9 % de població amb rendes baixes
- Seccions amb més del 45 % de població amb rendes baixes
- Seccions sense dades

Font: Atles de distribució de renda de les llars. Institut Nacional d'Estadística, 2019.

Relació amb les altres missions

Missió Cohesió territorial

Relació amb les agendes globals

Les actuacions vinculades a aquesta missió s'alineen amb fites dels següents objectius de desenvolupament sostenible de l'Agenda 2030:

Palanques: sobre quins àmbits cal actuar?

Vulnerabilitat econòmica

La pobresa és el principal factor de vulnerabilitat, de manera que cal incidir-hi directament per ajudar les persones que es troben en aquesta situació o en risc de caure-hi, amb instruments que els permetin aconseguir majors rendes.

Inclusió residencial

L'accés i la permanència a un habitatge adequat per part de les persones en situació de vulnerabilitat és fonamental per al seu projecte de vida. Aquesta és la clau per accedir a altres drets, com ara el dret al treball, i per iniciar una trajectòria que les allunyi de l'exclusió social.

Drets socials i convivència

A més dels aspectes de caràcter més material, cal tenir en compte la incidència en el progrés personal de tots aquells factors que poden contribuir a assolir més autonomia, com ara el desenvolupament social, la integració comunitària satisfactòria i la convivència en els barris.

Equipaments i "efecte barri"

El lloc on es neix i on es viu determina clarament les possibilitats de desenvolupament de les persones. La millora de l'entorn, tant en termes físics com socials, és una peça essencial perquè tothom tingui oportunitats de progressar i per assolir un millor equilibri territorial.

Equilibri territorial

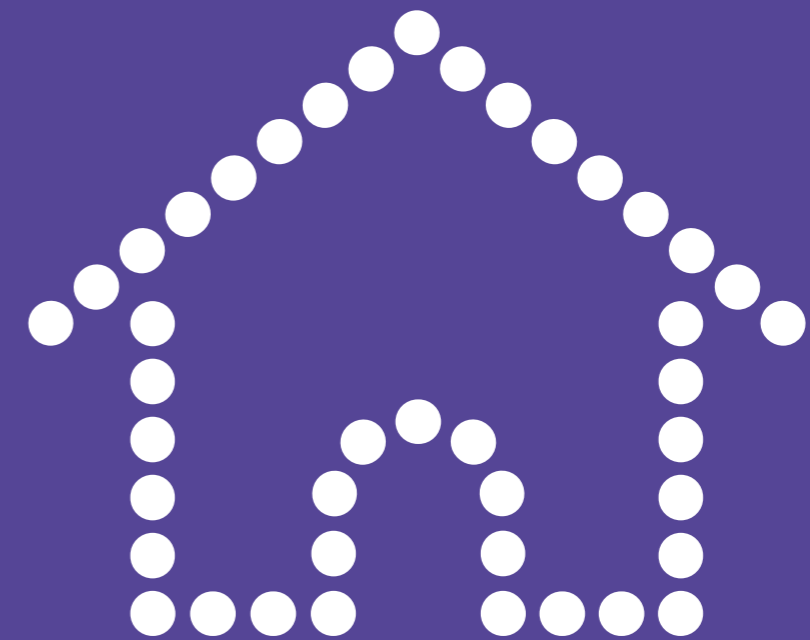
A escala supramunicipal, cal disposar d'eines variades i necessàries per a l'ordenació del territori, i de dotació d'infraestructures, equipaments i serveis per reduir les desigualtats territorials i la segregació en el conjunt de la regió metropolitana de Barcelona.

Mesures principals

1. Assoliment d'un acord metropolità per impulsar l'establiment d'un sistema de renda bàsica universal.
2. Elaboració d'un pla de rehabilitació integral de barris per canalitzar la intervenció en els barris més vulnerables i incorporar les urbanitzacions aïllades amb déficits urbanístics.
3. Desenvolupament d'un protocol normatiu per facilitar l'accés de la població vulnerable a tot tipus d'ajudes, en termes de coneixement, tramitació i percepció.
4. Adopció de mecanismes d'equitat fiscal entre els municipis de cada àrea urbana.
5. Activació del padró sense domicili fix als municipis de la regió metropolitana de Barcelona.
6. Creació d'un sistema coordinat de garantia de rendes complementàries, multinivell i multiprestacional entre tots els actors involucrats de la regió metropolitana.
7. Definició d'estratègies integrals per als eixos metropolitans amb més segregació (com ara el Besòs, la carretera de Collblanc i el riu Ripoll, entre d'altres).
8. Confecció del mapa de barris dels municipis de la regió metropolitana de Barcelona.
9. Elaboració de plans de desenvolupament econòmic a escala de barri o d'agrupacions de barris.
10. Planificació i gestió col·laborativa dels equipaments comunitaris, de manera que sigui possible atendre ciutadania d'altres municipis, mitjançant la implantació de la targeta metropolitana de serveis públics compartits.
11. Planificació dels equipaments metropolitans en clau de generació de noves centralitats.
12. Impuls del Fòrum Social Metropolità com a espai de coordinació públicoprivada i comunitària de les intervencions en matèria de drets socials.

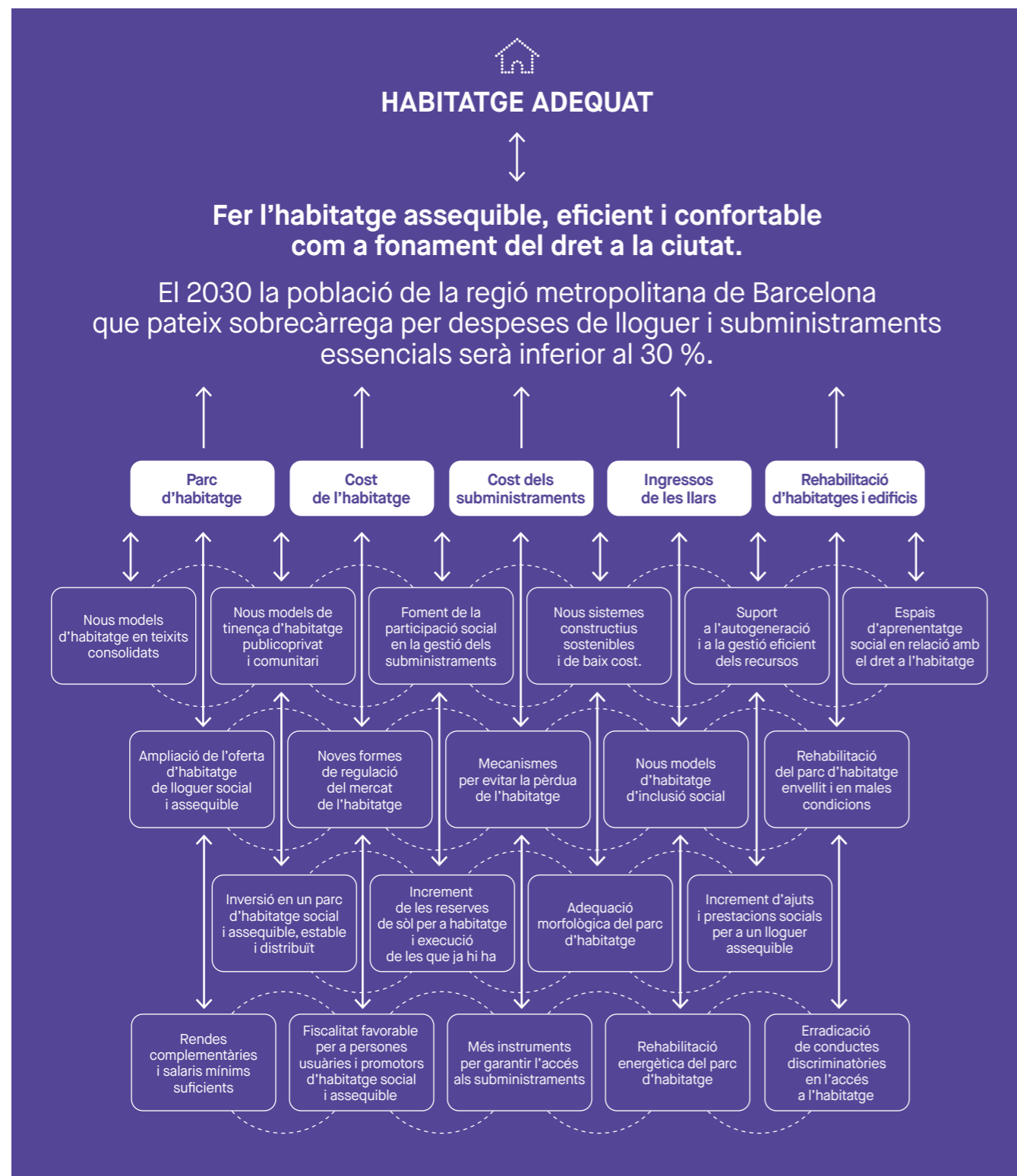
Missió

Habitatge adequat

Missió Habitatge adequat

Les situacions de sobrecàrrega residencial (població que destina més del 40 % dels seus ingressos a lloguer i subministraments) es reproduïxen en tot el territori metropolità i cada vegada deixen més llars excloses del mercat. Segons les Nacions Unides, l'habitatge és assequible quan una llar hi destina menys del 30 % dels seus ingressos. En cas contrari, es corre el risc de caure en la pobresa i de posar en perill el gaudi d'altres drets bàsics.

Missió Habitatge adequat

Repte

Habitatge adequat

Missió

Fer l'habitatge assequible, eficient i confortable com a fonament del dret a la ciutat.

Compromís

El 2030 la població de la regió metropolitana de Barcelona que pateix sobrecàrrega per despeses de lloguer i subministraments essencials serà inferior al 30 %.

Context i focus de la missió

El repte de l'accés a l'habitatge és un dels factors generadors de vulnerabilitat residencial, de risc de pobresa i de creació de desigualtats socials i territorials a la metròpoli. Aquest problema té diferents vessants, ja que, si bé l'article 47 de la Constitució espanyola i diverses lleis estatals i catalanes reconeixen el dret a un habitatge digne i adequat, la condició com a bé de mercat, la manca d'un parc d'habitatge assequible estable i la creixent separació entre els ingressos de les llars i el preu mitjà de l'habitatge han afectat d'una manera progressiva les condicions d'accés i permanència a l'habitatge de la població a la Barcelona metropolitana.

El Pla territorial sectorial d'habitatge identifica el 90 % de les àrees de demanda forta i acreditada en municipis de la regió metropolitana. A més a més, cal tenir en compte que, segons el Centre d'Estudis Demogràfics, fins al 2050 es crearan prop de quatre-centes mil noves llars a la regió. La problemàtica és encara més crònica en el mercat del lloguer, ja que el parc d'habitatge de lloguer social no ha crescut proporcionalment a la demanda: suposa l'1,8 % del total del parc metropolità, mentre que la mitjana europea supera el 9 %. A la regió, **una llar amb ingressos equivalents a la renda familiar bruta disponible mitjana només podria accedir al mercat de lloguer, destinant-hi menys del 35 % dels seus ingressos, en 9 dels 160 municipis i en cap districte de Barcelona.**

A més a més, els costos dels subministraments essencials associats a l'habitatge també representen una càrrega important per a les famílies. En aquest sentit, la garantia del dret a un habitatge adequat va més enllà de garantir un espai físic per viure-hi i comporta **l'accés universal als serveis bàsics d'aigua, energia, gas i internet** per tal de poder desenvolupar una vida digna.

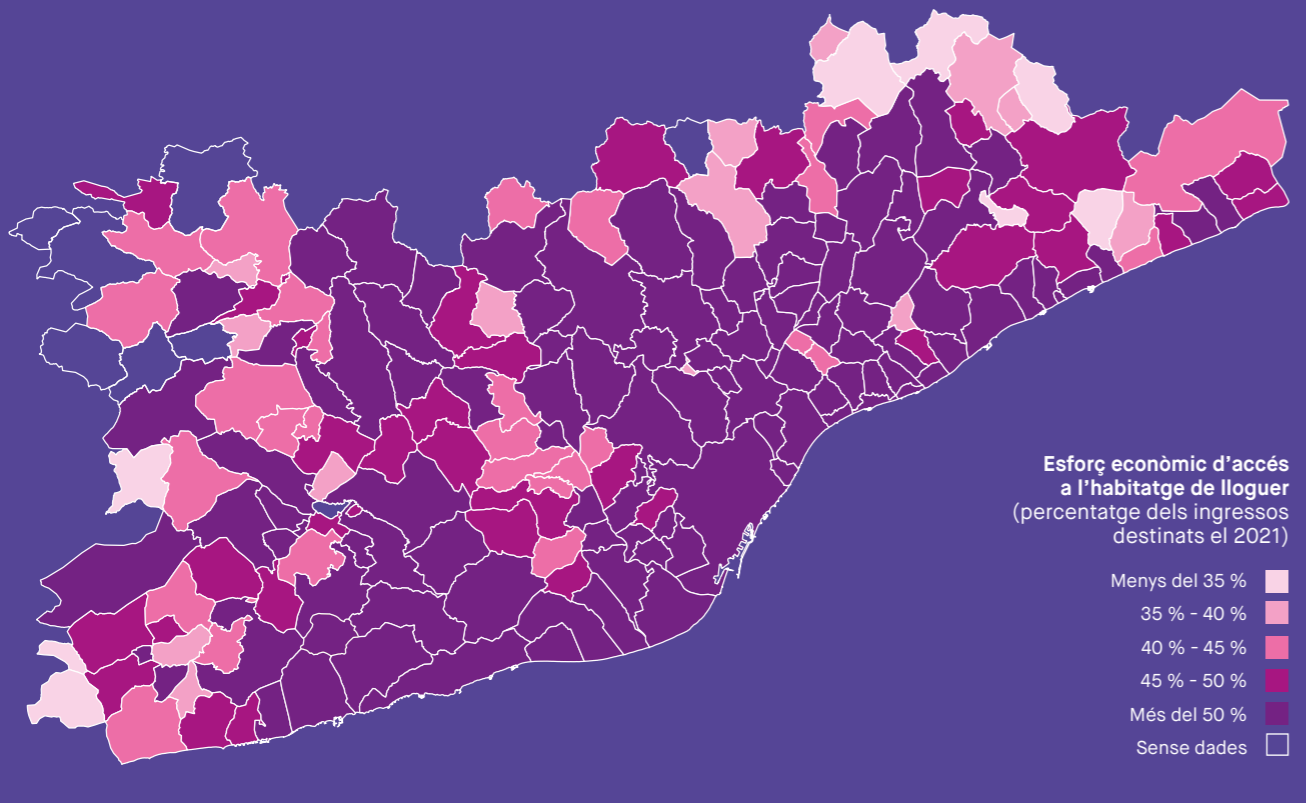
Per aquest motiu, el compromís estratègic necessari d'aquesta missió consisteix a fer que l'any 2030 la població de la regió metropolitana de Barcelona que pateix sobrecàrrega per despeses de lloguer i subministraments essencials sigui inferior al 30 %. L'objectiu és fer front a les situacions més greus de sobrecàrrega i de risc d'exclusió residencial, però també es busca una contenció que eviti que més famílies es trobin en aquesta situació.

L'indicador que s'utilitzarà per mesurar l'assoliment del compromís és la taxa de sobrecàrrega per despeses de l'habitatge i subministraments, la qual indica el percentatge de població de l'àmbit metropolità que viu en llars que han de destinar més del 40 % dels seus ingressos al pagament de les despeses de l'habitatge de lloguer i dels subministraments associats: aigua, llum i gas. Segons les *Estadístiques metropolitanas de condicions de vida* de l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (IERMB) i de l'Institut d'Estadística (Idescat) per al període 2019-2020, és del 34,27 % en el territori de l'àmbit metropolità, format per les comarques del Barcelonès, el Baix Llobregat, el Maresme, el Vallès Occidental i el Vallès Oriental.

Missió Habitatge adequat

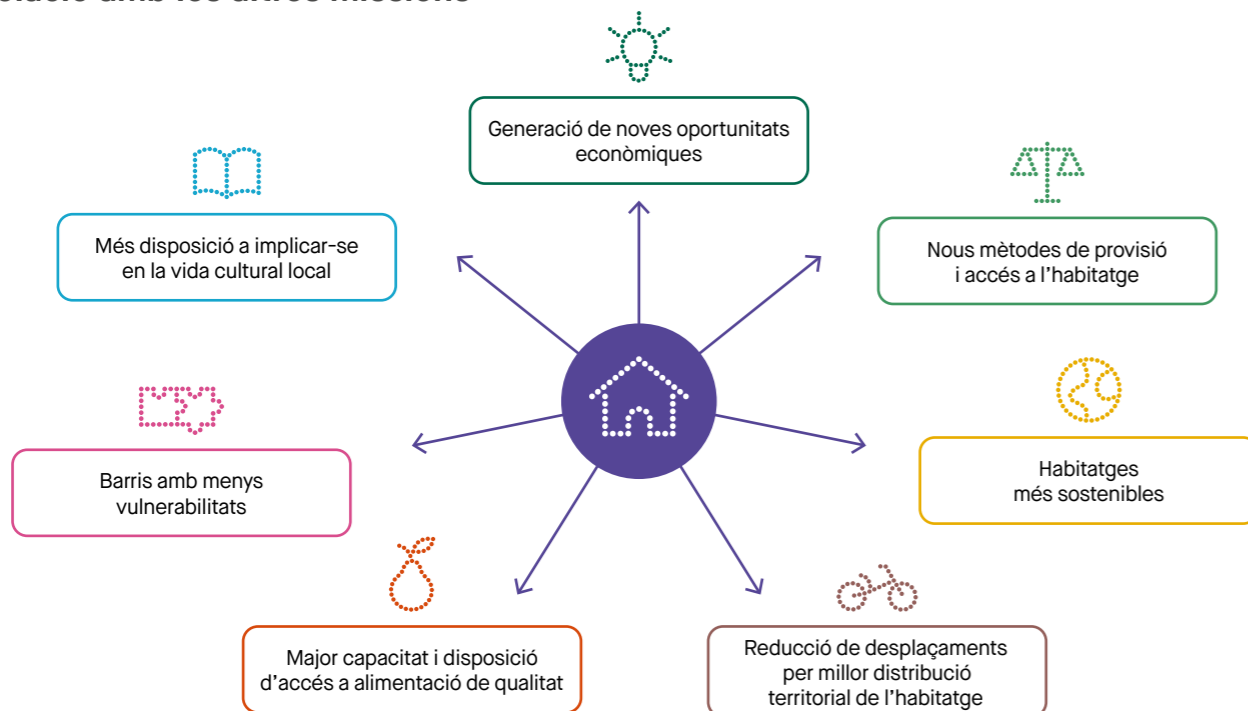
Esforç econòmic d'accés a l'habitatge de lloguer a la metròpoli

Actualment, la mitjana d'esforç econòmic que ha de fer una llar amb uns ingressos anuals de 25.000 euros per accedir a un habitatge de lloguer és del 41,50 %.

Font: elaboració pròpia, a partir de la Renda Familiar Bruta Disponible (RFBD) per habitant, Servei d'Informació Econòmica Municipal (SIEM) de la Diputació de Barcelona 2021 i IDESCAT, i el preu mitjà de l'habitatge de lloguer a partir de les fiances dipositades a l'INCASÒL, Secretaria d'Habitatge i Inclusió Social de la Generalitat de Catalunya 2021.

Relació amb les altres missions

Missió Habitatge adequat

Relació amb les agendes globals

Les actuacions vinculades a aquesta missió s'alineen amb fites dels següents objectius de desenvolupament sostenible de l'Agenda 2030:

Palanques: sobre quins àmbits cal actuar?

Parc d'habitatge

Cal fer servir tota mena d'instruments per incrementar l'oferta d'habitatge social i assequible, en especial del destinat al règim de lloguer, qualificat d'una manera permanent i repartit d'una manera equilibrada en el territori per evitar fenòmens de segregació residencial.

Cost de l'habitatge

Les actuacions per reduir el cost de l'habitatge de lloguer mitjançant instruments de finançament, de regulació i d'estabilització de preus, en concret en àrees de demanda forta i acreditada, són mesures per transformar el mercat de l'habitatge i fer créixer el seu valor públic.

Cost dels subministraments

Els diners que la llar destina a les despeses d'aigua, energia, gas i internet són un component de la sobrecàrrega que guanya pes, i el context dibuixa grans incerteses sobre aquest tema. Cal activar tots els mecanismes de provisió i gestió dels subministraments per assegurar que ningú en queda exclòs.

Ingressos de les llars

Amb l'objectiu de tancar la bretxa entre l'oferta i la demanda, és fonamental incidir en la capacitat econòmica de les llars mitjançant una política activa d'ocupació i la millora dels salaris i les rendes complementàries, com també l'increment de subvencions i ajudes segons els ingressos.

Rehabilitació d'habitatges i edificis

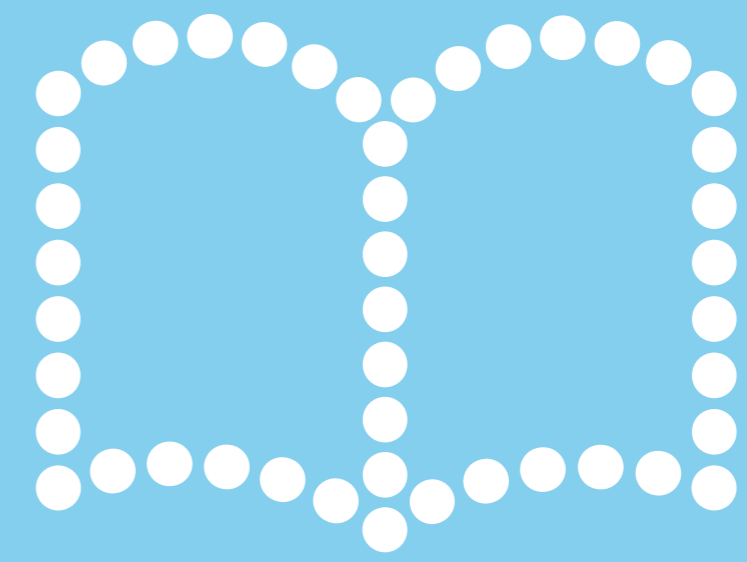
Aprofitar el parc d'habitatge que hi ha a la ciutat consolidada i fer-lo més assequible també requereix actuacions de rehabilitació energètica, d'adaptació climàtica i d'adequació morfològica dels habitatges i edificis per millorar l'eficiència i reduir les despeses de la llar.

Mesures principals

- Creació d'una borsa de lloguer metropolitana i registre únic de sol·licitants d'habitatge de protecció social (HPO).
- Ampliació de l'acció de l'operador públicoprivat metropolitana d'habitatge i de l'Observatori a la regió.
- Anàlisi i desplegament de mesures que contribueixin a la regulació dels preus del lloguer en municipis amb mercat tens.
- Elaboració d'un cens de reserves obligatòries de sòl per a habitatge protegit i publicació del patrimoni públic del sòl i l'habitatge.
- Revisió del planejament urbanístic municipal a la regió i de la programació i execució de les àrees residencials estratègiques (ARE).
- Coordinació metropolitana de la regulació sobre reserves d'HPO en sòl urbà consolidat i del control d'allotjaments turístics.
- Pla d'habitatge metropolitana derivat del Pla territorial sectorial d'habitatge.
- Creació d'un clúster d'innovació en la construcció i gestió d'habitatge assequible.
- Coordinació en l'aplicació dels fons Next Generation EU per a la rehabilitació energètica d'habitatges en un pla integral a escala de la regió metropolitana.
- Observatori Metropolità de l'Aigua i l'Energia i diversificació de les formes de gestió.

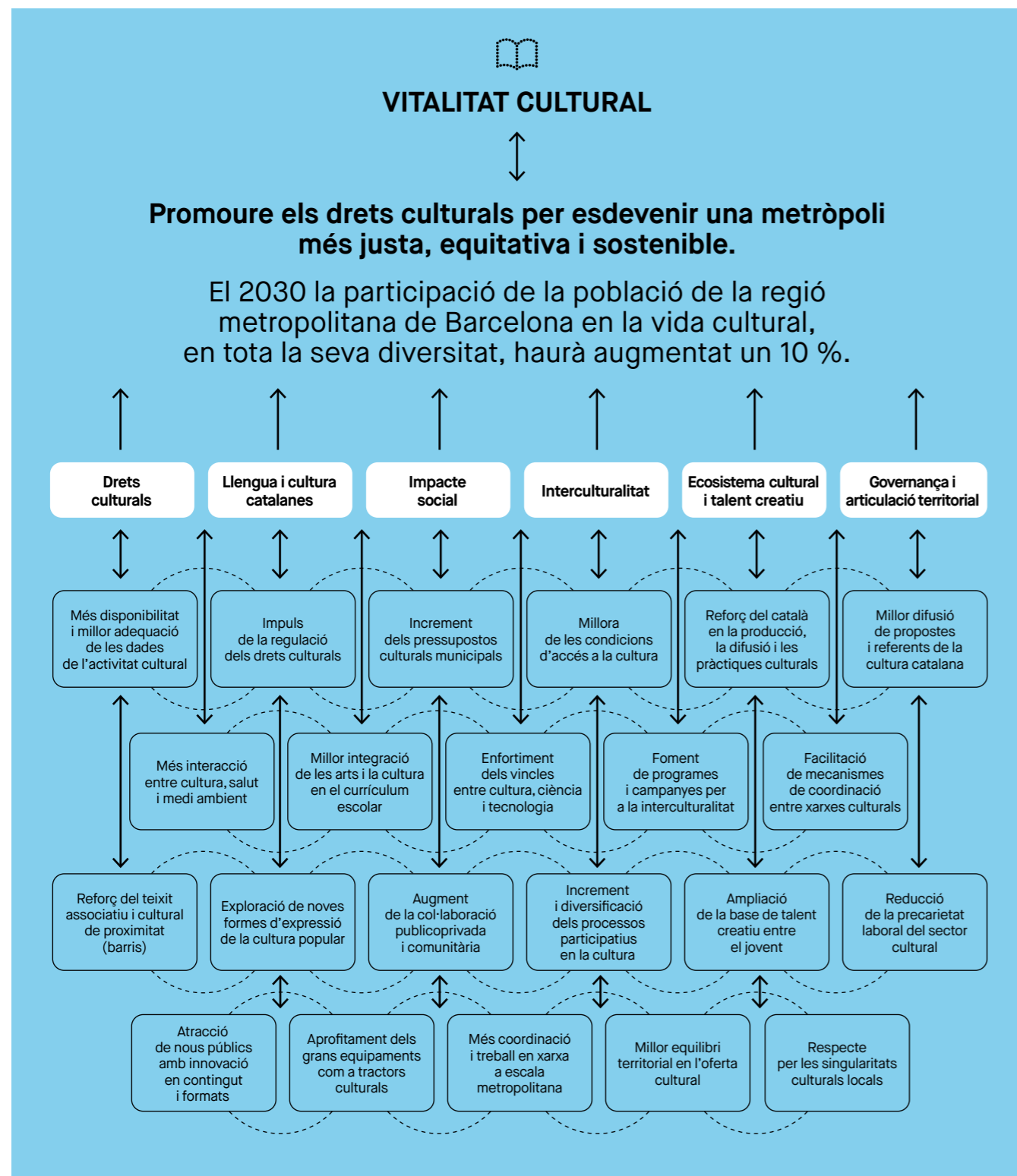

Missió Vitalitat cultural

Missió Vitalitat cultural

La presència de la cultura en les agendes globals, identificada com a quart pilar del desenvolupament sostenible, així com el rol social que ha tingut durant la pandèmia, palesen la seva influència en la societat i en el benestar de la ciutadania. En una metròpoli que es vol innovadora i inclusiva, cal garantir l'accés a la cultura, d'acord amb un principi d'equitat, per reforçar així el seu impacte econòmic i social.

Missió Vitalitat cultural

Repte

Vitalitat cultural

Missió

Promoure els drets culturals per esdevenir una metròpoli més justa, equitativa i sostenible.

Compromís

El 2030 la participació de la població de la regió metropolitana de Barcelona en la vida cultural, en tota la seva diversitat, haurà augmentat un 10%.

Context i focus de la missió

El concepte de *cultura* és tan ampli i polièdric que no és fàcil delimitar-lo. No obstant això, si ens fixem en l'origen etimològic d'aquest terme, d'origen llatí (*cultura/colere* = cultiu) podem entendre la cultura com l'element que actua de diferents maneres sobre la societat (individus i comunitat) per fer-la créixer.

La crisi sanitària derivada de la covid-19 ha permès ressituar el paper de la cultura en la societat per recuperar aquesta dimensió més holística que ultrapassa el consum cultural en un sentit estret. La cultura cada vegada està més present en les agendes urbanes i està molt connectada —no sempre explícitament— amb l'Agenda 2030 i els objectius de desenvolupament sostenible (ODS), com ja es despenia del document *La cultura és el quart pilar del desenvolupament sostenible*, aprovat en el marc del Tercer Congrés Mundial de Ciutats i Governos Locals Units, que va tenir lloc a Mèxic el 2010.

A més d'evidenciar el gran valor social de la cultura i el seu paper com a factor de cohesió, la pandèmia ha posat de manifest els estrets vincles que manté amb altres àmbits, com ara l'educació, la sanitat, la sostenibilitat, l'emergència climàtica o els models alimentaris.

Sembla necessari, doncs, reforçar el rol social de la cultura impulsant els drets culturals i les polítiques que promoguin l'augment de la participació cultural, en un sentit ampli. Per aprofitar tot el potencial transformador i catalitzador de la cultura, cal que hi participin tantes persones com sigui possible. Malauradament, les baixes xifres de què disposem ens alerten que prop d'un terç de la població no participa en la vida cultural. En aquest sentit, per augmentar la participació és fonamental reforçar el teixit associatiu i cultural de proximitat, ja que entenem que és a petita escala (barris i municipis) des d'on cal actuar.

Un dels factors que han dificultat la concreció de la missió de vitalitat cultural ha estat la manca de dades culturals agrupades de la regió metropolitana de Barcelona i el fet que les dades que ja hi ha no són prou específiques ni reflecteixen la diversitat de pràctiques culturals. Així doncs, un dels objectius prioritaris d'aquesta missió ha de ser, precisament, crear un dispositiu que permeti obtenir dades culturals específiques, significatives i territorialitzades.

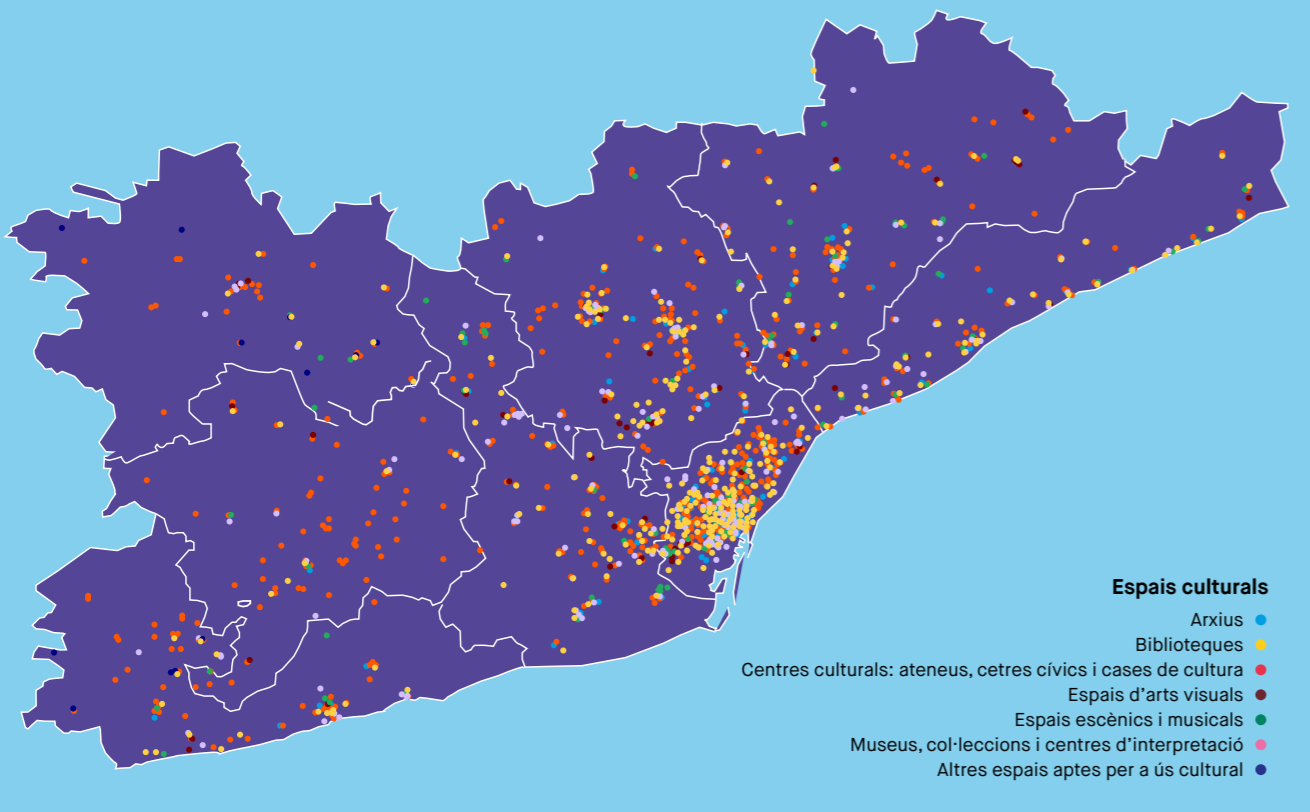
No obstant això, si fem una aproximació a partir de les dades disponibles de l'Institut de Cultura de Barcelona (ICUB) (Ajuntament de Barcelona) i de la Generalitat de Catalunya, podem concloure que el percentatge de la població que participa, almenys un cop l'any, en pràctiques culturals formals oscil·la entre el 60 % i el 65 %.

Per aquest motiu, el compromís estratègic necessari d'aquesta missió consisteix a augmentar un 10 % la participació de la població de la regió metropolitana de Barcelona en les pràctiques culturals. Cal tenir en compte que l'impacte de la covid-19 en la cultura ha suposat una disminució de la participació i que, ara com ara, el ritme de recuperació no és prou ràpid, raó per la qual és important comptar amb una missió específica dins el Compromís Metropolità 2030 que contribueixi a situar les xifres en els nivells més alts possibles.

Missió Vitalitat cultural

Equipaments culturals a la metròpoli

Els equipaments, la seva diversitat i multifuncionalitat i la seva adequada distribució territorial són clau per assolir una major participació ciutadana en pràctiques culturals de tota mena.

Font: base de dades d'equipaments culturals de Catalunya. Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 2021.

Relació amb les altres missions

Missió Vitalitat cultural

Relació amb les agendes globals

Les actuacions vinculades a aquesta missió s'alineen amb fites dels següents objectius de desenvolupament sostenible de l'Agenda 2030:

Palanques: sobre quins àmbits cal actuar?

Drets culturals

Sense disposar dels recursos humans i econòmics necessaris per elaborar, executar i avaluar l'impacte de les polítiques culturals, començant per la disponibilitat de dades específiques, significatives i territorialitzades, no és possible garantir els drets culturals de la població.

Llengua i cultura catalanes

El retrocés en el coneixement i ús del català que mostren les dades evidencia la necessitat de preservar la nostra llengua i la nostra cultura, a més de recuperar els referents culturals catalans i fomentar-ne de nous que integrin els procedents d'altres tradicions culturals.

Impacte social

La interacció de la cultura amb altres àmbits —com ara l'educació, la salut, la sostenibilitat, el model alimentari, la ciència i la tecnologia— pot contribuir a impulsar canvis i a acostar-nos a un model de societat més just, equitatiu i sostenible.

Interculturalitat

El coneixement, l'intercanvi i el treball conjunt entre l'àmplia diversitat de cultures representades a la regió metropolitana de Barcelona afavoreixen una millor cohesió social i ens acosten a una societat més inclusiva i equitativa, alhora que enriqueixen el nostre patrimoni cultural.

Ecosistema cultural i talent creatiu

L'impuls del talent creatiu, la innovació en contingut i formats, la reducció de la precarietat laboral o l'efecte tractor que els grans equipaments tenen sobre el conjunt són algunes mesures que poden revertir la situació de crisi que experimenta el sector cultural.

Governança i articulació territorial

Els projectes culturals supramunicipals, els sistemes d'itinerància i el treball en xarxa contribueixen a una millor articulació territorial de la metròpoli, contraresten la centralitat de Barcelona i garanteixen una distribució territorial més equitativa de l'oferta cultural.

Mesures principals

- Enfortiment de les xarxes culturals de barri a l'entorn de les biblioteques, en col·laboració amb centres cívics, associacions veïnals i culturals, comerços i escoles, per a la generació de nous formats d'activitats culturals.
- Establiment d'un programa similar a "Gaudir Més" d'escala metropolitana.
- Creació d'un servei de prescripció personalitzada d'activitats culturals de la regió metropolitana a partir de la informació de préstecs i altra activitat cultural que consti en l'expedient d'usuari de biblioteca i emprant eines d'intel·ligència artificial.
- Coordinació metropolitana de programacions culturals locals i difusió per tot el territori.
- Coordinació de projectes culturals a escala de regió metropolitana, prenent com a referents la Quinzena de Dansa Metropolitana o la biennal Manifesta.
- Implicació dels mitjans de comunicació local com a finestra de l'activitat cultural al conjunt de la metròpoli.
- Establiment i coordinació d'una xarxa metropolitana de fàbriques de creació, incrementant les possibilitats d'ampliació metropolitana de programes culturals, com ara Ciutats de la Literatura UNESCO, entre d'altres.
- Creació d'un observatori metropolità de les cultures.
- Impuls d'un nou dispositiu de connexió entre clústers tecnològics i sector cultural, inspirat en agències com NESTA (Regne Unit).
- Generació d'un acord entre els actors metropolitans per tal que el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya inclogui una sisena hora dedicada a crear una "base cultural humanista" i que en l'etapa 0-3 anys s'inclouin continguts de vida cultural i comunitària.

Relacions entre missions

Influeix en...

**Les relacions destacades en negreta pretenen simbolitzar relacions més directes entre les missions

Queda influïda per...

La consolidació de la realitat metropolitana, una necessitat

Una de les aspiracions del Compromís Metropolità 2030 consisteix a contribuir a posar les bases d'una nova governança del territori metropolità.

L'Àrea Metropolitana de Barcelona és un instrument eficaç —i encara amb molt recorregut— per millorar la capacitat de prestació de serveis dels 36 municipis que la integren. Però és un fet conegut i demostrable que bona part dels reptes metropolitans desborden els seus límits territorials i competencials, i s'han de tractar, com a mínim, a escala de la regió metropolitana: l'escala de la "ciutat real" dels cinc milions d'habitants.

En aquest sentit, l'experiència, tant la pròpia com la d'altres metròpolis, mostra que els debats sobre governança metropolitana, per reeixir, han de partir d'aspectes substantius més que no pas de caire competencial. Cal identificar quins són els problemes i les oportunitats, quines són les accions que cal entomar per donar-hi resposta i quins instruments col·laboratius i de governança calen perquè aquestes siguin factibles. Aquest ha estat el treball realitzat en el marc del procés Barcelona Demà, amb la definició de les vuit missions que integren el Compromís Metropolità 2030.

Ara bé, si prenem com a horitzó l'any 2030, cal **imaginar també una trajectòria per a la consolidació del fet metropolità en consonància amb un model d'organització territorial actualitzat per al conjunt de Catalunya**. En primer lloc, perquè, lògicament, no té sentit articular una escala territorial per a la regió metropolitana i no fer-ho per a la resta, en especial quan hi ha realitats, com la de la vegueria del Penedès, que reclamen disposar d'instruments adequats per al seu desenvolupament. En segon lloc, perquè al país hi ha altres realitats metropolitanes, principalment al Camp de Tarragona, a Girona i, a una escala inferior, a Lleida, que no disposen d'instruments (d'acord amb les seves dimensions) equivalents als de la metròpoli barcelonina. I, en tercer lloc, perquè l'articulació de la metròpoli i dels teixits urbans és l'altra cara de la moneda de l'articulació dels territoris rurals, que són mútuament dependents.

Les mancances de l' statu quo són clarament constatables en termes de solapaments, duplicitats i conflictes de competències, desequilibri en el repartiment de recursos o eines per desplegar polítiques essencials per al benestar de la ciutadania. La coexistència de múltiples nivells administratius, incloent-hi un centenar llarg de dispositius supramunicipals amb funcions i capacitats diverses, continua sent un aspecte pendent de revisar per assolir un millor equilibri entre equitat, efectivitat i eficiència de l'acció metropolitana.

És per això que, malgrat l'alta sensibilitat d'aquest debat i les dificultats conjunturals i estructurals amb què sempre ha topat aquesta qüestió, **el Compromís Metropolità 2030 interpel·la necessàriament el Govern de Catalunya a determinar els temps i els espais de la represa de l'ordenació territorial i a posar progressivament sobre la taula mesures que contribueixin a avançar en aquesta direcció.**

El Compromís Metropolità 2030 dona suport a la **regionalització de Catalunya, a partir d'una revisió i actualització del model dibuixat en l'Estatut de Catalunya**, com a resposta administrativa a aquesta realitat territorial, però tenint en compte, no obstant, que la regió metropolitana de Barcelona s'ha d'estructurar com una macroregió amb diverses demarcacions internes o districtes metropolitans, atès el pes i la densitat de població i d'activitat econòmica.

En qualsevol cas, tant per a la transformació de la governança a escala institucional com per al desplegament dels mecanismes sectorials més vinculats a les missions (que ja responen a la premissa inicial de focalització en els aspectes substantius i que s'enumeren més endavant en la descripció de cada missió), han d'estar presidits per un seguit de criteris generals d'actuació:

Visió metropolitana

Com a principi general, es tracta d'abordar els reptes que al llarg del procés Barcelona Demà s'ha considerat que té sentit encarar a escala de la regió metropolitana de Barcelona mitjançant polítiques i instruments d'aquest abast, en el marc d'una millor governança multinivell.

Gradualisme

En una qüestió tan complexa com la que ens ocupa, cal un desplegament seqüencial i progressiu de les diferents mesures i els instruments de governança que es puguin acordar.

Eficiència i estructura coherent

Qualsevol solució institucional, fins i tot les ja recollides en els textos normatius, passarà inevitablement per reestructuracions administratives i implicarà, per tant, el concurs de l'Estat i de la Generalitat, actors amb els quals caldrà obrir processos de negociació en aquesta matèria.

Diversificació

La diversitat del territori aconsella evitar una solució homogènia per a situacions diferents. No totes les delimitacions regionals requeriran les mateixes competències, les mateixes eines ni els mateixos processos.

Compensació

Els instruments de governança que es puguin generar han d'incorporar mecanismes de compensació dels déficits —principalment en matèria d'inversions i infraestructures, però també en serveis o finançament, — que s'han generat al llarg del temps.

Coordinació

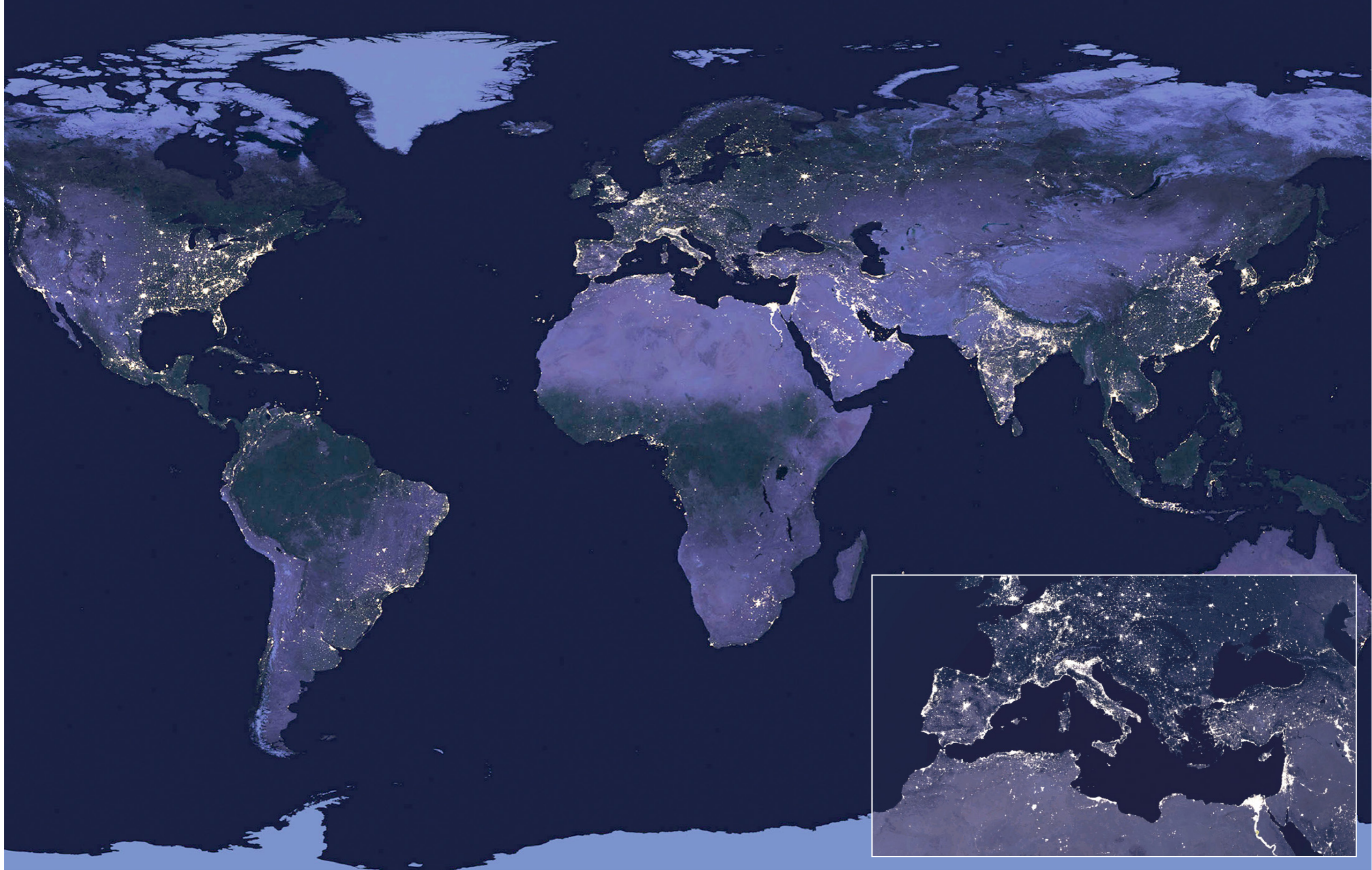
Atesa la naturalesa multinivell de les relacions i de les decisions que s'han de prendre, amb independència del camí que se segueixi, cal una acció d'alineament, influència, persuasió i pactes entre Administracions, com també la implicació d'actors d'indole diversa.

Tots aquests principis, que impregnaran l'estratègia del Compromís Metropolità 2030 i les accions que se'n derivaran, són compatibles amb el de l'autonomia municipal. Un plantejament adequat de la governança metropolitana hauria de contribuir a una sobirania municipal més àmplia, en el sentit que, actualment, la manca d'instruments per atènyer aquesta escala més àmplia, però que igualment impacta en els municipis, fa que els municipis dediquin recursos ingents a actuar sobre problemàtiques que no són d'arrel local i que sovint queden fora de l'abast de les seves competències normatives.

Mesures principals

1. Reactivació de la Comissió d'Ordenació Territorial Metropolitana, per tal de fer balanç de l'aplicació i la pertinent revisió del Pla territorial metropolità de Barcelona.
2. Aprovació del Pla director urbanístic de l'AMB i desenvolupament d'instruments de planejament per a la resta de les àrees urbanes de la regió.
3. Acord entre Administracions per a la gestió dels fons Next Generation EU amb visió metropolitana i més coordinació a escala de la regió.
4. Pacte urbà-rural vinculat a l'Agenda Rural de Catalunya, l'Agenda dels Pobles i Ciutats de Catalunya 2050 i el Compromís Metropolità 2030 per establir unes bases justes i equilibrades de beneficis i costos en aspectes com ara la transició energètica, la gestió de l'aigua, la sobirania alimentària o la distribució de l'activitat econòmica i del talent.
5. Desenvolupament d'eines de participació ciutadana, amb la federació a escala regió de plataformes Decidim i la seva connexió amb la xarxa de laboratoris ciutadans.
6. Increment de la disponibilitat de dades a escala de la regió metropolitana i creació i enfortiment d'observatoris sectorials a aquesta escala.
7. Assumpció del lideratge —a escala catalana, espanyola i europea— de la consolidació del fet metropolità en tots els marcs estratègics i de la innovació en el disseny, el desplegament i l'avaluació de polítiques metropolitanes.

Una metròpoli oberta al món

Una metròpoli oberta al món

La ciutat dels cinc milions compta amb el posicionament i la reputació de Barcelona com una de les noves ciutats globals, i també amb els actius que la connecten amb el món. Per enfortir i impulsar l'estratègia del Compromís Metropolità 2030, l'obertura de la metròpoli en totes les seves dimensions és un dels factors clau per a l'assoliment de les vuit missions.

La projecció internacional de Barcelona, la seva bona connectivitat global i la seva excel·lent reputació han fet de la ciutat un lloc atractiu per viure-hi, invertir, treballar i visitar. No obstant això, aquesta imatge de la ciutat com a referent d'innovació, plataforma d'emprenedoria i abanderada dels reptes globals, requereix un esforç que ha d'implicar tot el territori metropolità per tal d'**alinejar els valors i les agendes d'actors per a la projecció internacional** i aconseguir que tota la metròpoli pugui treure més profit d'aquestes estratègies.

Els beneficis de la connexió de Barcelona amb el món reclamen una constant adaptació i **millora de les infraestructures físiques, de les telecomunicacions i dels recursos (hídrics, energètics i de connectivitat)**, de manera que permetin moure amb eficiència i competitivitat els fluxos de persones, de mercaderies i d'informació, per tal d'estendre al màxim els beneficis de la internacionalització.

En un context de sistemes metropolitans complexos, la creació de sinergies i noves capacitats entre territoris esdevé avui dia un factor decisiu que prioritza la col·laboració per damunt de la competència. La reestructuració d'una macroregió econòmica i cultural al voltant del **Corredor mediterrani**, que consolidi els territoris circumdants, i no solament de punt a punt, és un element clau per connectar la metròpoli estratègicament.

La necessitat de reconèixer la **diversitat demogràfica** intergeneracional com a marca de la metròpoli i factor clau en el creixement demogràfic, econòmic i social de la regió, així com la posada en valor dels vincles amb catalans i catalanes (per naixement o per elecció) que fan recerca a l'exterior, formen part dels consensos sobre l'**atracció i retenció de talent** que necessita la metròpoli per dimensionar el seu rol de ciutat global.

Així mateix, els bons resultats de les estratègies de la ciutat per posicionar-se com a subjecte en les **principals agendes i xarxes de ciutats de l'escena internacional** posen en evidència la necessitat de disposar d'una acció diplomàtica coherent, coordinada, professionalitzada i amb una mirada a llarg termini.

Cadascuna de les missions contempla la dimensió global i inclou propostes per fer de la regió una metròpoli oberta al món, però el Compromís Metropolità 2030 també incorpora propostes de caràcter més genèric en aquest àmbit.

Connectivitat

Millorar la connectivitat de la regió metropolitana de Barcelona requereix una mirada estratègica en el desenvolupament qualitatiu i quantitatiu de les xarxes portuàries, aeroportuàries i ferroviàries, de les infraestructures digitals, de les telecomunicacions i de les xarxes de recursos essencials.

Lideratge en el sistema global de ciutats

La regió metropolitana de Barcelona ha de reforçar el seu rol capdavanter en el sistema de ciutats globals —i molt particularment en la regió mediterrània— impulsant la transformació del model econòmic a partir de la innovació, la ciència, la cultura, la formació i l'emprenedoria, i s'ha de posicionar com a líder en la lluita contra l'emergència climàtica i en la innovació en matèria de polítiques socials.

Atracció i gestió de talent global

L'atracció de talent i de professionals d'alta qualificació a la metròpoli requereix un acompanyament en el procés d'aterratge de persones, projectes i inversions mitjançant la coordinació de diverses institucions. El reconeixement i la gestió del potencial de talent provinent de la diversitat demogràfica i ja existent de la regió també és un element fonamental per atreure i fixar talent al territori.

Mesures principals: connectivitat

1. Aposta pel Corredor mediterrani i per esdevenir-ne una ròtula amb la nova Ruta de la Seda, amb el Port de Barcelona com a node central.
2. Selecció estratègica de les connexions prioritàries de l'aeroport Josep Tarradellas Barcelona - El Prat i del conjunt del sistema aeroportuari català.
3. Adaptació de les grans infraestructures als requisits de l'emergència climàtica.
4. Increment de la capacitat de la xarxa de connectivitat de fibra i de 5G perquè arribi a tot el territori.
5. Modernització de la xarxa d'infraestructures de recursos (energia, aigua, etc.) perquè sigui més eficient i resiliència i alhora estigui integrada des d'un punt de vista ambiental i paisatgístic.

Mesures principals: lideratge en el sistema global de ciutats

1. Defensa activa del projecte europeu i del rol de les ciutats i les seves xarxes, en particular en el desplegament de l'European Green Deal i de la missió "100 Climate-neutral Cities by 2030 – by and for the Citizens" impulsada per la Comissió Europea.
2. Reactivació de la Unió per la Mediterrània i lideratge en la defensa dels valors democràtics i la solidaritat, així com en la protecció dels espais litorals, del medi ambient marí i de la sostenibilitat i la prosperitat de les ciutats mediterrànies.
3. Taula metropolitana de projecció econòmica internacional per a l'alineament de valors i agendes d'actors públics i privats per a la projecció internacional, coordinació de missatges i intercanvi d'informació sobre missions en viatges i presències a l'estranger previstes.
4. Més aprofitament del lideratge en xarxes de ciutats amb seu a Barcelona.
5. Establiment d'aliances amb els principals centres de recerca internacionals.
6. Posicionament estratègic de la Fira i dels grans esdeveniments amb dimensió metropolitana, com ara la presència territorial del Mobile World Congress o de la Capitalitat Mundial de l'Arquitectura UIA-UNESCO de l'any 2026.
7. Major coordinació de les diplomàcies dels diversos ens amb acció a la regió metropolitana. Ampliació territorial i sectorial (cultura i esport) de models de diplomàcia urbana com SciTech DiploHub i desenvolupament d'una formació específica de rang internacional.

Mesures principals: atracció i gestió de talent global

1. Consolidació de la regió metropolitana com un node global de talent, amb l'establiment d'aliances entre els nuclis de coneixement reconeguts i d'aquests a escala internacional.
2. Establiment d'aliances per enfortir els centres d'educació per a adults, —amb especial atenció a les persones nouvingudes—, per a una major formació de talent divers a la regió.
3. Posada en valor dels vincles amb catalans i catalanes (per naixement o per elecció) que fan recerca a l'exterior i del talent divers de la metròpoli. Ampliació de Barcelona Alumni.
4. Coordinació i integració progressiva de serveis de promoció econòmica internacional a escala de la regió metropolitana.
5. Ampliació de projectes d'èxit, com ara el "Barcelona International Welcome Desk", al conjunt de la regió.

40 mesures estratègiques per al 2030

CONSOLIDACIÓ DE LA REALITAT METROPOLITANA

1

Regionalització del territori català i nous instruments de planejament.

2

Revisió del Pla Territorial Metropolità de Barcelona i aprovació del PDUM de l'AMB.

3

Pacte urbà-rural.

4

Federació de plataformes Decidim.

5

Xarxa de laboratoris ciutadans.

11

Cobertura total de la xarxa de connectivitat de fibra i de 5G.

12

Reforç dels nuclis de coneixement i la transferència.

13

Estratègia metropolitana d'atracció i captació d'inversions.

14

Impuls internacional de l'ecosistema de recerca i innovació en salut.

15

Coordinació dels operadors públics de sòl per a activitat econòmica.

21

Consolidació de l'operador energètic metropolità.

22

Coordinació per a la preservació de la gestió de l'aigua com a bé comú.

23

Recuperació i actualització del Pla Estratègic del Litoral de l'RMB.

24

Compliment del Pla Director d'Infraestructures i del Pla de Rodalies.

25

Desplegament complet de la T-Mobilitat.

31

Compra pública i incentius als menjadors col·lectius.

32

Sistema coordinat de garantia de rendes complementàries, multinivell i multiprestacional.

33

Pla de rehabilitació integral de barris.

34

Mecanismes d'equitat fiscal entre municipis metropolitans.

35

Borsa de lloguer metropolitana i registre únic de sol·licitants d'HPO.

6

Sistema metropolità de generació i gestió de dades obertes.

METRÒPOLI OBERTA AL MÓN

7

Aposta pel Corredor mediterrani amb el Port de Barcelona com a node central.

8

Reactivació de la Unió per la Mediterrània.

9

Coordinació en l'acció internacional i les diplomàcies urbanes.

10

Posicionament estratègic i interconnexió de les grans infraestructures.

16

Xarxa metropolitana d'ateneus de fabricació.

17

Espai de concertació econòmica i social de dimensió metropolitana.

18

Salari mínim metropolità de referència.

19

Xarxa metropolitana de centres de formació i capacitació laboral/professional.

20

Metropolitanització de la missió europea "100 Climate-neutral Cities by 2030".

26

Nou model de governança de la mobilitat adaptat a la MaaS.

27

Ecosistema industrial i tecnològic de la mobilitat sostenible.

28

Coordinació de les Zones de baixes emissions.

29

Espais agraris protegits i gestionats (parcs agraris i similars).

30

Centres d'intercanvi d'alimentació de proximitat.

36

Extensió de l'operador publicoprivat metropolità d'habitatge.

37

Pla integral de rehabilitació energètica d'habitatges.

38

Enfortiment de les xarxes culturals de barri a l'entorn de les biblioteques.

39

Coordinació de projectes culturals a escala de regió metropolitana.

40

Xarxa metropolitana de fàbriques de creació.

ECONOMIA INNOVADORA I INCLUSIVA

EMERGÈNCIA AMBIENTAL I CLIMÀTICA

MOBILITAT SOSTENIBLE I SEGURA

ALIMENTACIÓ SALUDABLE

COHESIÓ TERRITORIAL

HABITATGE ADEQUAT

VITALITAT CULTURAL

El desplegament de les missions

El PEMB, amb els seus òrgans de govern, és responsable del desenvolupament, el seguiment i l'avaluació del Compromís Metropolità 2030. No obstant això, el desplegament de les missions que l'integren demana l'existència d'espais que apleguin els actors més implicats en cada una d'elles i que sigui el referent per a la coordinació i l'impuls d'actuacions concretes.

Aquests **espais de referència** són institucions, organitzacions o xarxes que ja estan funcionant a la regió metropolitana de Barcelona. Encara que sovint no treballen específicament en aquest àmbit territorial, poden tenir aquest rol i fer innecessària la creació de nous espais.

La seva funció essencial consisteix a custodiar el desenvolupament de les missions i **servir de plataforma per establir noves aliances, desenvolupar nous instruments i articular nous processos de col·laboració a escala de regió per impulsar projectes conjunts** a través de **grups motor** creats específicament per a cada projecte.

Altres funcions que exerciran, amb suport del PEMB, són:

Donar visibilitat al Compromís Metropolità 2030 i als actors implicats

- Integració de projectes en un marc comú.
- Informació sobre la situació i evolució dels projectes.

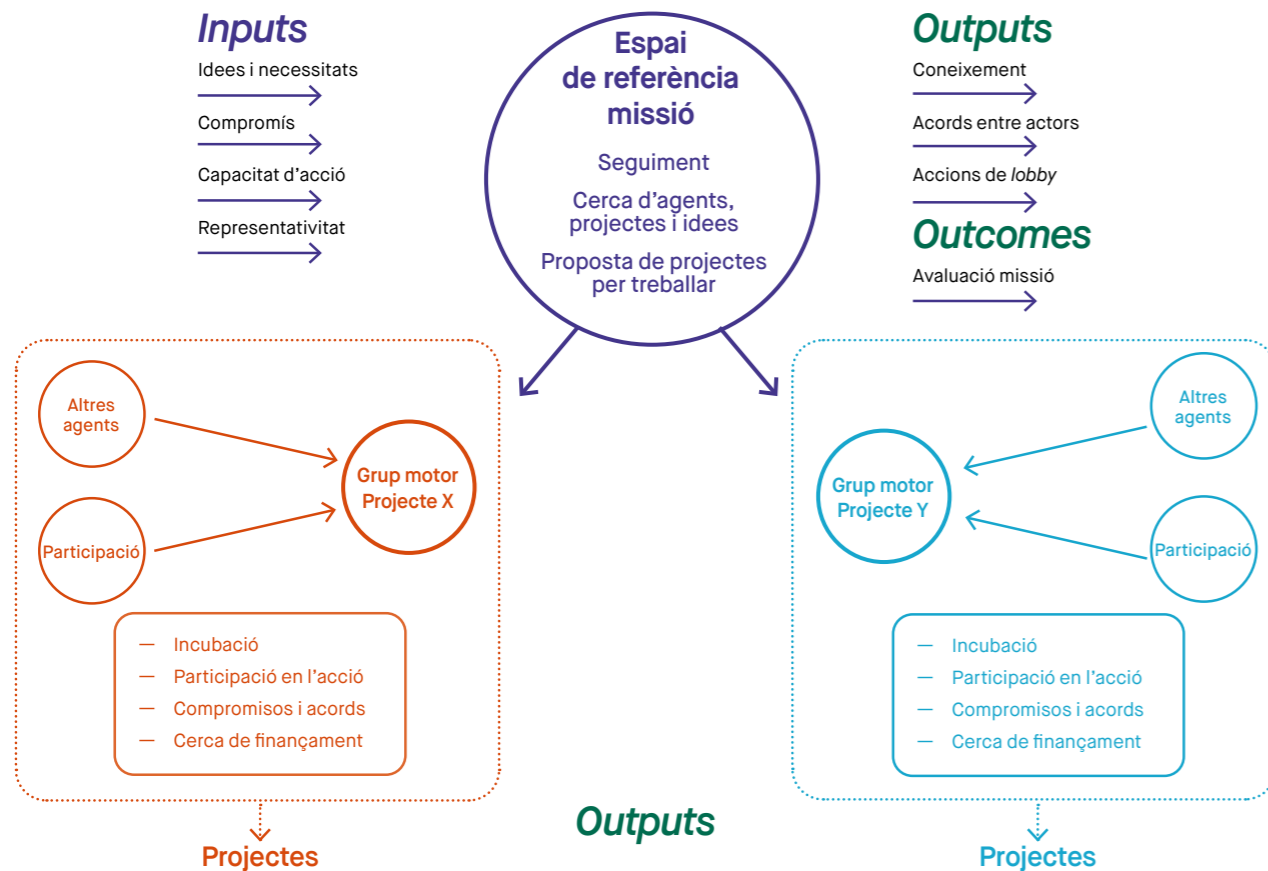
Exercir de *lobby* metropolitana

- Promoció de projectes d'abast de regió metropolitana.
- Impuls de canvis legislatius i normatius que permetin l'acció metropolitana.

Generar sinergies i innovació

- Intercanvi d'experiències i coneixement.
- Incubació de noves idees i projectes.
- Facilitació d'acords.
- Creació de sinergies entre membres i entre grups.
- Detecció de vectors no coberts pels projectes i de noves necessitats.
- *Benchmarking*.

PEMB → Aportació d'un pressupost base anual i del personal de l'oficina de coordinació

Com formar part del Compromís Metropolità 2030

Hi ha diversos nivells d'implicació:

Adhesió

Implica donar un suport públic a la iniciativa, bé formant part també del Consell General del PEMB, o com a actor extern. Les institucions, empreses o organitzacions adherides rebran tota la informació sobre l'avanç del procés i seran convidades a participar en els actes i les activitats que es duguin a terme al llarg del temps.

Aportació de projectes

Implica incorporar al banc de projectes del Compromís Metropolità 2030 alguna iniciativa liderada per la institució, empresa o organització corresponent, que estigui alineada amb alguna de les vuit missions. Sobre aquests projectes es podran fer propostes de desenvolupament —ampliació del territori d'incidència, incorporació de nous actors, replicabilitat, etc.— dins el treball de desplegament de cada missió.

Impuls de nous projectes

Implica formar part dels grups motor que dissenyaran o incubaran nous projectes que contribueixin al desplegament de les missions del Compromís Metropolità 2030.

Requisits que ha de complir un projecte per poder formar part del Compromís Metropolità 2030

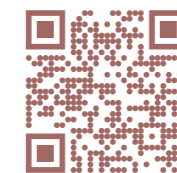
Els projectes susceptibles de ser incorporats a la base de dades del Compromís Metropolità 2030 han de convalidar a l'acció i estar alineats amb les palanques que s'han definit per a cadascuna de les vuit missions que l'integren. A més a més, han de tenir, en diferents graus, les característiques següents:

- Incidir en la reducció de les desigualtats socials o tenir-les en compte. En tot cas, el projecte ha de generar un impacte social positiu.
- Tenir un abast territorial tan ampli com sigui possible, preferiblement a escala de la regió metropolitana. En qualsevol cas, encara que el projecte sigui local, ha d'incidir en la regió o metròpoli, o ha de ser replicable arreu del territori.
- Comptar amb la col·laboració de diversos actors de la quintuple hèlix: administració pública, sector empresarial, societat civil i organitzacions ciutadanes, universitat i recerca, i mitjans de comunicació.
- Estar en funcionament, ara o en un futur pròxim, o bé ser un inici de projecte que respongui a una necessitat clau per al territori.

Formulari d'adhesió

Les adhesions sempre són en nom d'una institució, empresa o organització, de manera que cal fer-les amb l'autorització corresponent. El PEMB no es fa responsable de les adhesions que no compleixin aquest requisit, tot i que farà la tasca de verificació pertinent.

El Compromís Metropolità 2030 ha estat possible gràcies a la implicació de les institucions que formen part del PEMB, a la col·laboració de les entitats de la regió metropolitana de Barcelona i més enllà que han participat en el procés Barcelona Demà, i a la tasca del Comissariat i de l'equip de l'oficina de coordinació del PEMB.

Identitat local
Visió global
Compromís Metropolità

Consulta el web

Crèdits

Equip tècnic i suport del Pla Estratègic Metropolità de Barcelona

Julia Azpiroz - Júlia Brosa - Maria Cortada - Oriol Estela
- Lluïsa Guàrdia - Alba Lizondo - Marc López -
Irene Navarro - Sannie Pacheco - Luisa F. Pinto
- Marta Pons - Concepció Pont - Cristina Prat -
Edith Rey - David Rodríguez - Nel·la Saborit
- Paula Salvatella - Bego F. Simón - David Úbeda

Estudiants en pràctiques

Andrea Ardeleanu - Melanie Buenaño - John Casparino
- Judit Cort - Daniel Couto - Cristóbal Hernández -
Cristóbal Herrera - Sergio Herrera - Chantal Lanatta
- Xabier Nicolay - Isabel Parra - Marc Pujolar -
Alba Rey - Marina Serrano - Equip Màster MPA (IIPP-UCL):
Marcella Germano - Lidia Piccinino - Sofia Prudencio
- Ambikesh Sharma

Comissariat del procés Barcelona Demà

Jordi Amat - Mireia Belil - Teresa Bermúdez
- Joan Campreciós - Pilar Conesa - Elena Costas -
Benet Fusté - Marc Garcia - Anna Pérez Català
- Alexis Roig - Mariona Tomàs - Andreu Ulled -
Elsa Velasco

Empreses col·laboradores

Manahmana, Filalagulla i Teamlabs/

Edició

Disseny i maquetació: Postdata
Revisió i traducció: Tys i textosBCN
Il·lustracions: Cé Marina
Fotografies: Tandem Projects

*El Compromís Metropolità 2030 va ser aprovat durant
el 15è Consell General del PEMB celebrat a Santa Coloma
de Gramenet el 12 de desembre del 2023*

Amb la col·laboració:

A photograph of two people sitting on rocks by the sea, looking out at the ocean under a clear sky. The person on the left is wearing a white t-shirt and red shorts, while the person on the right is wearing a light blue t-shirt and blue shorts. They are both looking towards the horizon. The sea is a deep blue-green color with small waves. The sky is a pale, clear blue. There are a few yellow buoys visible in the water.

Compromís Metropolità 2030

Una estratègia per a
la ciutat dels 5 milions

La ciutat dels 5 milions

Compromís
Metropolità 2030

www.compromismetropolita.cat

#CompromísMetropolità